

Phondaghat Education Society's,

ARTS AND COMMERCE COLLEGE, PHONDAGHAT.

Tal. Kankavli, Dist. Sindhudurg Pin - 416601

(महाराष्ट्र शासन मा.क्र. एनजीसी -३५९५/ नमवि/(१३७/९५)/मशि- ३ दिनांक ४ ऑगस्ट १९९५)

Recognised Under Section 2 f and 12 b of the UGC.

E-mail : accphondaghat1995@gmail.com / accp1995@yahoo.com

■ Affiliated to University of Mumbai

Internal Quality Assurance Cell

Self-Study Report (2nd Cycle)

Criteria No: I

Curricular Aspects.

Key Indicator : 1.3

Curriculum Enrichment.

Metric: 1.3.1 (QIM)

Institution integrates crosscutting issues relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability in transacting the Curriculum

Phondaghat Education Society's,

ARTS AND COMMERCE COLLEGE, PHONDAGHAT.

Tal. Kankavli, Dist. Sindhudurg Pin - 416601

(महाराष्ट्र शासन मा.क्र. एनजीसी -३५९५/ नमवि/(१३७/९५)/मशि- ३ दिनांक ४ ऑगस्ट १९९५)

Recognised Under Section 2 f and 12 b of the UGC.

E-mail : accphondaghat1995@gmail.com / accp1995@yahoo.com

■ Affiliated to University of Mumbai

INDEX

Sr. No.	Particulars
1.3.1	Cross Cutting Issues In Syllabi
1.3.1	Cross Cutting Issues In Project Work
1.3.1	Cross Cutting Issues In Project DLLE
1.3.1	Cross Cutting Issues In Project Work
1.3.1	Cross Cutting Issues In Field Work
1.3.1	Cross Cutting Issues In NCC
1.3.1	Cross Cutting Issues In NSS
1.3.1	Cross Cutting Issues In SPWDC
1.3.1	News Paper Cutting

Phondaghat Education Societys
Art's and Commerce College Phondaghat

1.3.1 Institution integrates cross cutting issue relevant to Gender, Environment and Sustainability, Human Values and Professional Ethics into the Curriculum (2019 to 2024)								
S.N.	Class	Name of course		Course Title	Cross Cutting Issues			
		Course	Course Code		Gender	Enviromental Sustainability	Huma n	Professional Ethics
	F.Y.B.A	Foundation Course I and C. S.	FC1,C.S.	Foundation Course I and C. S.	Yes	Yes	Yes	Yes
	S.Y.B.A.	Foundation Course I and B. C.	F.C.2, B:C.	Foundation Course I and B. C.	Yes	Yes	Yes	Yes
	T.Y.B.A.	English - IV, V, VI, VII, VIII, IX	Eng.4,5,6,7,8,9	English - IV, V, VI, VII, VIII, IX	Yes		Yes	
		Geography - IV	Geo.4	Geography - IV		Yes	Yes	
		Geography - V	Geo.5,6	Geography - V		Yes	Yes	
		Hindi - 4,5,6	Hindi 4,5,6	Hindi - 4,5,6	Yes		Yes	
		Marathi- 4,5,6,7,8,9	Marathi4,5,6,7,8,9	Marathi-4,5,6,7,8,9	Yes		Yes	
		DLLE	DLLE	DLLE	Yes	Yes	Yes	Yes
	F.Y.B.COM	E.V.S	E.V.S 01	E.V.S		Yes	Yes	
		Business Communication	B.C. 01	Business Communication	Yes		Yes	Yes
		Commerce	Commerce 01	Commerce			Yes	Yes
	S.Y.B. Bcom	Commerce	Commerce 02	Commerce			Yes	Yes
	T.Y.B.com	Commerce	Commerce 03	Commerce			Yes	Yes
		DLLE	DLLE	DLLE	Yes	Yes	Yes	Yes

PRINCIPAL

S.Y.

*Revised Syllabus of courses of S.Y.B.Com.
Programme at Semester IV
with effect from the Academic Year 2017-2018*

SKILL ENHANCEMENT COURSES (SEC)

Travel and Tourism Management

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Planning and Marketing of Tourism	12
2	Travel Agencies	11
3	Tourism Organisations	11
4	Maharashtra Tourism Policy 2016	11
Total		45

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019*

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

1. Trade Unionism and Industrial Relations Paper - II

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Industrial relations	12
2	Industrial conflicts and its Measures for Prevention and Settlement	12
3	Collective bargaining and Workers Participation in Management	11
4	Industrial relations in Public Sector Multi-nationals, and Co-operative Sector	10
	Total	45

Sr. No.	Modules / Units
1	Industrial relations <ul style="list-style-type: none"> • Industrial relations: Meaning, Importance, Scope, Role and Impact on Labour. Laws legislation, Execution, Employer, Trade Unions and Judiciary • Recommendations of Second National Commission on labour 2002.
2	Industrial conflicts and its Measures for Prevention and Settlement <ul style="list-style-type: none"> • Industrial conflicts: Meaning causes and impact. Strike: Meaning, Types & Legal aspects. Concept of lockout. • Measures for prevention and settlement of industrial conflicts- (a) Conciliation (b) Mediation (c) Arbitration (d) Adjudication.
3	Collective bargaining and Workers Participation in Management <ul style="list-style-type: none"> • Collective bargaining: concept, principles and importance. Collective bargaining in India. • Workers participation in management- Meaning, Types with reference to India.
4	Industrial relations in Public Sector Multi-nationals, and Co-operative Sector <ul style="list-style-type: none"> • Industrial relations in public sector, multi-nationals, and co-operative Sector. • Plant level Industrial relations:- standing orders and grievance procedure. • Work and role of labour welfare officer.

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019*

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

1. Trade Unionism and Industrial Relations Paper - I

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Trade Unionism	12
2	Functions of Trade Unions	12
3	Leadership ideology, Recognition, Registration and administration of trade union	11
4	ILO- Objectives, Principles and Organs	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Trade Unionism Meaning, Scope, Significance and Objectives, Structure of trade unions in India. New Role of Trade Union in the context of globalization
2	Functions of Trade Unions <ul style="list-style-type: none"> • Functions of trade unions with respect to: i) Wages ii) Labour welfare iii) Training and education iv) Social security) Awareness of social responsibility vi) Environmental awareness. • Problems of trade unions, Industrial dispute – causes of industrial disputes
3	Leadership ideology, Recognition, Registration and administration of trade union <ul style="list-style-type: none"> • Impact of recession and globalization on trade unions in India. • Problems of employees and need of trade unions in Information and Communication Industry.
4	ILO- Objectives, Principles and Organs ILO- Objectives, principles and organs. Impact of ILO on Indian trade union movement. <ul style="list-style-type: none"> • Workers participation in management – concept, pre-requisites, forms & levels of participation, benefit of workers Participation in Management • Women's participation in trade union activities.

Sr. No.	Modules/ Units
1	Planning & Marketing of Tourism
	<ul style="list-style-type: none"> • Planning- Concept, Need and Importance, Process, Approaches • Organising- Concept, Need and Importance, Allocation of resources • Marketing- Concept, Elements, Segmentation, Integrated Marketing Communications (IMC)
2	Travel Agencies
	<ul style="list-style-type: none"> • Essentials, Need, Importance and Functions of Travel agencies and Tour Operators • Procedures and Documentations- Need & Importance, Steps, Challenges, Types of documents and Itinerary Making • Customer Relationship Management- Concept, Need and Importance, Process, SQM
3	Tourism Organisations
	<ul style="list-style-type: none"> • Role of State Tourism development Corporation & its regional offices, MTDC • Role of Tourism Organisations –IATA, PATA, WTO, ITDC. • Social Responsibility and Ethical Concerns of Tourism
4	Maharashtra Tourism Policy 2016
	<ul style="list-style-type: none"> • Vision, Mission, Objectives and Targets of Maharashtra Tourism Policy 2016 • Policy related to Film Tourism, Rural Tourism, Adventure Tourism • Public Private Partnership Model for growth in tourism sector

QUESTION PAPER PATTERN
TRAVEL AND TOURISM MANAGEMENT
SEMESTER - III & IV
W.E.F. 2017-2018

Maximum Marks: 100

Duration: 03 Hours

Questions to be set: 06

Question No	Particular	Marks
Q.1	Answer Any Two of the following Out of Three questions - Module – I a) b) c)	20
Q.2	Answer Any Two of the following Out of Three questions - Module – II a) b) c)	20
Q.3	Answer Any Two of the following Out of Three questions - Module – III a) b) c)	20
Q.4	Answer Any Two of the following Out of Three questions - Module – IV a) b) c)	20
Q.5	Write short notes on any Two out of Three (On All Modules)	20

**Revised Syllabus of Courses of S.Y.B.Com.
Programme at Semester III & IV
with effect from the Academic Year 2017-2018**

Reference Books

Reference Books

Travel and Tourism Management

- Anand M.M. (1976) – Tourism and Hotel Industry in India, Prentice Hall of India Pvt. Ltd., New Delhi.
- Badan and Bhatt- Eco Tourism
- Bhatia A. K. (1986) Tourism Development- Principles and Practices, Sterling Publishers Pvt. Ltd., New Delhi.
- Batra K. L. (1990) – Problems and prospects of Tourism. Printwell Publisher, Jaipu.
- Chopra Sunita (1991)- Tourism Development of India, Ashish Publishing House, New Delh.
- Gupta S. P., Krishna Lal (1999) – Tourism Museums and Monuments in India, Oriental Publishers, New Delhi.
- Gunn & Clare A. – Tourism Planning, Taylor and Francis, New York.
- Gee, Chunk Y., James C & Dexter J.L. Cho – Travel Industry, New York
- Matheson, Alistair and Wall Geoffery (1983) –Tourism- Economic, Physical and social Impact, Orient Longman, London.
- Robin H. (1976) – Geography of Tourism, Mackdonald and Evence Ltd., London.
- R.R. Khan (1980) - Transport Management, Transport Himalaya Publishing House, Mumbai
- Sharma K. K. (2000) Planning for Tourism, Samp and Sons, New Delhi.
- Usha Bala (1988) – Tourism in India, Policy and Perspective, Arushi Publishers, New delhi.
- Maharashtra Tourism Policy 2016

AC-11-05-2017

University of Mumbai

NAAC ACCREDITED

**BACHELOR OF COMMERCE (B.COM)
SEMESTER – III & IV**

SKILL ENHANCEMENT COURSES (SEC)

**TRAVEL & TOURISM MANAGEMENT
PAPER I & II**

Choice Based Credit System

To be implemented from AY 2017 - 2018

*Revised Syllabus of courses of S.Y.B.Com.
Programme at Semester III
with effect from the Academic Year 2017-2018*

SKILL ENHANCEMENT COURSES (SEC)

Travel and Tourism Management

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction to Tourism	12
2	Factors Influencing Tourism	11
3	Infrastructure for Tourism	11
4	Impact of Tourism	11
	Total	45

Sr. No.	Modules/ Units
1	Introduction to Tourism
	<ul style="list-style-type: none"> • Concepts, Types and Significance of Tourism • Scope and Motives of Tourism, Risk in Tourism • Tourism development in India- Evolution, Social & Electronic Media and its impact on tourism, Growth of tourism in India
2	Factors Influencing Tourism
	<ul style="list-style-type: none"> • Environmental and Socio-economic Factors • Historical, Cultural and Ethical • Educational and Political Factors
3	Infrastructure for Tourism
	<ul style="list-style-type: none"> • Need, Importance and Role of Infrastructure for tourism • Facilities- Accommodation, Safety, Logistic • Services required for tourism- Ancillary and Supplement services
4	Impact of Tourism
	<ul style="list-style-type: none"> • Environmental and Socio-Cultural Impacts • Economic and Other Impacts • Sustainable Tourism- Concept, Need & Importance, Current Scenario

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester III
with Effect from the Academic Year 2017-2018*

**2 Ability Enhancement Courses (AEC)
2B * Skill Enhancement Courses (SEC) Group B**

7. Business Law - I

Course Objective:

- To provide a conceptual study about the framework of Indian Business Laws.
- To orient students about the legal aspects of business
- To familiarize the students with case law studies related to Business Laws of Semester III and IV.

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Indian Contract Act – 1872 Part -I	12
2	Indian Contract Act – 1872 Part -II	12
3	Special Contracts	12
4	The Sale Of Goods Act - 1930	12
5	The Negotiable Instruments (Ammended) Act 2015	12
	Total	60

Sr. No.	Modules
1	Indian Contract Act – 1872 Part –I
	<ul style="list-style-type: none"> • Contract – Definition of Contract and Agreement, Essentials of Valid Contract, Classification of Contracts. • Offer and Acceptance – Rules of valid offer and acceptance, Counter offer, standing or open offer, distinguish between offer and invitation to offer. Concept of Communication and Revocation of offer and acceptance (sec. 3,5) • Capacity to Contract (S. 10-12) – Minor, Unsound Mind, Disqualified Persons. • Consideration (S. 2 & 25) – Concept and Importance of consideration, Legal rules of Consideration, Exceptions to the Rule, ‘No Consideration No Contract’(Ss. 25) Unlawful Consideration (S 23)
2	Indian Contract Act – 1872 Part –II
	<ul style="list-style-type: none"> • Consent (Ss.13, 14-18, 39.53, 55, 66)-Agreements in which consent is not free - Coercion, Undue Influence, Misrepresentation Fraud, Mistake. • Void Agreements (S. 24-30) – Concept, Void Agreements under Indian Contract Act. • Contingent Contract (S. 31), Quasi Contract (S.68-72), Concept of E-Contract & Legal Issues in formation and discharge of E- Contract. Concept of Performance of Contract (S 37) • Modes of Discharge of Contract, Remedies on breach of Contract.(73-75)
3	Special Contracts
	<ul style="list-style-type: none"> • Law of Indemnity & Guarantee (Ss. 124-125, Ss. 126-129, 132-147) – Concept, Essentials elements of Indemnity and Guarantee, Contract of Indemnity vs. Guarantee, Modes of Discharge of Surety. • Law of Bailment (S. 148, 152-154, 162, 172, 178, 178A, 179) – Concept, Essentials of Bailment, Kinds of Bailment, Rights and Duties of Bailor and Bailee • Law of Pledge – Concept, Essentials of valid Pledge, Lien - concept, Difference between Pledge and Lien, Rights of Pawnor & Pawnee.(Ss.173, 174, 177) • Law of Agency (Ss. 182-185, 201-209) – Concept, Modes of creation of Agency, Modes of termination of Agency, Rights & Duties of Principal and Agent.

4	The Sale Of Goods Act - 1930
	<ul style="list-style-type: none"> • Contract of Sale (S.2) – Concept, Essentials elements of contract of sale, Distinction between Sale and Agreement to sell (S.4) Distinguish between Sale and Hire Purchase Agreement, Types of Goods. Effects of destruction of Goods (Ss. 6,7.8), • Conditions & Warranties (Ss. 11-25 & 62, 63) – Concept, Distinguish between Conditions and Warranties, Implied Conditions & Warranties, Concept of Doctrine of Caveat Emptor –Exceptions. • Property – Concept , Rules of transfer of property (Ss. 18-26) • Unpaid Seller (Ss. 45-54, 55 & 56)- Concept, Rights of an unpaid seller, Remedies for Breach of contract of Sale (Ss. 55-61), Auction sale – Concept, Legal Provisions. (S. 64)
5	The Negotiable Instruments (Ammended) Act 2015
	<ul style="list-style-type: none"> • Negotiable Instruments – Concept (S13), Characteristics, Classification of Negotiable Instruments (Ss. 11, 12, 17-20, 42, 43, 104,134,135) Maturity of Instruments. • Promissory Note and Bill of Exchange (Ss. 4,5, 108-116)- Concept, Essentials of Promissory Note, Bill of Exchange (Ss. 4,5), Essential features of promissory note and Bill of exchange, Kinds Promissory note and Bill of exchange, Cheque (S.6)– Concept, Types & Crossing of Cheque, Distinguish between Bill of Exchange & Cheque, Dishonour of Cheque – Concept & Penalties (Ss. 138, 139,142) • Miscellaneous Provisions (S. 8-10, 22, 99-102, 118-122, 134-137) –Parties to Negotiable instruments Holder, Holder in due course, Rights & Privileges of Holder in due course, Payment in due course, Noting & Protest (99-104A)

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester IV
with Effect from the Academic Year 2017-2018*

Core Courses (CC)

7. Business Law II

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Indian Companies Act – 2013 Par T –I	12
2	Indian Companies Act – 2013, Par T –II	12
3	Indian Partnership Act – 1932	12
4	Consumer Protection Act, 1986 & Competition Act 2002	12
5	Intellectual Property Rights	12
Total		60

Sr. No.	Modules
1	<p data-bbox="327 248 813 282">Indian Companies Act – 2013 Par T –I</p> <ul data-bbox="375 304 1428 701" style="list-style-type: none"> • Company –Concept, Features, Role of Promoters (S. 2(69) S. 92), Duties and liabilities of the Promoter Effects of Pre-Incorporation contracts, Consequences of non-registration, and Lifting of Corporate Veil. • Classification of Companies Distinction between Private Company and Public Company, Advantages and disadvantages of Private company and Public Company. –Common Procedure for Incorporation of Company, • Memorandum of Association (MOA) & Article of Association(AOA) – Concept , Clauses of MOA, AOA- Contents, Doctrine of constructive notice, Doctrine of Ultra Vires, Doctrine of Indoor Management. • Prospectus – Concept, Kinds, Contents, Private Placement
2	<p data-bbox="327 723 821 757">Indian Companies Act – 2013, Par T –II</p> <ul data-bbox="375 779 1428 1066" style="list-style-type: none"> • Member of a Company –Concept, Who can become a member, Modes of acquiring membership, Cessation of membership, Right & Liabilities of Members. • Director – Qualifications& Disqualification, Classification, Director Identification Number (DIN), Legal Position of Directors. • Meetings – Types, Legal Provisions of Statutory Meeting, Annual General Meeting, Extra-Ordinary Meeting, Board Meeting.
3	<p data-bbox="327 1088 710 1122">Indian Partnership Act – 1932</p> <ul data-bbox="375 1144 1428 1485" style="list-style-type: none"> • Partnership – Concept, Essentials, True Test of Partnership, Partnership Deed, Types of Partnership, Rights and Duties of Partners, Distinguish between Partnership & Hindu Undivided Family (HUF). • Dissolution – Concept, Modes of Dissolution, Consequences of Dissolution. • Limited Liability Partnership (LLP) 2008 – Concept, Characteristics, Advantages & Disadvantages, Procedure for Incorporation. • Extent of L.L.P.- Conversion of LLP, Mutual rights & duties of partners, Winding up of LLP, Distinction between LLP and Partnership.
4	<p data-bbox="327 1507 1045 1541">Consumer Protection Act, 1986 & Competition Act 2002</p> <ul data-bbox="375 1563 1428 1915" style="list-style-type: none"> • Consumer Protection Act – Concept , Objects, Reasons for enacting the Consumer Protection Act, Definition of Consumer, Consumer Dispute, Complaint, Complainant, Defect, Deficiency, Consumer Dispute, Unfair Trade Practices, Goods and Services. • Consumer Protection Councils & Redressal Agencies – District, State & National. • Competition Act 2002 – Concept, Salient Features, Objectives & Advantages. • Abuse of Dominant Position, Competition Commission of India, Anti-Competition Agreements,

Sr. No.	Modules
5	INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS 12
	<ul style="list-style-type: none"> • Intellectual Property Right (IPR) – Concept, Nature, Introduction & background of IPR in India. • IPR relating to Patents – Concepts of Invention and discovery, Comparison (S2 (j)), Concept of Patents, General principles applicable to working of patented inventions, Term of Patent. Infringement of Patent Rights & Remedies. (Ss. 104-115) • IPR relating to Copyrights- Concept of Copyright (Ss. 14, 16, 54,) Concept of author and authorised acts, (S.2) Ownership of Copy right (S.17) Duration or term of Copy right. (S. 22-27), Original work and fair use, Rights of Copyright holder, Infringement of Copyrights & Remedies. (Ss. 51, 52) • IPR relating to Trademarks –Concept, Functions of Trade Mark, types, trademarks that cannot be registered, Registration of Trade Marks and rights of the proprietor of Trade Marks. Procedure for registration of Trade Marks., Infringement of Trademarks & Remedies.

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester III
with Effect from the Academic Year 2017-2018**

Elective Courses (EC)

Discipline Specific Elective (DSE) Courses

1Ab. Business Management-Marketing Management

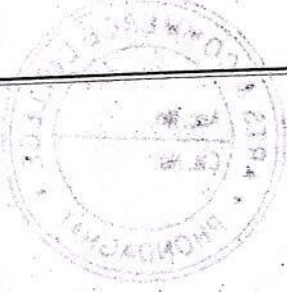
Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Marketing Management and Marketing Environment	10
2	Understanding Competition and Strategic Marketing	15
3	Product	10
4	Pricing	10
	Total	45

Sr. No.	Modules / Units
1	Marketing Management and Marketing Environment
	<ul style="list-style-type: none"> • Marketing management : Definition, need and importance of marketing management • Functions of Marketing Management • Micro and Macro Environment with specific reference to India • Emerging Marketing opportunities in India – Marketing at the bottom of the pyramid, growing middle class • International marketing environment
2	Understanding Competition and Strategic Marketing
	<ul style="list-style-type: none"> • Marketing strategy : Definition and Features • Steps in strategic marketing planning process • SWOT Analysis • Michael Porter's Five Forces Model • Analyzing competition
3	Product
	<ul style="list-style-type: none"> • Definition, Product Levels – Customer Value Hierarchy • Product Classification : Based on durability and tangibility, consumer goods classification and industrial goods classification • Product Life Cycle : Stages and features of each stage • Product Positioning : Meaning and Importance • Steps in Product Positioning
4	Pricing
	<ul style="list-style-type: none"> • Meaning and objective of Pricing • Factors affecting pricing decisions • Methods of pricing : Mark-up pricing, Target-return Pricing, Perceived-value Pricing, Value Pricing, Going-Rate Pricing and Auction Pricing • Steps in Pricing

Reference Books:

1. Philip Kotler (2003). Marketing Management : Eleventh Edition. New Delhi : Pearson Education
2. V. S. Ramaswani and S Namakumari (2002). Marketing : Planning, Implementation and Control (3rd Edition) New Delhi, Macmillan India
3. Michael Porter – Competitive Advantage
4. Theodore Levitt – Marketing Management
5. Fundamentals of Marketing – William Stanton
6. Customer Driven Services Management (1999) Response Books

2019-20
2020-21

अभ्यासक्रम

(एस.वाय.बी.कॉम (सत्र III))

व्यावसायिक अर्थशास्त्र पेपर - २

1) समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची ओळख

समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा अर्थ - व्याख्या-व्याप्ती व महत्त्व

- समग्र उत्पन्न व खर्च यांचा चक्रीय प्रवाह - त्याचे महत्त्व - बंधिस्त व खुली अर्थव्यवस्था प्रतिमान.
- राष्ट्रीय उत्पादनाचे मोजमाप - अर्थ आणि राष्ट्रीय उत्पन्न - मापन - परंपरागत व हरित स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न संकल्पना - राष्ट्रीय उत्पन्न व आर्थिक कल्याण.
- व्यापार चक्रे - वैशिष्ट्ये व टप्पे.
- सनातनवादी स्थूल अर्थशास्त्र : से यांचा बाजाराचा नियम, वैशिष्ट्ये, परिणाम व टिका.

2) केन्स यांच्या अर्थशास्त्राच्या मुलभूत संकल्पना.

- प्रभावी मागणीचे तत्त्व - समग्र मागणी व समग्र पुरवठा
- उपभोग फलन - वैशिष्ट्ये गृहीते व परिणाम
- बचत फलन व भांडवलाची सिमान्त कार्यक्षमता.
- गुंतवणुक गुणकाचा उत्पन्न व उत्पादनावरील परिणाम - गृहीते - गुणकाचे कार्य - गुणक प्रक्रियेतील गळती टिका व महत्त्व - बचतीचा विरोधाभास.
- केन्स यांच्या सिद्धांताचे व साधनांचे विकसीत देशाशी साधर्म्य.

3) केन्स यांच्या सिद्धांतानंतर समग्रलक्षी अर्थशास्त्रातील विकास

- प्रतिमान वस्तू व चलन बाजार (IS-LM)
- भाववाढ व बेकारी फिलीप वक्र
- मंदीजन्य भाववाढ (स्टॅगफ्लेशन) - अर्थ - कारणे व परिणाम (या मुद्याचे स्पष्टीकरण चलनवाढ या प्रकरणात केलेले आहे.)
- पुरवठा बाजूकडील अर्थशास्त्र - टिकात्मक अभ्यास.

4) चलन व किंमत

- पैशाचा पुरवठा ठरवणारे घटक - पैशाच्या भ्रमण वेगावर परिणाम करणारे घटक.
- पैशांची मागणी - सनातनवादी व केन्स यांचा दृष्टीकोन - केन्स यांचा रोखता प्राधान्य सिद्धांत - मिल्टन फ्रिडमन यांचा दृष्टीकोन - केब्रीज दृष्टीकोन
- चलनवाढ - मागणीजन्य व खर्चजन्य भाववाढ - भाववाढीचे परिणाम - मंदीजन्य भाववाढ - विकसनशील देशातील भाववाढ - भाववाढ नियंत्रणाचे उपाय - चलन धोरण.

(एस.वाय.बी.कॉम (सत्र IV))

1) अर्थव्यवस्थेतील सरकारची भूमिका

- सार्वजनिक आयव्ययाचा अर्थ व व्याप्ती.
- मुख्य राजकोषीय कार्य - सामुग्रीच्या वाटपाचे व आर्थिक स्थैर्याचे कार्य.
- महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्व. डाल्टन व मसग्रेव्ह यांचा दृष्टीकोन - प्रत्यक्षात तत्वांचा वापर व मर्यादा. बाजार यंत्रणा व सरकार यांच्यातील संबंध व कार्यक्षमता.
- सार्वजनिक वस्तूची संकल्पना व सरकारची भूमिका.

2) सार्वजनिक महसूल

- सरकारची उत्पन्नाची साधने - करांचे अर्थशास्त्र - वैशिष्ट्ये - करांची तत्त्वे - करांचे प्रकार - प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष कर, कराधार - करांचे दर - प्रमाणशीर - प्रगतीशील व प्रतिगामी.
- करसंक्रमण : करभार, कराघात - कर संक्रमण ठरवणारे घटक.
- करांचे आर्थिक परिणाम : उत्पन्न, संपत्ती उपभोग बचत, गुंतवणुक आणि उत्पादनावरील परिणाम.
- करांची चलनवाढ विरोधी व उत्पन्नाच्या पुर्नवितरणाची भूमिका.

3) सार्वजनिक खर्च व सार्वजनिक कर्ज

- सार्वजनिक खर्च - तत्त्वे - वर्गीकरण - सार्वजनिक खर्चाचे आर्थिक - परिणाम - उत्पादन, उपभोग, रोजगार, स्थैर्य - सार्वजनिक खर्चाचे सिद्धांत - वॅगनर, वाईजमन पिकाॅक यांची गृहिते
- सार्वजनिक खर्चात वाढ होण्याची कारणे - सार्वजनिक खर्चाचे महत्त्व - अल्प उत्पन्न गटाला - मदत व सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम.
- सार्वजनिक कर्ज : वर्गीकरण - अंतर्गत व बाह्य सार्वजनिक कर्जाचे ओझे - सार्वजनिक कर्ज व राजकोषीय देय क्षमता

4) राजकोषीय धोरण व व्यवस्थापन

- राजकोषीय धोरण - उद्दीष्ट्ये - रचना व मर्यादा.
- चक्रीय बदलांविरोधी व भेदात्मक राजकोषीय धोरण - योग्य राजकोषीय धोरण.
- अंदाजपत्रक - अर्थ - उद्दीष्ट्ये - प्रकार
- केंद्रीय अंदाजपत्रकाची रचना - तुटीच्या अर्थभरण्याची संकल्पना.
- शासनातील अंतर्गत राजकोषीय संबंध - राजकोषीय संघराज्य व राजकोषीय. विकेंद्रीकरण - केंद्र व राज्य यांच्यातील वित्तीय संबंध.

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019*

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group B: Business Management

**1. Business Management Paper-IV
Management and Organization Development**

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
01	Directing & Leading	15
02	Co-ordination & Motivation	15
03	Controlling & Information Management	15
04	Contemporary Issues in Management	15
	Total	60

Sr. No.	Modules / Units
1	Directing and Leading
	<ul style="list-style-type: none"> • Communication as an important tool for effective direction and leadership • Barriers to Communication • Ethical issues in using social media for communication • Role of a leader in business organisations - qualities of a good leader • Style of leadership • Leadership continuum – developing an effective leader – path goal theory • Transactional and transformational leaders
2	Co-ordination and Motivation
	<ul style="list-style-type: none"> • Co-ordination as essence of management • Co-ordination vs co-operation vs conciliation • Motivation – meaning and importance of motivation • Financial and non-financial motivators • Theories of Motivation – Maslow’s theory – Herzberg’s theory – McGregor’s theory.
3	Controlling and information Management
	<ul style="list-style-type: none"> • Definition and steps in controlling. • Strategic and operational controlling techniques. • Requirements of an effective control system. • Flow of information in a typical organisation - Need for managing information. • Designing and developing modern MIS - Introduction to ERP.
4	Contemporary Issues in Management
	<ul style="list-style-type: none"> • Challenges in organisational growth and development - management perspective • Change management • Importance of time management and tools for effective time management • Addressing diversity due to human resource mobility • Conflict management.

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019*

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group B: Business Management

**1. Business Management Paper-III:
Management and Organization Development**

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction	15
2	Planning	15
3	Organizing as a Managerial Function	15
4	Staffing	15
	Total	60

Sr. No.	Modules / Units
1	Introduction
	<ul style="list-style-type: none"> • Management – Definition and Characteristics • Management – as Science, art and profession – Levels of management and management skills • Development of Management Thought – Scientific Approach Administrative School, Behaviour School, Systems Approach and Contingency Approach. Evolution of Indian management thoughts and their relevance in the current era. • Functions of Management in a typical business organisation
2	Planning
	<ul style="list-style-type: none"> • Planning, forecasting, decision making and problem solving • Nature, characteristics, merits and limitations of planning. • Classification and components of plans • Essentials of a good plan and planning process • Management by objectives (MBO) – Importance and relevance
3	Organizing as a Managerial Function
	<ul style="list-style-type: none"> • Definition and Principles • Departmentalisation • Formal organisations – Functional, SBU, Matrix, Committees • Informal organisations – Relevance and Importance • Authority, responsibility, accountability and span of control • Organizational hierarchy – charts • Delegation of authority and decentralization • Emergence of virtual organisation – merits and limitations
4	Staffing
	<ul style="list-style-type: none"> • Importance of human resource in organisations • Estimation of human resource requirements • Human Asset Accounting • Job Analysis • Recruitment and selection • Training and Development • Performance Appraisal

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019*

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group A: Advanced Accountancy

***2. Financial Accounting and Auditing Paper-X:
Cost Accounting***

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Cost Control Accounts	10
2	Contract Costing	10
3	Process Costing	10
4	Introduction to Marginal Costing	10
5	Introduction to Standard Costing	10
6	Some Emerging concepts of Cost accounting	10
	Total	60

Sr. No.	Modules / Units
1	Cost Control Accounts
	Advantages and Disadvantages Cost Control Accounts, Principal Accounts, Subsidiary Accounts to be maintained Note- Simple practical problems on preparation of cost control accounts
2	Contract Costing
	Progress payments, Retention money, Contract accounts, Accounting for material, Accounting for Tax deducted at source by the contractee, Accounting for plant used in a contract, treatment of profit on incomplete contracts, Contract profit and Balance sheet entries. Excluding Escalation clause Note- Simple practical problems
3	Process Costing
	Process loss, Abnormal Gains and Losses, Joint products and by-products. Excluding Equivalent units, Inter-process profit Note- Simple Practical problems Process Costing and joint and by-products
4	Introduction to Marginal Costing
	Marginal costing meaning, applications, advantages, limitations Contribution, Breakeven analysis, Margin of safety and profit volume graph. Note-Simple Practical problems based on Marginal Costing excluding decision making
5	Introduction to Standard Costing
	Various types of standards, Setting of standards, Basic concepts of Material and Labour variance analysis. Note-Simple Practical problems based on Material and labour variances excluding sub-variances
6	Some Emerging concepts of Cost accounting
	Target Costing Life cycle Costing Benchmarking ABC Costing Note- No practical problems

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group A: Advanced Accountancy

**1. Financial Accounting and Auditing Paper-IX:
Financial Accounting**

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	AS – 14 - Amalgamation, Absorption & External Reconstruction	15
2	Accounting of Transactions of Foreign Currency	15
3	Liquidation of Companies	10
4	Underwriting of Shares & Debentures	10
5	Accounting for Limited Liability Partnership	10
Total		60

Sr. No.	Modules / Units
1	AS – 14 - Amalgamation, Absorption & External Reconstruction (excluding inter-company holdings)
	In the nature of merger and purchase with corresponding accounting treatments of pooling of interests and purchase method respectively. Meaning and Computation of purchase consideration. Problems based on purchase method only.
2	Accounting of Transactions of Foreign Currency
	In relation to purchase and sale of goods, services and assets and loan and credit transactions. Computation and treatment of exchange rate differences
3	Liquidation of Companies
	Introduction, Underwriting, Underwriting Commission Provision of Companies Act with respect to Payment of underwriting commission Underwriters, Sub-Underwriters, Brokers and Manager to issues Types of underwriting, Abatement Clause Marked, Unmarked and Firm-underwriting applications, Liability of the underwriters in respect of underwriting contract Practical problems
4	Underwriting of Shares & Debentures
	Meaning of liquidation or winding up Preferential payments Overriding preferential payments Preparation of statement of affairs, deficit / surplus account Liquidator's final statement of account
5	Accounting for Limited Liability Partnership
	Statutory Provisions Conversion of partnership firm into LLP Final Accounts

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with Effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group A: Advanced Accountancy

2. Financial Accounting and Auditing Paper-VIII:

**Cost Accounting
Modules at a Glance**

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction to Cost Accounting	10
2	Material Cost	10
3	Labour Cost	10
4	Overheads	10
5	Classification of Costs and Cost Sheet	10
6	Reconciliation of cost and financial accounts	10
	Total	60

Sr. No.	Modules / Units
1	Introduction to Cost Accounting
	(a) Objectives and scope of Cost Accounting (b) Cost centres and Cost units (c) Cost classification for stock valuation, Profit measurement, Decision making and control (d) Coding systems (e) Elements of Cost (f) Cost behaviour pattern, Separating the components of semi- variable costs
2	Material Cost
	(i) Procurement procedures—Store procedures and documentation in respect of receipts and issue of stock, Stock verification (ii) Inventory control —Techniques of fixing of minimum, maximum and reorder levels, Economic Order Quantity, ABC classification; Stocktaking and perpetual inventory (iii) Inventory accounting Note- Simple practical problems based on Calculation of EOQ, Raw Material Turnover ratio, Preparation of stock ledger and Valuation of Inventories, based on FIFO and Weighted average cost.
3	Labour Cost
	(i) Attendance and payroll procedures, Overview of statutory requirements, Overtime, Idle time and Incentives (ii) Labour turnover (iii) Utilisation of labour, Direct and indirect labour, Charging of labour cost, Identifying labour hours with work orders or batches or capital jobs (iv) Efficiency rating procedures (v) Remuneration systems and incentive schemes. Note- Simple practical problems based on Preparation of labour cost statement Remuneration and incentive systems based on Piece work plan, Haley Premium Plan, Rowan system, Gantt's Task
4	Overheads
	Functional analysis — Factory, Administration, Selling and Distribution Behavioural analysis — Fixed, Variable, Semi-variable cost Note- Simple practical problems on Departmentalization and apportionment of primary overheads, Computation of overhead rates including Machine overhead rates Basic concepts of treatment of over/under absorption of overheads- Direct Labour method and Prime Cost method
5	Classification of Costs and Cost Sheet
	Classification of costs, Cost of Sales, Cost Centre, Cost Unit, Profit Centre and Investment Centre Cost Sheet, Total Costs and Unit Costs, Different Costs for different purpose Note- Simple practical problems on preparation of cost sheet
6	Reconciliation of cost and financial accounts
	Practical problems based on Reconciliation of cost and Financial accounts.

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with Effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

1 A. Discipline Specific Elective (DSE) Courses

Group A: Advanced Accountancy

1. Financial Accounting and Auditing VII -

Financial Accounting

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Preparation of Final Accounts of Companies	15
2	Internal Reconstruction	15
3	Buy Back of Shares	10
4	Investment Accounting (w.r.t. Accounting Standard- 13)	12
5	Ethical Behaviour and Implications for Accountants	08
Total		60

Sr. No.	Modules / Units
1	Preparation of Final Accounts of Companies
	<p>Relevant provisions of Companies Act related to preparation of Final Account (excluding cash flow statement)</p> <p>Preparation of financial statements as per Companies Act. (excluding cash flow statement)</p> <p>AS 1 in relation to final accounts of companies (disclosure of accounting policies)</p> <p>Adjustment for –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Closing Stock 2. Depreciation 3. Outstanding expenses and income 4. Prepaid expenses and Pre received income 5. Proposed Dividend and Unclaimed Dividend 6. Provision for Tax and Advance Tax 7. Bill of exchange (Endorsement, Honour, Dishonour) 8. Capital Expenditure included in Revenue expenditure and vice versa eg- purchase of furniture included in purchases 9. Unrecorded Sales and Purchases 10. Good sold on sale or return basis 11. Managerial remuneration on Net Profit before tax 12. Transfer to Reserves 13. Bad debt and Provision for bad debts 14. Calls in Arrears 15. Loss by fire (Partly and fully insured goods) 16. Goods distributed as free samples. 17. Any other adjustments as per the prevailing accounting standard.
2	Internal Reconstruction
	<p>Need for reconstruction and company law provisions</p> <p>Distinction between internal and external reconstructions.</p> <p>Methods including alteration of share capital, variation of shareholder rights, sub division, consolidation, surrender and reissue / cancellation, reduction of share capital with relevant legal provisions and accounting treatment for same.</p>
3	Buy Back of Shares
	<p>Company Law / Legal provisions (including related restrictions, power, transfer to capital redemption reserve account and prohibitions)</p> <p>Compliance of conditions including sources, maximum limits and debt equity ratio. Cancellation of Shares Bought back(Excluding Buy Back of minority shareholding)</p>

Sr. No.	Modules / Units
4	Investment Accounting (w.r.t. Accounting Standard- 13)
	For shares (variable income bearing securities) For debentures/Preference. shares (fixed income bearing securities) Accounting for transactions of purchase and sale of investments with ex and cum interest prices and finding cost of investment sold and carrying cost as per weighted average method (Excl. brokerage). Columnar format for investment account.
5	Ethical Behaviour and Implications for Accountants
	Introduction, Meaning of ethical behavior Financial Reports – What is the link between law, corporate governance, corporate social responsibility and ethics? What does the accounting profession mean by the ethical behavior? Implications of ethical values for the principles versus rule based approaches to accounting standards The principal based approach and ethics The accounting standard setting process and ethics The IFAC Code of Ethics for Professional Accountants Ethics in the accounting work environment – A research report Implications of unethical behavior for financial reports Company Codes of Ethics The increasing role of whistle – Blowing Why should student learn ethics?

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

4. Marketing Research Paper - II

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Applications of Marketing Research-I	12
2	Applications of Marketing Research-II	11
3	Applications of Marketing Research-III	11
4	Managing Marketing Research	11
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Applications of Marketing Research-I
	<ul style="list-style-type: none"> a. Product Research- concept, areas, steps in new product development Product Testing & Test Marketing- concept, methods b. Brand Research- concept, components of a Brand, importance of brand research Packaging Research- concept, importance c. Price Research- concept, factors influencing pricing, importance of price research, methods of price research
2	Applications of Marketing Research-II
	<ul style="list-style-type: none"> a. Physical Distribution research- concept, types of distribution channels, Supply Chain Management- concept, components of supply chain management, importance of physical distribution research b. Promotion Research- concept, elements of promotion, importance of promotion research Advertising Research- concept, scope, pre & post testing methods of advertising effectiveness c. Consumer Research- concept, objectives, methods Motivation Research- concept, importance
3	Applications of Marketing Research-III
	<ul style="list-style-type: none"> a. Sales Research- concept, significance, scope/areas b. Rural Marketing Research- concept, features of Indian rural market, sources of data, research tools, do's and don'ts in rural Marketing Research c. Global Marketing Research- concept, factors affecting Global Marketing , need and scope of Global Marketing Research
4	Managing Marketing Research
	<ul style="list-style-type: none"> a. Organizing Marketing Research activity- factors involved in organizing Marketing Research activity, methods of organizing Marketing Research activity, In house marketing department,--structure, merits , demerits b. Professional Marketing Research agencies- structure, merits, demerits, professional standards c. Prominent Marketing Research agencies- HTA, ORG, IMRB, NCAER, Nielson

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

4. Marketing Research Paper - I

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction to Marketing Research	12
2	Planning Research	11
3	Data Collection	11
4	Data Processing, Analysis, Reporting	11
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	<p>Introduction to Marketing Research</p> <p>a. Marketing Research- Definition, features, functions, significance of Marketing Research in marketing decision making, limitations of Marketing Research</p> <p>b. Steps in Marketing Research, Ethics in Marketing Research, Career options in Marketing Research, Qualities of a good Marketing Research professional</p> <p>c. Marketing Information System- Definition, components, essentials of a good MIS, Concept of Decision Support System- Components , importance Data Mining- concept, importance</p>
2	<p>Planning Research</p> <p>a. Research Design- concept, importance, types Hypothesis- concept, types, importance</p> <p>b. Questionnaire- concept, types of questions, steps in the preparation of questionnaire, essentials of a good questionnaire</p> <p>c. Sampling- concept, terms in sampling, techniques of sampling, essentials of good sampling</p>
3	<p>Data Collection</p> <p>a. Primary data-concept, merits, demerits, methods</p> <p>b. Secondary data- concept, merits, demerits, sources</p> <p>c. Qualitative and Quantitative research- concept, features, Qualitative v/s Quantitative research Integrating technology in data collection, methods- (online surveys, hand held devices, text messages, social networking), importance</p>
4	<p>Data Processing, Analysis, Reporting</p> <p>a. Stages in Data processing Editing- meaning, objectives, types Coding- meaning, guidelines Classification- meaning, methods Tabulation- meaning, methods</p> <p>b. Data Analysis & Interpretation Data Analysis- meaning, steps, use of statistical tools (SPSS, SAS, MS EXCEL, MINITAB) Data Interpretation- meaning, importance, stages</p> <p>c. Report Writing- concept, types, contents, essentials, use of visual aids in research report</p>

*Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019.*

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

11. Labour Welfare and Practice Paper - II

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Social Security	15
2	Labour Markets	10
3	Labour Force in India	10
4	Globalization & Labour	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Social Security <ul style="list-style-type: none"> • Meaning, Definition & Objective of Social Security. • Various Social Security provisions made in India (Employees provident fund Act, Maternity benefit Act, Family Pension Scheme, Provision of Gratuity Act 1972) • Trade Union – Structure, Types & Functions.
2	Labour Markets <ul style="list-style-type: none"> • Demand for and supply of labour- determinants of demand for and supply of labour – • Mobility of Labour • Problems of Agricultural Labour, Child Labour and Female Labour
3	Labour Force in India <ul style="list-style-type: none"> • Factors determining Labour Force. • Labour Force & Human Development in India • Participation of workers in Management • Industrial disputes
4	Globalization & Labour <ul style="list-style-type: none"> • Globalisation & Labour Markets in India. • Impact of Labour Migration. • ILO- Aims & objectives & impact on Labour Welfare.

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

2. Ability Enhancement Courses (AEC)

11. Labour Welfare and Practice Paper - I

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Labour welfare	15
2	Labour Legislations in India	10
3	Agencies of Labour welfare	10
4	Industrial Hygiene & Occupational Health	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Labour welfare <ul style="list-style-type: none"> • Meaning, Definition, Scope, Objective & Theories of Labour welfare. • Evolution of Labour Welfare in India. • Provisions for Labour welfare content in the Constitution of India (including Articles 41,42,43.....factories Act 1948, ESI Act 1948, Workmen's Compensation Act 1923)
2	Labour Legislations in India <ul style="list-style-type: none"> • Labour Welfare Facilities • National Commission on Labour and Labour Welfare • Labour Laws of the Elimination of Child Labour
3	Agencies of Labour welfare <ul style="list-style-type: none"> • Agencies of Labour welfare in India (Central govt. , State govt., Employers & Trade-Unions) • Labour Welfare Officer: role and functions. • Labour Administration in India
4	Industrial Hygiene & Occupational Health <ul style="list-style-type: none"> • Industrial hygiene & Occupational Health • Industrial accidents – causes & prevention. • Occupational diseases & Statutory Provisions, Fatigue, Frustration, Absentism

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

1 B. Discipline Related Elective (DRE) Courses

3. Commerce-VI

Human Resource Management

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
01	Human Resource Management	12
02	Human Resource Development	11
03	Human Relations	11
04	Trends In Human Resource Management	11
	Total	45

Sr. No.	Modules / Units
1	Human Resource Management
	<ul style="list-style-type: none"> • Human Resource Management – Concept, Functions, Importance, Traditional v/s Strategic Human Resource Management • Human Resource Planning- Concept Steps in Human Resource Planning Job Analysis-Concept, Components, Job design- Concept, Techniques • Recruitment- Concept, Sources of Recruitment Selection - Concept , process , Techniques of E,selection,
2	Human Resource Development
	<ul style="list-style-type: none"> • Human Resource Development- Concept, functions Training- Concept, Process of identifying training and development needs, Methods of Training & Development (Apprenticeship, understudy, job rotation, vestibule training, case study, role playing, sensitivity training, In, basket, management games) Evaluating training effectiveness- Concept, Methods • Performance Appraisal- Concept, Benefits, Limitations, Methods Potential Appraisal-Concept, Importance • Career Planning- Concept, Importance Succession Planning- Concept, Need Mentoring- Concept, Importance Counseling- Concept, Techniques.
3	Human Relations
	<ul style="list-style-type: none"> • Human Relations- Concept, Significance Leadership –Concept, Transactional & Transformational Leadership Motivation- Concept, Theories of Motivation,(Maslow’s Need Hierarchy Theory, Vroom’s Expectancy Theory, McGregor’s Theory X and Theory Y, Pink’s Theory of Motivation) • Employees Morale- Concept, Factors affecting Morale, Measurement of Employees Morale Emotional Quotient and Spiritual Quotient- Concept, Factors affecting EQ & SQ • Employee Grievance- Causes, Procedure for Grievance redressal Employee welfare measures and Healthy & Safety Measures.
4	Trends In Human Resource Management
	<ul style="list-style-type: none"> • HR in changing environment: Competencies- concept, classification Learning organizations- Concept, Creating an innovative organization, Innovation culture- Concept, Need, Managerial role. • Trends in Human Resource Management,: Employee Engagement- Concept, Types Human resource Information System (HRIS) – Concept, Importance, Changing patterns of employment. • Challenges in Human Resource Management: Employee Empowerment, Workforce Diversity. Attrition, Downsizing, Employee Absenteeism, Work life Balance, Sexual Harassment at work place, Domestic and International HR Practices, Millennial (Gen Y)Competency Mapping

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019**

Elective Courses (EC)

1 B. Discipline Related Elective (DRE) Courses

**3. Commerce - V
Marketing**

Modules at a Glance

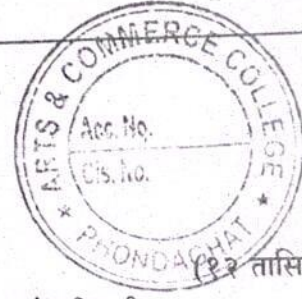
Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction to Marketing	12
2	Marketing Decisions I	11
3	Marketing Decisions	11
4	Key Marketing Dimensions	11
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Introduction to Marketing <ul style="list-style-type: none"> • Marketing, Concept, Features, Importance, Functions, Evolution, Strategic v/s Traditional Marketing • Marketing Research - Concept, Features, Process Marketing Information System-Concept, Components Data Mining- Concept, Importance • Consumer Behaviour- Concept, ,Factors influencing Consumer Behaviour Market Segmentation- Concept, Benefits, Bases of market segmentation Customer Relationship Management- Concept , Techniques Market Targeting- Concept, Five patterns of Target market Selection
2	Marketing Decisions I <ul style="list-style-type: none"> • Marketing Mix- Concept, Product- Product Decision Areas Product Life Cycle- Concept, Managing stages of PLC Branding- Concept , Components Brand Equity- Concept , Factors influencing Brand Equity • Packaging- Concept , Essentials of a good package Product Positioning- Concept, Strategies of Product Positioning Service Positioning- Importance & Challenges • Pricing- Concept, Objectives, Factors influencing Pricing, Pricing Strategies
3	Marketing Decisions <ul style="list-style-type: none"> • Physical Distribution- Concept, Factors influencing Physical Distribution, Marketing Channels (Traditional & Contemporary Channels) Supply Chain Management-Concept, Components of SCM • Promotion- Concept, Importance, Elements of Promotion mix Integrated Marketing Communication (IMC)- Concept, Scope, Importance • Sales Management- Concept, Components, Emerging trends in selling Personal Selling- Concept , Process of personal selling, Skill Sets required for Effective Selling
4	Key Marketing Dimensions <ul style="list-style-type: none"> • Marketing Ethics: Concept, Unethical practices in marketing, General role of consumer organizations Competitive Strategies for Market Leader, Market Challenger, Market Follower and Market Nicher Marketing Ethics: • Rural Marketing- Concept, Features of Indian Rural Market, Strategies for Effective Rural Marketing Digital Marketing-Concept, trends in Digital Marketing Green Marketing- concept, importance • Challenges faced by Marketing Managers in 21st Century Careers in Marketing – Skill sets required for effective marketing Factors contributing to Success of brands in India with suitable examples, Reasons for failure of brands in India with suitable examples.

अभ्यासक्रम**(2018-19)****सत्र - पाच****(Semester - V)**

- I) निर्यात विपणनाची ओळख (१२ तासिका)
- अ) निर्यात विपणनाची संकल्पना व वैशीष्ट्ये, देशी विपणन व निर्यात विपणन यामधील फरक, देशाला व उद्योगधंद्याला निर्यातीचे महत्त्व.
- ब) निर्यात विपणनावर प्रभाव टाकणारे घटक, निर्यात विपणनातील धोके, भारतीय निर्यात क्षेत्राच्या समस्या.
- क) सन २०१५ नंतरच्या भारतातील व्यापारी मालाची निर्यात, सन २०१५ पासून भारतातील सेवांची निर्यात, सन २०१५ पासूनचा भारतातील प्रादेशिक निर्यात व्यापार.
- II) निर्यात विपणनाची जागतिक चौकट (११ तासिका)
- अ) व्यापारी अडथळे - व्यापारी व व बिगर व्यापारी अडथळ्यांचे प्रकार, जकाती व बिगर जकाती अडथळ्यातील फरक.
- ब) जागतिक आर्थिक विभाग (गट), व्यापारी गटांचे सकारात्मक व नकारात्मक परिणाम, जागतिक व्यापारी संघटना (करार). WTO.
- क) जागतिक परकीय बाजारपेठ संशोधन, परकीय बाजारपेठ निवड प्रक्रिया, परकीय बाजारपेठ निवडीवर परिणाम करणारे घटक.
- III) भारताचे परकीय व्यापार धोरण (११ तासिका)
- अ) परकीय व्यापार धोरण २०१५-२०२० - मुख्य घटक आणि अन्वयार्थ, नवीन FTP मुळे निर्यात व्यापार सरळ-साधा व सहजपणे करता येईल.
- ब) परकीय व्यापार महासंचनालयाची (DGFT) भूमिका, निर्यातीची नकारात्मक यादी, संभाव्य निर्यात.
- क) पात्रता धारकांना मिळणारे लाभ, त्याचप्रमाणे EHTP, BTP व STP यांना मिळणारे सामायिक लाभ, लाभाचे फायदा घेणारे IIAS, SEZ, EOU, AEZ इ.
- IV) निर्यात सवलती व प्रलोभने (११ तासिका)
- अ) भारतीय निर्यातदारांना मिळणाऱ्या आर्थिक सवलती, विपणन विकास सहाय्य, बाजारपेठ सहाय्य उपक्रमशिलता, निर्यातीसाठी पायाभूत सुविधा विकास राज्य मदत, औद्योगिक कच्चा माल सहाय्य केंद्र योजना.
- ब) भारतीय निर्यातदारांना संस्थात्मक सुविधा FIEO, ITPO, FICCI, EPCS & CBS, IIFT, IIP.
- क) योजना - निर्यात वृद्धी भांडवली वस्तु योजना, कर सवलत व माफ योजना, आगाऊ निर्यात अधिकृत योजना, कर परतावा, IGST निर्यातदारांना परत करणे.

सत्र - सहा
(Semester - VI)

- I) निर्यात विपणनातील वस्तु नियोजन व किंमत निर्णय (११ तासिका)
- अ) निर्यात विपणनाचे नियोजन - उत्पादित वस्तुंसाठी, मृदा व बांधणीसाठी.
ब) निर्यात विपणनातील लेबर्लींगची गरज, निर्यात किंमतीवर परिणाम करणारे घटक, निर्यात किंमतीची उद्दिष्टे.
क) INCOTERM निर्यात माहिती पत्रक, FOB किंमत, उत्पादन खर्च, विमा व भाडे किंमत, CIF उत्पादन खर्च व भाडे (CQF), FOB किंमत पत्रकाच्या समस्या.
- II) निर्यात वितरण आणि वृद्धी (११ तासिका)
- अ) वितरण साखळीवर परिणाम करणारे घटक, निर्यातीच्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष साखळ्या, प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष निर्यातीमधील फरक.
ब) निर्यात विपणनातील लॉजीस्टीकसचे घटक, वाहतूक निवडीचे निकष, निर्यात विपणनासाठी विम्याची गरज.
क) निर्यात विपणनातील विक्रय वृद्धीचे तंत्र, व्यापारी जत्रा व प्रदर्शनाची महत्त्व, वैयक्तिक विक्रीचे फायदे, निर्यात विपणनातील जाहिरातीचे महत्त्व / गरज.
- III) निर्यात अर्थपुरवठा (११ तासिका)
- अ) निर्यात विपणनातील पैसे देण्याच्या पद्धती, पत-पत्राचे खाते उघडण्याची प्रक्रिया, विरुद्ध व्यापाराचे (Countertrade) प्रकार व महत्त्व.
ब) निर्यात पूर्व व निर्यातीतोर कर्जपुरवठ्याची वैशीष्ट्ये, निर्यात कर्जपुरवठा प्रक्रिया, निर्यात-पूर्व व निर्यातीनंतरचा कर्जपुरवठ्यातील फरक.
क) व्यापारी बँका, आयात-निर्यात बँका, सिडबी यांची निर्यातदाराच्या अर्थपुरवठ्यातील भूमिका, ECGC ची भूमिका.
- IV) निर्यात प्रक्रिया आणि दस्तऐवज (११ तासिका)
- अ) विविध अधिकृत संस्थांकडे नोंदणी, निर्यातीतील निर्यात - पूर्व प्रक्रिया; गुणवत्ता नियंत्रण यंत्रणा आणि निर्यात - पूर्व तपासणी.
ब) जहाज व जकात अवस्थेतील औपचारिकता, क्लिअरिंग व फॉरवर्डिंग एजंटाची भूमिका; निर्याती नंतरची कार्यपद्धत; बॉन्ड अंतर्गत निर्यातीची प्रक्रिया; हमी पत्र (LUT).
क) व्यापारी बिजक कम बांधणी यादीचे महत्त्व, जहाज भरण पत्र / हवाई बील, जहाज पावती / निर्यात पावती, व्यापारी प्रतिनिधीचा दाखला, उत्पादन उगम प्रमाणपत्र.

अभ्यासक्रम

(तृतीय वर्ष वाणिज्य)

सत्र - ५

घटक I : भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्थूल अर्थशास्त्रीय अवलोकन

- १९९१ च्या नवीन आर्थिक धोरणाचा अभ्यास, सामाजिक पायाभूत सुविधा-शिक्षण आरोग्य व कुटुंब या संदर्भातील भूमिका.
- शाश्वत आर्थिक विकासाची उद्दिष्टे, धोरणे व उपाय, भारतात बनवा. भारतात गुंतवणूक करा व कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम.
- भारताचे परकीय गुंतवणूक धोरण व उपाय योजना, परकीय गुंतवणुक प्रोत्साहन मंडळ, परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुक, बहुराष्ट्रीय कंपन्या व त्यांची भूमिका.

घटक II : आर्थिक सुधारणा नंतरच्या कालावधीतील शेती

- राष्ट्रीय शेतीधोरण २००० - उद्दिष्टे, वैशिष्ट्ये आणि परिणाम.
- शेतमाल-विपणनातील समस्या, शेती-विपणनातील पायाभूत सुविधा, शेतमाल-विपणनाची माहिती विपणन प्रशिक्षण - पर्यावरण व नजीकच्या काळातील घडामोडी.

घटक III : आर्थिक सुधारणा नंतरच्या कालावधीतील उद्योग व सेवा क्षेत्र

- धोरणात्मक उपाय : २००२ चा स्पर्धा कायदा, निर्गृतवणुक धोरण - सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगधंद्यांचे उद्योग धोरण - २००७ नंतर.
- भारतातील औद्योगिक प्रदूषण : अर्थ, प्रकार, परिणाम व उपाय.
- सेवाक्षेत्र : नजीकच्या काळातील सेवा क्षेत्राचा कल, आरोग्य व पर्यटन क्षेत्राची भूमिका व वृद्धी.

घटक IV : बँकींग व वित्तीय बाजार

- बँकींग क्षेत्र : नजीकच्या काळातील कल - समस्या - आव्हाने व विमाक्षेत्र.
- नाणे बाजार : रचना, मर्यादा व सुधारणा.
- भांडवल बाजार : रचना, वृद्धी व सुधारणा.

आ-या-अ-का

(तृतीय वर्ष वाणिज्य)

सत्र - ६

घटक I : आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा परिचय

- ♦ आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे सिद्धांत - रिकार्डोचा तुलनात्मक खर्चाचा सिद्धांत - हिक्चर ओहोलीन यांचा सिद्धांत.
- ♦ व्यापार शर्ती प्रकार व मर्यादा.
- ♦ आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे, प्रस्ताव वक्र व अन्न्योन्न मागणी.

घटक II : व्यापारी धोरण

- ♦ व्यापारी धोरण - मुक्त व संरक्षित व्यापार - फायदे व तोटे.
- ♦ जकात व जकातेतर निर्बंध - अर्थ - प्रकार व परिणाम.
- ♦ आंतरराष्ट्रीय आर्थिक समूह - प्रकार - उद्दिष्टे - युरोपियन युनियन - आणि ब्रेक्झीट - अेशियन.

घटक III : व्यवहारशेष व आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संघटना

- ♦ व्यवहारशेष - अर्थ - रचना व असमतोलाचे प्रकार.
- ♦ असमतोलाची कारणे व व्यवहारशेषातील असमतोल दूर करण्यासाठी उपाय.
- ♦ जागतिक व्यापार संघटना - नजिकच्या काळातील बदल - TRIPS, TRIMS and GATS.

घटक IV : परकीय विनिमय बाजार

- ♦ परकीय विनिमय बाजार - अर्थ - कार्ये - संतुलीत विनिमय दर निश्चिती.
- ♦ खरेदीशक्ती समानता सिद्धांत - हजर व भविष्यकालीन विनिमय दर.
- ♦ मध्यवर्ती बँकेची विनिमय दरातील भूमिका - भारतातील बदलत्या विनिमय दराची पद्धती

सत्र चौथे (Semester - IV)

(१० तासिका)

I) नागरिकांच्या हक्कांचे महत्त्व

- (अ) ग्राहक हक्क: सुरक्षिततेचा हक्क, निवडीचा हक्क, माहिती मिळविण्याचा हक्क, वस्तुविषयी तक्रार मांडण्याचा हक्क, तक्रार निवारण हक्क, ग्राहक शिक्षणाचा हक्क. ग्राहक अत्याचार, ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ मधील महत्त्वाच्या तरतुदी, ग्राहक संरक्षणासाठी इतर महत्त्वाचे कायदे, यामध्ये - भारतीय कराराचा कायदा - १९७२, माल विक्री कायदा - १९३०, अत्यावश्यक वस्तू कायदा - १९५५, अन्न व भेसळ प्रतिबंधनात्मक कायदा - १९५५, वजने व मापे प्रमाण कायदा - १९७६.

ग्राहक न्यायालये आणि ग्राहक चळवळी.

- (ब) माहितीचा अधिकार : पारदर्शकता आणि जबाबदारीशी संबंधित उत्तरी आणि संबंध, माहिती अधिकार अधिनियम २००५ च्या महत्त्वाच्या तरतुदी काही यशस्वी कथा.

- (क) नागरिक संरक्षण / जनहित, जनहित मुक्तता (जिवानी वटला), जनहित दिवानी खटला दाखल करण्याची गरज आणि प्रक्रिया, काही महत्त्वाच्या केसेस.

(९ तासिका)

II) परिस्थितीकी - दृष्टीकोण नैतिकता आणि वादाचा मुद्दा

- (अ) परिस्थिती दृष्टीकोणाचे आकलन - मानवशास्त्र, निसर्गातील अमानवी जोवनाचे महत्त्व, Eco Contrism तत्वीक व राजकीय हालचाल आणि पर्यावरण व तर्कशास्त्रातील मानवी सम घटक.

- (ब) पर्यावरणीय नैतिकता - मुक्तीवादी नितिमता, परिस्थितीकीय वृद्धी आणि संरक्षण, मानवी व अमानवी जोवनाची स्वाभाविक व अस्वाभाविक मूल्ये, पर्यावरणाचे धार्मिकता.

- (क) काही महत्त्वाची तत्वे आणि वादाचे मुद्दे - प्रदूषण करणाऱ्याकडून भरपाई घेणे तत्त्व, पर्यावरणातील कार्बनचे योग्य प्रमाण.

(१० तासिका)

III) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान धारा - २

- (अ) तंत्रज्ञान आणि विकास - तंत्रज्ञानाची वाढ आणि समाजाचा विकास यांच्यामधील संबंध. काही आधुनिक तंत्रज्ञानाचे महत्त्व त्याची मूलभूत वैशिष्ट्ये आणि व्यवहारातील उपयोग - लेझर तंत्रज्ञान (LASER), लेझर तंत्रज्ञानाचे उपयोग - वैद्यकीय उपकरणे, दूरवी चित्रासराची आणि GIS आणि GPS.

अंतराळ तंत्रज्ञान, अंतराळ नौकानयन प्रणालीमधील विविध उपकरणे, GPS आणि हजामानांचे विरलेषण व अचूक वातावरणाचा अंदाज. माहिती आणि संज्ञान तंत्रज्ञान - विद्युत प्रणाली म्हणजेच टेलिकम्युनिकेशन, आकाशवाणी, दूरदर्शन आणि इंटरनेट, संगणक माहिती प्रणालीवर आधारित इंटरनेट. एककेंद्रीमुखाता विविध तंत्रज्ञान उदा. - अंतराळ, संगणक आजच्या समाजातील डिजिटल माहिती क्रांती शैव तंत्रज्ञान आणि वस्तुक अभियांत्रिकी - व्यवहारातील जीवशास्त्र आणि औषधामधील त्याचे उपयोग, औषधनिर्मिती आणि कृषी, वस्तुकीय बदल करून केलेल्या

वनस्पती, प्राणी आणि मानवी जीवन.

नॅनो तंत्रज्ञान : व्याख्या, एक अभ्यास, नियंत्रण आणि निसर्ग घटनांचा व्यवहारातील उपयोग आणि १०० nm च्या आतील सामुग्री लांबी प्रमाण, औषधातील उपयोग, बौद्धीक मितिलिपि आणि ग्राहक उत्पादने.

- (क) नियंत्रणाचे विषय : तंत्रज्ञानाचे उपयोग आणि दुरुपयोग.

IV) स्पर्धात्मक परिक्षांची ओळख

(९ तासिका)

- (अ) स्पर्धात्मक परिक्षांची मुलभूत माहिती - रचना, पात्रता आणि स्थानिक केंद्र, व्यावसायिक कोर्ससाठी प्रवेश परीक्षा, पदवी नोंद परीक्षा (GRE), पदवी व्यवस्थापन प्रवेश परीक्षा, सामाईक प्रवेश परीक्षा आणि शिष्यवृत्ती परीक्षा.

- (ब) केंद्रीय लोकसेवा आयोगासाठी प्रवेश परीक्षा, कर्मचारी निवड कमीशन (SSC), राज्य लोकसेवा आयोग, बँकिंग आणि विमा क्षेत्र (Teaching) शिक्षकी क्षेत्रासाठी राष्ट्रीय व राज्य पात्रता परीक्षा.

(* सूचना - विद्याभ्यानी वरील परीक्षांचा अनुभव घ्यावा.)

- (क) स्पर्धात्मक परीक्षांची सुलभ कोशले - संबंधित क्षेत्राची माहिती, संख्यात्मक क्षमता, माहितीचे स्पष्टीकरण, तोंडी क्षमता आणि सुसंगत युक्तीवाद, सर्वज्ञता आणि बाजूचा विचार.

अभियंत्रण - संकल्पना, अभियंत्रणांचे प्रकार व सिद्धांत
- ध्येय निश्चिती - प्रकार SMART ध्येये, मानवी उपजत कला - स्टीफेन कोलेची संकल्पना.

- कालव्यवस्थापन - कालव्यवस्थापनाचे प्रभावी व्यूहचरणा.

V) ग्रामीण व शहरी विकासामधील तफावत

(७ तासिका)

- (अ) ग्रामीण, अशिक्षाती नागरी व निम नागरी संकल्पना, यादिकाणी उपलब्ध असणाऱ्या सेवांमधील तफावत उदा. आरोग्य, शिक्षण, वाहतूक, विद्युत आणि रोजगार.

- (ब) नैसर्गिक संसाधनांचे वितरण उदा. - ग्रामीण व शहरी विभागातील, जमीन आणि जंगल जमीन वापरातील बदल आणि ग्रामीण जीवनवरील परिणाम.

- (क) नागरीकरणामधील वाढ आणि मोठ्या शहरांची वाढ - पुणे पाणी पुरवठ्याचा विषय, राहण्यासाठी घरे, वाहतूक / वाहनांची गर्दी, कचरा व्यवस्थापन आणि सामाजिक न्याय.

VI) प्रकल्प / शिक्षकाने दिलेले काम

(१५ तासिका)

प्रकल्प अहवाल किंवा शिक्षकाने दिलेले काम हा अंतर्गत मूल्यापणाचा एक भाग आहे. विद्याभ्यानी प्रकरण ६ ते १० मध्ये शक्य ते विषय प्रकल्पासाठी घ्यावेत. यामध्ये पथनाट्य, पॉवर पॉइंट, सादरीकरण, पोस्टर प्रदर्शन व अभ्यासक्रमानुसार इतर विषय घेणे. यामादी गट तयार करावेत. गटांमध्ये विद्यार्थी संख्या उपक्रमानुसार (जास्तीत जास्त ८ विद्याभ्यानाचा एक गट) असावी. विद्याभ्यानी सत्र चारच्या लेखी परिक्षेअगोदर (६० गुणाच्या) शिक्षकाकडे प्रकल्प जमा करावा.

अभ्यासक्रम

पायाभूत अभ्यास - २

उद्दिष्टे :

- * मानवधिकार, पर्यावरण आणि ग्रामीण व शहरी भागातील लोकांना मिळणाऱ्या आरोग्याच्या व शैक्षणिक सुविधांची ओळख व अभ्यास करणे.
- * स्पर्धात्मक परिक्षांची निवड व कौशल्य आत्मसात करणे.
- * तंत्रज्ञानाच्या दृष्टीने वैज्ञानिकता विकासाचे महत्त्व व दरोज्याच्या जीवनातील त्याचा वापर.

सत्र तिसरे (Semester - III)

I) मानवी हक्कांचे उल्लंघन आणि उपाययोजना करणारी यंत्रणा (१० तासिका)

- (अ) मानवी हक्कांचे उल्लंघन स्वरूप आणि प्रकार - अनुसुचित जाती, अनुसुचित जमाती, महिला, बालके, अल्पसंख्यांक समाज यांच्याबाबतीत मानवी हक्कांचे उल्लंघन.
- (ब) अंग व्यक्ती आणि प्रौढ व्यक्तीच्या बाबतीत मानवी हक्कांचे उल्लंघन.
- (क) विविध घटकांच्या बाबतीत मानवी हक्क घटनात्मक तरतूदी - समानतेचा अधिकार, व्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार, शोषणाविरुद्धचा अधिकार. पुढील कायदांची वैशीष्ट्ये - अनुसुचित जाती आणि भटक्या व विमुक्त जाती-जमातीसाठी आल्याचेर प्रतिबंध कायदा - १८८९, कौटुंबिक हिंसाचार कायदा - २००५, अंग व्यक्ती कायदा - १९९५, बालकामगार प्रतिबंध व नियमन कायदा - १९८६, कामाच्या ठिकाणी लैंगिक छळ प्रतिबंध कायदा (विशाखा मार्गदर्शन) १९९७.
- (ड) राज्य आणि राष्ट्रीय पातळीवरील संवर्धन यंत्रणा - राष्ट्रीय मानव हक्क आयोग, राज्य मानवी हक्क आयोग, राष्ट्रीय महिला आयोग, राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक आयोग.

(१० तासिका)

II) पर्यावरणीय व्यवहार

- (अ) पर्यावरणाचे संभाव्य धोके - प्रजातींचा सर्वनाश, वसतिस्थानांची हानी, पर्यावरणाची अवनती, प्रदूषण.
- (ब) पर्यावरण आपत्तीवर काही स्थानीक पातळीवरील व्यष्टी अध्ययन.
- (क) आपत्ती संकल्पना - पर्यावरण आपत्तीचे सर्वसाधारण परिणाम, शारीरिक, मानसशास्त्रीय, आर्थिक व सामाजिक.
- (ड) आपत्तीची हाताळणी (व्यवस्थापन) - प्रतिबंधी संबंधीत घटक, आपत्तीची तीव्रता कमी करणे, आणि आपत्तीपूर्वक तयारी.
- (ई) आपत्तीविवेची मानवाधिकार - नुकसान भरपाई आणि मदतीचे वाटप, आपत्तीग्रस्थांचे पूर्वसम आणि पुन्हा जीवन सुरू करण्यासाठी मानवी दृष्टीकोण.

III) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान - १

(१० तासिका)

- (अ) विज्ञानाचा विकास - प्राचीन संस्कृती, पारंपारिक कालखंड, मध्ययुग, पुनरुज्जीवन कालावधी, तर्कशक्ती आणि प्रबोधनाचे युग.
- (ब) विज्ञानाचे स्वरूप - तत्त्वे आणि वैशीष्ट्ये, विज्ञान हे अनुभवजन्य, सैद्धांतिक प्रत्यक्ष व विधीग्राह्य ज्ञान आहे.
- (क) विज्ञान आणि वैज्ञानिकता - निरीक्षणाचे आणि प्रयोगाचे महत्त्व, अनुभवजन्य स्पष्टीकरण आणि वस्तुनिष्ठता, भारतीय नागरिकांचे मूलभूत कर्तव्य.
- (ड) विज्ञान आणि अंधश्रद्धा - पौराणिक कथांमधील विज्ञानाची भूमिका, अंधविश्वास आणि पूर्वग्रह, सहिष्णुता आणि सुसंवादित दृष्टी यातील विज्ञान व वैज्ञानिकतेची भूमिका.
- (ई) दैनंदिन जीवनातील विज्ञान - तंत्रज्ञान - अर्थ आणि विकासातील भूमिका, विज्ञान व तंत्रज्ञान सहयोग, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील फरक.

IV) प्रभावी आंतरवैयक्तिक संज्ञापनासाठी सुलभ कौशल्य (८ तासिका)

- (अ) श्रवणक्रिया महत्त्व - वैशीष्ट्ये - भाषिक व अभाषिक संज्ञापन, समाजात बोलणे आणि सादरीकरण, प्रभावी संज्ञापनातील अडथळे, स्वयंजाणीवेचे व देहबोलीचे महत्त्व.
- (ब) औपचारिक व अनौपचारिक संज्ञापन - उद्देश, प्रकार, औपचारिक अर्ज लिहिणे, हेतु पत्रक, वैयक्तिक माहिती, समुह चर्चा मुलाखत आणि सादरीकरणाची तयारी.
- (क) नेतृत्व कौशल्य आणि स्वयंसिद्धी - प्रभावी नेतृत्वाची वैशीष्ट्ये, नेतृत्वाचे प्रकार, समुह बांधणी.

V) आरोग्य आणि शिक्षण हक्कांतील सहानुभितीयुक्त मुद्दा (७ तासिका)

- (अ) आरोग्य संकल्पना आणि निश्चिती - संपूर्ण आरोग्य, पिण्याचे सुरक्षित पाणी, निरोगी पर्यावरण आणि कामाची स्थिती, आरोग्याची निगा आणि वैद्यकीय सेवा, स्त्री-पुरुष समानता आणि आरोग्य, आरोग्याचा कायदेशीर हक्क, आरोग्य हक्क वृद्धी उपलब्धता तीही योग्य किंमतीत.
- (ब) शिक्षणाचा हक्क - शिक्षणाचे वैश्वीकरण, शिक्षणाच्या विविध पातळीवरील पुढाकार, मुक्त आणि अनिवार्य शिक्षणातील अडथळे. योग्य मोबदल्यात शिक्षणाची उपलब्धता.
- (क) शैक्षणिक क्षेत्राला आधुनिक आव्हाने - शिक्षणाचे खाजगीकरण व शासकीय निर्भीत घट.

VI) प्रकल्प / शिक्षकांचे दिलेले काम (१५ तासिका)

- प्रकल्प अहवाल किंवा शिक्षकांचे दिलेले काम हा अंतर्गत मूल्यमापनाचा एक भाग आहे. विद्यार्थीनी प्रकरण १ ते ५ मधून राख्य ते विषय प्रकल्पासाठी घ्यावेत यामध्ये पथ नाट्ये, पॉवर पॉइंट सादरीकरण, पोस्टर प्रदर्शन व अभ्यासक्रमानुसार इतर विषय येणे. यासाठी गट तयार करावेत, गटामध्ये विद्यार्थी संख्या उपक्रमानुसार (जास्तीत जास्त ८) असावी. विद्यार्थीनी सत्र लेखी परिक्षेसमोर शिक्षकांकडे प्रकल्प जमा करावा.

2019-20
21-22

21/5/22

Revised Syllabus

Foundation Course for F.Y.B.A. /B. Com./ B. sc.
Semester I

Unit 1

Overview of Indian Society:

Understand the multi-cultural diversity of Indian society through its demographic composition: population distribution according to religion, caste, and gender; Appreciate the concept of linguistic diversity in relation to the Indian situation; Understand regional variations according to rural, urban and tribal characteristics; Understanding the concept of diversity as difference.

Unit 2

Concept of Disparity-1:

Understand the concept of disparity as arising out of stratification and inequality-Explore the disparities arising out of gender with special reference to violence against women, female foeticide (declining sex ratio), and portrayal of women in media;

Appreciate the inequalities faced by people with disabilities and understand the issues of people with physical and mental disabilities.

Unit 3

Concept of Disparity-2:

Examine inequalities manifested due to the caste system and inter-group conflicts arising thereof; Understand inter-group conflicts arising out of communalism; Examine the causes and effects of conflicts arising out of regionalism and linguistic differences.

Unit 4

The Indian Constitution:

Philosophy of the Constitution as set out in the Preamble; The structure of the Constitution-the Preamble, Main Body and Schedules; Fundamental Duties of the Indian Citizen; tolerance, peace and communal harmony as crucial values in strengthening the social fabric of Indian society; Basic features of the Constitution.

Unit 5**Significant Aspects of Political Processes:**

The party system in Indian politics; Local self-government in urban and rural areas; the 73rd and 74th Amendments and their implications for inclusive politics;

Role and significance of women in politics.

Unit 6**Growing Social Problems in India:**

- a. Substance abuse- impact on youth & challenges for the future
- b. HIV/AIDS- awareness, prevention, treatment and services
- c. Problems of the elderly- causes, implications and response
- d. Issue of child labour- magnitude, causes, effects and response
- e. Child abuse- effects and ways to prevent
- f. Trafficking of women- causes, effects and response.

Semester II**Unit 1****Globalisation and Indian Society:**

Understanding the concepts of liberalization, privatization and globalization;

Growth of information technology and communication and its impact manifested in everyday life;

Impact of globalization on industry: changes in employment and increasing migration;

Changes in agrarian sector due to globalization; rise in corporate farming and increase in farmers' suicides.

Unit 2 Human Rights**Concept of Human Rights; origin and evolution of the concept;**

The Universal Declaration of Human Rights;

Human Rights constituents with special reference to Fundamental Rights stated in the Constitution;

Unit 3 Ecology**Concept of Ecology and Environment;**

Ecosystems- their structure and functions; food chain, food webs and ecological pyramids;

Environmental degradation- causes and impact on human life.

Sustainable Development- concept and components;

Unit 4**Understanding Stress and Conflict:**

Causes of stress and conflict in individuals and society;
Agents of socialization and the role played by them in developing the individual; Significance of values, ethics and prejudices in developing the individual; Stereotyping and prejudice as significant factors in causing conflicts in society. Aggression and violence as the public expression of conflict;

Unit 5**Managing Stress and Conflict in Contemporary Society:**

Types of conflicts and use of coping mechanisms for managing individual stress;

Maslow's theory of self-actualisation;

Different methods of responding to conflicts in society;

Conflict-resolution and efforts towards building peace and harmony in society.

Unit 6**Contemporary Societal Challenge.**

- a) Increasing urbanization, problems of housing, health and sanitation;
- b) Changing lifestyles and impact on culture.
- c) Farmers' suicides and agrarian distress.
- d) Debate regarding Genetically Modified Crops.
- e) Development projects and Human Rights violations.
- f) Increasing crime/suicides among youth.

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester II
with Effect from the Academic Year 2016-2017**

Ability Enhancement Courses (AEC)

4.Environmental Studies II

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Solid Waste Management for Sustainable Society	
2	Agriculture and Industrial Development	
3	Tourism and Environment	
4	Environmental Movements and Management	
5	Map Filling	
	Total	60

Sr. No.	Modules / Units
1	Solid Waste Management for Sustainable Society
	Classification of solid wastes – Types and Sources of Solid Waste ; Effects of Solid Waste Pollution- Health hazards, Environmental Impacts; Solid Waste Management – solid waste management in Mumbai- Schemes and initiatives run by MCGM – role of citizens in waste management in Mumbai
2	Agriculture and Industrial Development
	Environmental Problems Associated with Agriculture: Loss of Productivity, Land Degradation ,desertification - Uneven Food Production – Hunger, Malnutrition and Food Security – Sustainable Agricultural practices Environmental Problems Associated with Industries – pollution -Global warming, Ozone Layer Depletion , Acid rain, - Sustainable Industrial practices – Green Business and Green Consumerism, Corporate Social Responsibility
3	Tourism and Environment
	Tourism: Meaning, Nature, Scope and importance –Typology of tourism-classification; Tourism potentials in India and challenges before India; New Tourism Policy of India; Consequences of tourism : Positive and Negative Impacts on Economy, Culture and environment- Ecotourism
4	Environmental Movements and Management
	Environmental movements in India: Save Narmada Movement, Chipko Movement, Appiko Movement, Save Western Ghat and Save Jaitapur; Environmental Management: Concept, need and relevance; Concept of ISO 14000 and 16000; Concept of Carbon Bank and Carbon Credit.EIA - Environment Protection Acts – Concept and components of Geospatial Technology- Applications of GST in Environmental Management.
5	Map Filling
	Map filling of Konkan and Mumbai (Environmentally significant features and GST centers) using point, line and polygon segment. Concept and Calculation of Environmental Performance Index (EPI)

2019-20
2021-22**अभ्यासक्रम**

(एस.वाय.बी.कॉम (सत्र III))

व्यावसायिक अर्थशास्त्र पेपर - २

1) समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची ओळख

समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा अर्थ - व्याख्या-व्याप्ती व महत्त्व

- समग्र उत्पन्न व खर्च यांचा चक्रीय प्रवाह - त्याचे महत्त्व - बंधिस्त व खुली अर्थव्यवस्था प्रतिमान.
- राष्ट्रीय उत्पादनाचे मोजमाप - अर्थ आणि राष्ट्रीय उत्पन्न - मापन - परंपरागत व हरित स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न संकल्पना - राष्ट्रीय उत्पन्न व आर्थिक कल्याण
- व्यापार चक्रे - वैशिष्ट्ये व टप्पे.
- सनातनवादी स्थूल अर्थशास्त्र : से यांचा बाजाराचा नियम, वैशिष्ट्ये, परिणाम व टिका.

2) केन्स यांच्या अर्थशास्त्राच्या मुलभूत संकल्पना.

- प्रभावी मागणीचे तत्त्व - समग्र मागणी व समग्र पुरवठा
- उपभोग फलन - वैशिष्ट्ये गृहीते व परिणाम
- बचत फलन व भांडवलाची सिमान्त कार्यक्षमता.
- गुंतवणुक गुणकाचा उत्पन्न व उत्पादनावरील परिणाम - गृहीते - गुणकाचे कार्य - गुणक प्रक्रियेतील गळती टिका व महत्त्व - बचतीचा विरोधाभास.
- केन्स यांच्या सिद्धांताचे व साधनांचे विकसीत देशाशी साधर्म्य.

3) केन्स यांच्या सिद्धांतानंतर समग्रलक्षी अर्थशास्त्रातील विकास

- प्रतिमान वस्तू व चलन बाजार (IS-LM)
- भाववाढ व बेकारी फिलीप वक्र
- मंदीजन्य भाववाढ (स्टॅगफ्लेशन) - अर्थ - कारणे व परिणाम (या मुद्द्याचे स्पष्टीकरण चलनवाढ या प्रकरणात केलेले आहे.)
- पुरवठा बाजूकडील अर्थशास्त्र - टिकात्मक अभ्यास.

4) चलन व किंमत

- पैशाचा पुरवठा ठरवणारे घटक - पैशाच्या भ्रमण वेगावर परिणाम करणारे घटक.
- पैशांची मागणी - सनातनवादी व केन्स यांचा दृष्टीकोन - केन्स यांचा रोखता प्राधान्य सिद्धांत - मिल्टन फ्रिडमन यांचा दृष्टीकोन - केब्रीज दृष्टीकोन
- चलनवाढ - मागणीजन्य व खर्चजन्य भाववाढ - भाववाढीचे परिणाम - मंदीजन्य भाववाढ - विकसनशील देशातील भाववाढ - भाववाढ नियंत्रणाचे उपाय - चलन धोरण.

(एस.वाय.बी.कॉम (सत्र IV))

1) अर्थव्यवस्थेतील सरकारची भूमिका

- सार्वजनिक आयव्ययाचा अर्थ व व्याप्ती.
- मुख्य राजकोषीय कार्य - सामुग्रीच्या वाटपाचे व आर्थिक स्थैर्याचे कार्य.
- महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्व. डाल्टन व मसग्रेव्ह यांचा दृष्टीकोन - प्रत्यक्षात तत्वांचा वापर व मर्यादा. बाजार यंत्रणा व सरकार यांच्यातील संबंध व कार्यक्षमता.
- सार्वजनिक वस्तूंची संकल्पना व सरकारची भूमिका.

२) सार्वजनिक महसूल

- सरकारची उत्पन्नाची साधने - करांचे अर्थशास्त्र - वैशिष्ट्ये - करांची तत्त्वे - करांचे प्रकार - प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष कर, कराधार - करांचे दर - प्रमाणशीर - प्रगतीशील व प्रतिगामी.
- करसंक्रमण : करभार, कराघात - कर संक्रमण ठरवणारे घटक.
- करांचे आर्थिक परिणाम : उत्पन्न, संपत्ती उपभोग बचत, गुंतवणुक आणि उत्पादनावरील परिणाम.
- करांची चलनवाढ विरोधी व उत्पन्नाच्या पुनर्वितरणाची भूमिका.

3) सार्वजनिक खर्च व सार्वजनिक कर्ज

- सार्वजनिक खर्च - तत्त्वे - वर्गीकरण - सार्वजनिक खर्चाचे आर्थिक - परिणाम - उत्पादन, उपभोग, रोजगार, स्थैर्य - सार्वजनिक खर्चाचे सिद्धांत - वॅगनर, वाईजमन पिकाॅक यांची गृहिते
- सार्वजनिक खर्चात वाढ होण्याची कारणे - सार्वजनिक खर्चाचे महत्त्व - अल्प उत्पन्न गटाला - मदत व सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम.
- सार्वजनिक कर्ज : वर्गीकरण - अंतर्गत व बाह्य सार्वजनिक कर्जाचे ओझे - सार्वजनिक कर्ज व राजकोषीय देय क्षमता

४) राजकोषीय धोरण व व्यवस्थापन

- राजकोषीय धोरण - उद्दीष्ट्ये - रचना व मर्यादा.
- चक्रीय बदलांविरोधी व भेदात्मक राजकोषीय धोरण - योग्य राजकोषीय धोरण.
- अंदाजपत्रक - अर्थ - उद्दीष्ट्ये - प्रकार
- केंद्रीय अंदाजपत्रकाची रचना - तुटीच्या अर्थभरण्याची संकल्पना.
- शासनातील अंतर्गत राजकोषीय संबंध - राजकोषीय संघराज्य व राजकोषीय विकेंद्रीकरण - केंद्र व राज्य यांच्यातील वित्तीय संबंध.

अभ्यासकम

पायाभूत अभ्यास - २

उद्दिश्य :

- मानवशिकार, पर्यावरण आणि ग्रामीण व ग्रामी भागातील लोकांना मिळणाऱ्या आरोग्याच्या
- व शैक्षणिक सुविधांची ओळख व अभ्यास करणे.
- स्पर्धात्मक परिक्षांची निवड व कौशल्य आत्मसात करणे.
- तंत्रज्ञानाच्या दृष्टीने वैज्ञानिकता विकासाचे महत्त्व व दुरोजच्या जीवनातील त्याचा वापर.

सत्र तिसरे (Semester - III)

1) मानवी हक्कांचे उल्लंघन आणि उपाययोजना करणारी यंत्रणा (१० तासिका)

- (अ) मानवी हक्कांचे उल्लंघन स्वरूप आणि प्रकार - अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, महिला, बालके, अल्पसंख्यांक समाज यांच्याबाबतील मानवी हक्कांचे उल्लंघन.
 - (ब) अपांग व्यक्ती आणि प्रौढ व्यक्तीच्या बाबतील मानवी हक्कांचे उल्लंघन. विविध घटकांच्या बाबतील मानवी हक्क घटनात्मक तरतुदी - समानतेचा अधिकार, व्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार, शोषणाविरुद्धचा अधिकार. पुढील कायद्यांची वैशीष्ट्ये - अनुसूचित जाती आणि भटक्या व विमुक्त जाती-जमातीसाठी अत्याचार प्रतिबंध कायदा - १८८९, जाती आणि भटका व विमुक्त जाती - २००५, अपांग व्यक्ती कायदा - १९९५, बालकामार कौटुंबिक हिसाचार कायदा - १९८६, कामाच्या ठिकाणी लैंगिक छळ प्रतिबंध कायदा प्रतिबंध व नियमन कायदा - १९८६, कामाच्या ठिकाणी लैंगिक छळ प्रतिबंध कायदा (विशाखा मर्गदर्शन) १९९७.
 - (ड) राज्य आणि राष्ट्रीय पातळीवरील संवर्धन यंत्रणा - राष्ट्रीय मानव हक्क आयोग, राज्य मानवी हक्क आयोग, राष्ट्रीय महिला आयोग, राष्ट्रीय अल्पसंख्याक आयोग. (१० तासिका)
- II) पर्यावरणीय व्यवहार
- (अ) पर्यावरणाचे सभाव्य धोके - प्रजातींचा सर्वनाश, वसतिस्थानांची हानी, पर्यावरणाची अवनती, प्रदूषण.
 - (ब) पर्यावरण आपत्तीवर काही स्थानीक पातळीवरील व्यष्टी अद्ययन.
 - (क) आपत्ती संकल्पना - पर्यावरण आपत्तीचे सर्वसाधारण परिणाम, शारीरिक, मानसशास्त्रीय, आर्थिक व सामाजिक.
 - (ड) आपत्तीची हाताळणी (व्यवस्थापन) - प्रतिबंधी संवर्धित घटक, आपत्तीची तीव्रता कमी करणे, आणि आपत्तीपूर्वक तयारी.
 - (ई) आपत्तीविरुधी मानवशिकार - नुकसान भरपाई आणि मदतीचे वाटप, आपत्तीप्रस्थांचे पूर्वसंन आणि पुन्हा जीवन सुरू करण्यासाठी मानवी दृष्टिकोण.

III) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान - १

(१० तासिका)

- (अ) विज्ञानाचा विकास - प्राचीन संस्कृती, पारंपरिक कालखंड, मध्ययुग, पुनरुज्जीवन कालावधी, तर्कशक्ती आणि प्रबोधनाने युग.
- (ब) विज्ञानाचे स्वरूप - तत्त्वे आणि वैशीष्ट्ये, विज्ञान हे अनुभवजन्य, सैद्धांतिक प्रत्यक्ष व विधीग्राह्य ज्ञान आहे.
- (क) विज्ञान आणि वैज्ञानिकता - निरीक्षणाचे आणि प्रयोगाचे महत्त्व, अनुभवजन्य स्पष्टीकरण आणि वस्तुनिष्ठता, भारतीय नागरिकांचे मूलभूत कर्तव्य.
- (ड) विज्ञान आणि अंधश्रद्धा - पौराणिक कथांपर्यांत विज्ञानाची भूमिका, अंधविश्वास आणि पूर्वग्रह, सहिष्णुता आणि सुसंवादिता वृद्धी यातील विज्ञान व वैज्ञानिकतेची भूमिका.
- (ई) दैनंदिन जीवनातील विज्ञान - तंत्रज्ञान - अर्थ आणि विकासातील भूमिका, विज्ञान व तंत्रज्ञान सहयोग, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील फरक.

IV) प्राथमीक आंतरवैयक्तिक संज्ञापनासाठी मुल्यंश कौशल्य

(८ तासिका)

- (अ) श्रवणक्रिया महत्त्व - वैशीष्ट्ये - भाषिक व अभाषिक संज्ञापन, समाजात बोलणे आणि सादरीकरण, प्रभावी संज्ञापनातील अडथळे, स्वयंजाणीवेचे व देहबोलीचे महत्त्व.
- (ब) औपचारिक व अनौपचारिक संज्ञापन - उद्देश, प्रकार, औपचारिक अर्ज लिहिणे, हेतु पत्रक, वैयक्तिक माहिती, समूह चर्चा मुलाखत आणि सादरीकरणाची तयारी.
- (क) नेतृत्व कौशल्य आणि स्वयंसिद्धी - प्रभावी नेतृत्वाची वैशीष्ट्ये, नेतृत्वाचे प्रकार, समूह बांधणी.

V) आरोग्य आणि शिक्षण हक्कांतील सहानुभूतीयुक्त मुद्दा

(७ तासिका)

- (अ) आरोग्य संकल्पना आणि निश्चिती - संपूर्ण आरोग्य, पिण्याचे पुरवठा पाणी, निर्मिती पर्यावरण आणि कामाची स्थिती, आरोग्याची निगा आणि वैयक्तिक सेवा, स्त्री-पुरुष समानता आणि आरोग्य, आरोग्याचा कायदेशीर हक्क, आरोग्य हक्क वृद्धी उपलब्धता तीही योग्य किंमतीत.
- (ब) शिक्षणाचा हक्क - शिक्षणाचे वैयक्तिकरण, शिक्षणाच्या विविध पातळीवरील पुढाकार, मुक्त आणि अनिवार्य शिक्षणातील अडथळे. योग्य मोबदल्यात शिक्षणाची उपलब्धता.
- (क) शैक्षणिक क्षेत्राता आधुनिक आव्हाने - शिक्षणाचे खाजगीकरण व शासकीय निर्धीत घट.

VI) प्रकल्प / शिक्षकाने दिलेले काम

(१५ तासिका)

प्रकल्प अहवाल किंवा शिक्षकाने दिलेले काम हा अंतर्गत मूल्यमापनाचा एक भाग आहे. विद्यार्थींनी प्रकरण १ ते ५ मधून शक्य ते विषय प्रकल्पासाठी व्यावेत यामध्ये पथ नान्दे, पॉवर पॉइंट सादरीकरण, पोस्टर प्रदर्शन व अभ्यासक्रमानुसार इतर विषय घेणे. यामाठी गट तयार करावेत, गटमध्ये विद्यार्थी संख्या उपक्रमानुसार (जास्तीत जास्त ८) असवी. विद्यार्थींनी सत्र लेखी परिक्षेसमोर शिक्षकांकडे प्रकल्प जमा करावा.

सत्र चौथे (Semester - IV)

(१० तासिका)

- I) नागरिकांच्या हक्कांचे महत्त्व
- (अ) ग्राहक हक्क : सुरक्षिततेचा हक्क, निवडीचा हक्क, माहिती मिळविण्याचा हक्क, त्वरितविषयी तक्रार मांडण्याचा हक्क, तक्रार निवारण हक्क, ग्राहक शिक्षणाचा हक्क. ग्राहक अत्याचार, ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ मधील महत्त्वाच्या तरतूदी, ग्राहक संरक्षणासाठी इतर महत्त्वाचे कायदे. यामध्ये - भारतीय करारांचा कायदा - १९७३, माल विक्री कायदा - १९३०, अत्यावश्यक वस्तू कायदा - १९५५, अन्न व भेसळ प्रतिबंधनअक्त कायदा - १९५५, वजन व मापे प्रमाण कायदा - १९७६. ग्राहक न्यायालये आणि ग्राहक चळवळी.
- (ब) माहितीचा अधिकार : पारदर्शकता आणि जबाबदारीशी संबंधित उत्तरी आणि संबंध, माहिती अधिकार अधिनियम २००५ च्या महत्त्वाच्या तरतूदी काही यशस्वी कथा.
- (क) नागरिक संरक्षण / जनहित, जनहित मुक्तम्ना (दिवानी छटला), जनहित दिवानी छटला दाखल करण्याची गरज आणि प्रक्रिया, काही महत्त्वाच्या केसेस. (१ तासिका)
- II) परिस्थितीको - दृष्टीकोण नैतिकता आणि वादाचा मुद्दा
- (अ) परिस्थिती दृष्टीकोणाचे आकलन - मानवशास्त्र, निसर्गातील अमानवी जीवनाचे मूल्य, Eco Contrasts तत्वीक व राजकीय हालचाल आणि पर्यावरण व तर्कशास्त्रातील मानवी सम घटक.
- (ब) पर्यावरणीय नैतिकता - मुक्तीवादी निमित्ता, परिस्थितीकीय वृद्धी आणि संरक्षण, मानवी व अमानवी जीवनाची स्वाभाविक व अस्वाभाविक मूल्ये, पर्यावरणीय धार्मिकता.
- (क) काही महत्त्वाची तत्त्वे आणि वादाचे मुद्दे - प्रदूषण करणाऱ्याकडून भरपाई घेणे तत्त्व, पर्यावरणातील कार्बनचे योग्य प्रमाण. (१० तासिका)
- III) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान भाग - २
- (अ) तंत्रज्ञान आणि विकास - तंत्रज्ञानाची वाढ आणि समाजाचा विकास यांच्यामधील संबंध. काही आधुनिक तंत्रज्ञानाचे महत्त्व त्याची मूलभूत केशाब्ध्ये आणि व्यवहारातील उपयोग - लेझर तंत्रज्ञान (LASER), लेझर तंत्रज्ञानाचे उपयोग - वैद्यकीय उपयोग, दूरची विचारशक्ती आणि GIS आणि GPS. अंतराळ तंत्रज्ञान, अंतराळ नौकानयन प्रणालीमधील विविध उपयोग, GPS आणि हवामानाचे विश्लेषण व अचूक वातावरणाचा अंदाज. माहिती आणि संज्ञापन तंत्रज्ञान - विद्युत प्रणाली म्हणजेच टेलिकम्युनिकेशन, आकाशवाणी, दूरदर्शन आणि इंटरनेट, संगणक माहिती प्रणालीवर आधारित इंटरनेट. एकत्रितभिमुखता विविध तंत्रज्ञान उदा. - अंतराळ, संगणक आजच्या समाजातील डिजिटल माहिती. क्रांती जैव तंत्रज्ञान आणि जनुक अभियांत्रिकी - व्यवहारातील जीवशास्त्र आणि औषधामधील त्याचे उपयोग, औषधनिर्मिती आणि कृषी, जनुकीय बदल करून केलेल्या

वसुधैव कुटुम्बकम् आणि मानवी जीवन.

नवे तंत्रज्ञान : व्याख्या, एक अभ्यास, नियंत्रण आणि निसर्ग घटनांचा व्यवहारातील उपयोग आणि १०० pm च्या आतील सपुत्री लांबी प्रमाण, औषधातील उपयोग, बौद्धिक मितोटी आणि ग्राहक उत्पादने.

(क) नियंत्रणाचे विषय : तंत्रज्ञानाचे उपयोग आणि दुरुपयोग.

IV) स्पर्धात्मक परिक्षांची ओळख

(१ तासिका)

- (अ) स्पर्धात्मक परिक्षांची मुलभूत माहिती - रचना, पाठता आणि स्थानिक केंद्र, व्यावसायिक कोर्ससाठी प्रवेश परिक्षा, पदवी नोंद परीक्षा (GRE), पदवी व्यवस्थापन प्रवेश परीक्षा, सामाईक प्रवेश परीक्षा आणि शिष्यवृत्ती परीक्षा.
- (ब) केंद्रीय लोकसेवा आयोगासाठी प्रवेश परीक्षा, कर्मचारी निवड कमीशन (SSC), राज्य लोकसेवा आयोग, बँकिंग आणि विमा क्षेत्र (Teaching) शिक्षकी क्षेत्रासाठी राष्ट्रीय व राज्य पाठता परीक्षा. (* सूचना - विद्यार्थ्यांनी वरील परीक्षांचा अनुभव घ्यावा.)
- (क) स्पर्धात्मक परीक्षांची सुलभ कौशल्ये -
- संबंधित क्षेत्राची माहिती, संव्यात्मक क्षमता, माहितीचे स्पष्टीकरण, तोंडी क्षमता आणि सुसंगत शुक्तीवाद, सर्वज्ञातता आणि बाजूंचा विचार.
- अभिप्रेरण - संकल्पना, अभिप्रेरणेचे प्रकार व सिद्धांत
- व्येय निश्चिती - प्रकार SMART व्येय, मानवी उत्पन्न कला - स्टीफेन कोवेची संकल्पना.
- कालव्यवस्थापन - कालव्यवस्थापनाचे प्रभावी व्यूहचन.
- V) ग्रामीण व शहरी विकासामधील तफावत (७ तासिका)
- (अ) ग्रामीण, अधिवासी नागरी व निम नागरी संकल्पना, यादिकाणी उल्लेख असणाऱ्या सेवांमधील तफावत उदा. आरोग्य, शिक्षण, वाहतूक, विद्युत आणि रोजगार.
- (ब) नैसर्गिक संसाधनांचे वितरण उदा. - ग्रामीण व शहरी विभागातील, जमीन आणि जंगल जमीन वापरातील बदल आणि ग्रामीण जीवनावरील परिणाम.
- (क) नागरीकरणामधील वाढ आणि मोठ्या शहरांची वाढ - फुलू पाणी पुरवठ्याचा विषय, राहण्यासाठी घरे, वाहतूक / वाहनांची गर्दी, कचरा व्यवस्थापन आणि सामाजिक तणाव. (१५ तासिका)
- VI) प्रकल्प / शिक्षकाने दिलेले काम
- प्रकल्प अहवाल किंवा शिक्षकाने दिलेले काम हा अंतर्गत मूल्यमापनाचा एक भाग आहे. विद्यार्थ्यांनी प्रकरण ६ ते १० मधून शक्य ते विषय प्रकल्पासाठी घ्यावेत. यामध्ये पथनाट्य, पॉवर पॉइंट, सादरीकरण, पोस्टर प्रदर्शन व अभ्यासक्रमानुसार इतर विषय घेणे. यासाठी गट तयार करावेत. गटमध्ये विद्यार्थी संख्या उपक्रमानुसार (जसशीत जसत ८ विद्यार्थ्यांचा एक गट) असूनी. विद्यार्थ्यांनी सत्र चारच्या लेखी परिक्षेआगोदर (६० गुणांच्या) शिक्षकांकडे प्रकल्प जमा करावा.

year-18-2020-21

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester I
with Effect from the Academic Year 2016-2017**

**Elective Courses (EC)-
Discipline Related Elective (DRE) Courses**

2.Commerce I

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Business	12
2	Business Environment	11
3	Project Planning	12
4	Entrepreneurship	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Business
	<p>Introduction: Concept, Functions, Scope and Significance of business. Traditional and Modern Concept of business.</p> <p>Objectives of Business: Steps in setting business objectives, classification of business objectives, Reconciliation of Economic and Social Objectives.</p> <p>New Trends in Business: Impact of Liberalization, Privatization and Globalization, Strategy alternatives in the changing scenario, Restructuring and turnaround strategies</p>
2	Business Environment
	<p>Introduction: Concept and Importance of business environment, Inter-relationship between Business and Environment</p> <p>Constituents of Business Environment: Internal and External Environment, Educational Environment and its impact, International Environment – Current Trends in the World, International Trading Environment – WTO and Trading Blocs and their impact on Indian Business.</p>
3	Project Planning
	<p>Introduction: Business Planning Process; Concept and importance of Project Planning; Project Report; feasibility Study types and its importance</p> <p>Business Unit Promotion: Concept and Stages of Business Unit Promotion, Location – Factors determining location, and Role of Government in Promotion.</p> <p>Statutory Requirements in Promoting Business Unit: Licensing and Registration procedure, Filing returns and other documents, Other important legal provisions</p>
4	Entrepreneurship
	<p>Introduction: Concept and importance of entrepreneurship, factors Contributing to Growth of Entrepreneurship, Entrepreneur and Manager, Entrepreneur and Intrapreneur</p> <p>The Entrepreneurs: Types of Entrepreneurs, Competencies of an Entrepreneur, Entrepreneurship Training and Development centers in India. Incentives to Entrepreneurs in India.</p> <p>Women Entrepreneurs: Problems and Promotion.</p>

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester II
with Effect from the Academic Year 2016-2017**

**Elective Courses (EC)-
Discipline Related Elective(DRE) Courses**

2. Commerce II

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Concept of Services	12
2	Retailing	12
3	Recent Trends in Service Sector	10
4	E-Commerce	11
	Total	45

Sr. No.	Modules / Units
1	Concept of Services
	<p>Introduction: Meaning, Characteristics, Scope and Classification of Services – Importance of service sector in the Indian</p> <p>Marketing Mix Services: Consumer expectations, Services Mix, - Product, Place, Price, Promotion, Process of Services delivery, Physical evidence and people</p> <p>Service Strategies: Market research and Service development cycle, Managing demand and capacity, opportunities and challenges in service sector.</p>
2	Retailing
	<p>Introduction: Concept of organized and unorganized retailing , Trends in retailing, growth of organized retailing in India, Survival strategies for unorganized Retailers</p> <p>Retail Format: Store format, Non – Store format, Store Planning, design and layout</p> <p>Retail Scenario: Retail Scenario in India and Global context – Prospects and Challenges in India. Mall Management – Retail Franchising. FDI in Retailing, Careers in Retailing</p>
3	Recent Trends in Service Sector
	<p>ITES Sector: Concept and scope of BPO, KPO, LPO and ERP.</p> <p>Banking and Insurance Sector: ATM, Debit & Credit Cards, Internet Banking – Opening of Insurance sector for private players, FDI and its impact on Banking and Insurance Sector in India</p> <p>Logistics: Net working – Importance – Challenges</p>
4	E-Commerce
	<p>Introduction: Meaning, Features, Functions and Scope of E-Commerce-Importance and Limitations of E-Commerce</p> <p>Types of E-Commerce: Basic ideas and Major activities of B2C, B2B, C2C.</p> <p>Present status of E-Commerce in India: Transition to E-Commerce in India, E-Transition Challenges for Indian Corporates; on-line Marketing Research.</p>

20²⁰-21

21/9/21

Revised Syllabus

Foundation Course for F.Y.B.A. /B. Com./ B. sc.
Semester I

Unit 1

Overview of Indian Society:

Understand the multi-cultural diversity of Indian society through its demographic composition: population distribution according to religion, caste, and gender; Appreciate the concept of linguistic diversity in relation to the Indian situation; Understand regional variations according to rural, urban and tribal characteristics; Understanding the concept of diversity as difference.

Unit 2

Concept of Disparity-1:

Understand the concept of disparity as arising out of stratification and inequality-Explore the disparities arising out of gender with special reference to violence against women, female foeticide (declining sex ratio), and portrayal of women in media;

Appreciate the inequalities faced by people with disabilities and understand the issues of people with physical and mental disabilities.

Unit 3

Concept of Disparity-2:

Examine inequalities manifested due to the caste system and inter-group conflicts arising thereof;

Understand inter-group conflicts arising out of communalism; Examine the causes and effects of conflicts arising out of regionalism and linguistic differences.

Unit 4

The Indian Constitution:

Philosophy of the Constitution as set out in the Preamble; The structure of the Constitution-the Preamble, Main Body and Schedules; Fundamental Duties of the Indian Citizen; tolerance, peace and communal harmony as crucial values in strengthening the social fabric of Indian society; Basic features of the Constitution.

Unit 5**Significant Aspects of Political Processes:**

The party system in Indian politics; Local self-government in urban and rural areas; the 73rd and 74th Amendments and their implications for inclusive politics;

Role and significance of women in politics.

Unit 6**Growing Social Problems in India:**

- a. Substance abuse- impact on youth & challenges for the future
- b. HIV/AIDS- awareness, prevention, treatment and services
- c. Problems of the elderly- causes, implications and response
- d. Issue of child labour- magnitude, causes, effects and response
- e. Child abuse- effects and ways to prevent
- f. Trafficking of women- causes, effects and response.

Semester II**Unit 1****Globalisation and Indian Society:**

Understanding the concepts of liberalization, privatization and globalization;

Growth of information technology and communication and its impact manifested in everyday life;

Impact of globalization on industry: changes in employment and increasing migration;

Changes in agrarian sector due to globalization; rise in corporate farming and increase in farmers' suicides.

Unit 2 Human Rights**Concept of Human Rights; origin and evolution of the concept;**

The Universal Declaration of Human Rights;

Human Rights constituents with special reference to Fundamental Rights stated in the Constitution;

Unit 3 Ecology**Concept of Ecology and Environment;**

Ecosystems- their structure and functions; food chain, food webs and ecological pyramids;

Environmental degradation- causes and impact on human life.

Sustainable Development- concept and components;

Unit 4**Understanding Stress and Conflict:**

Causes of stress and conflict in individuals and society;
Agents of socialization and the role played by them in developing the individual; Significance of values, ethics and prejudices in developing the individual; Stereotyping and prejudice as significant factors in causing conflicts in society. Aggression and violence as the public expression of conflict;

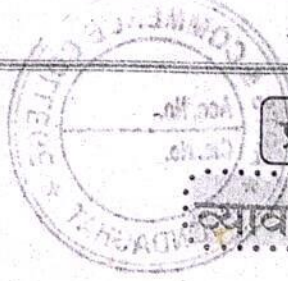
Unit 5**Managing Stress and Conflict in Contemporary Society:**

Types of conflicts and use of coping mechanisms for managing individual stress;
Maslow's theory of self-actualisation;
Different methods of responding to conflicts in society;
Conflict-resolution and efforts towards building peace and harmony in society.

Unit 6**Contemporary Societal Challenge**

- a) Increasing urbanization, problems of housing, health and sanitation;
- b) Changing lifestyles and impact on culture.
- c) Farmers' suicides and agrarian distress.
- d) Debate regarding Genetically Modified Crops.
- e) Development projects and Human Rights violations.
- f) Increasing crime/suicides among youth.

प्रथम वर्ष वाणिज्य - सत्र पहिले

व्यावसायिक अर्थशास्त्र - पेपर - 1

विभाग - 1 प्रस्तावना

1, 2

(10 lectures)

व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि महत्त्व : मूलभूत साधने- संधी त्याग खर्चाचे तत्व - वाढ आणि सीमांत या संकल्पना - मूलभूत अर्थशास्त्रीय सहसंबंध - कार्यात्मक संबंध - समीकरणे : एकूण, सरासरी आणि सीमांत संबंध - निर्णय प्रक्रियेतील सीमांत संकल्पनेचा वापर, बाजार मागणी, बाजार पुरवठा आणि समतोल या प्राथमिक संकल्पना - मागणी व पुरवठा वक्रातील बदल आणि समतोल.

विभाग - 2 मागणी विश्लेषण

3, 4, 5

(15 lectures)

मागणीचे फल : विविध बाजार प्रकारातील मागणी वक्राचे स्वरूप - मागणीच्या लवचिकतेचा अर्थ, महत्त्व, प्रकार आणि मापन (किंमत, उत्पन्न, तिरकस आणि प्रोत्साहन लवचिकता), मागणीची किंमत लवचिकता आणि महसुलाच्या संकल्पना यातील आंतरसंबंध.

मागणीचे मोजमाप आणि अंदाज : अर्थ आणि महत्त्व - मागणी अंदाज मापनाच्या पद्धती - सर्वेक्षण पद्धती आणि सांख्यिकी पद्धती - (कल विशेषण आणि साधे रेखीय प्रतापगम यावरील उदाहरणे)

विभाग - 3 पुरवठा आणि उत्पादन निर्णय :

6

(10 lectures)

उत्पादनफल - बदलत्या प्रमाण फळाचा नियम आणि अल्पकालीन विश्लेषण - द्विघटकीय आदाने व उत्पादनफल - समउत्पादनवक्र, सीमारेखा आणि आदानांचे किमान खर्च संयोग - दीर्घकालीन उत्पादन फल आणि प्रमाणफल याचा सिद्धांत - वृद्धीपथ - धनवक्रण मितव्ययता - मितव्ययतेची व्याप्ती.

विभाग - 4 उत्पादनखर्च

7, 8

(10 lectures)

खर्च संकल्पना - लेखा विषयक आणि आर्थिक खर्च - व्यक्त आणि अव्यक्त खर्च - सामाजिक आणि खाजगी खर्च - ऐतिहासिक आणि बदली खर्च - बुडीत आणि वाढीव खर्च - स्थिर आणि बाडात खर्च - एकूण, सरासरी, सीमांतखर्च - अल्पकाळ आणि दीर्घकाळ यातील खर्च आणि प्रदान यातील संबंध (उदाहरणांची चर्चा)

खर्च विश्लेषणाचा विस्तार: अनुभवाद्वारे खर्च कपात - दीर्घकालीन खर्च वक्र - अध्ययन वक्र - समच्छेदन विश्लेषण आणि त्याचे व्यावसायिक उपयोजन.

प्रथम वर्ष वाणिज्य - सत्र दुसरे

व्यावसायिक अर्थशास्त्र - पेपर - 2

- विभाग - 1 बाजार संरचना : पूर्णस्पर्धा आणि मत्केदारी (10 lectures)
पूण स्पर्धा आणि मत्केदारी या दोन टोकाच्या बाजारयंत्रणा - महत्तम नफा आणि स्पर्धायुक्त पिढीचा पुरवठा
वक्र - पेढी आणि उद्योग यांचा अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन समतोल - मत्केदारी - मत्केदारी शक्तीचे
स्रोत - मत्केदारी पेढीचा अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन समतोल.
- विभाग - 2 अपूर्ण स्पर्धेतील किंमत निर्धारण आणि उत्पादन निर्णय : (15 lectures)
मत्केदारीयुक्त स्पर्धा - मत्केदारीयुक्त स्पर्धेतील स्पर्धा आणि मत्केदारी हि वैशिष्ट्ये - मत्केदारीयुक्त स्पर्धेतील

पेढीचा समतोल, - मत्केदारीयुक्त स्पर्धा आणि पूर्णस्पर्धा - अतिरिक्त क्षमता आणि अकार्यक्षमता -
जाहिरातीची भूमिका यावरील वादविवाद, (दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे वापरून विषयांचे अध्यापन करणे)
अल्पाधिकार : अल्पाधिकारची मुख्य लक्षणे - संगनमताचा आणि असंगनमताचा अल्पाधिकारी बाजार -
किंमत ताठरता - व्यापारसंघ आणि किंमत नेतृत्वाचे प्रतिमान (प्रत्यक्षातील उदाहरणे)

विभाग - 3 किंमत निर्धारण (10 lectures)
खर्च आधारित किंमतपद्धती - पूर्णखर्च किंमती/ मार्कअप किंमती - सीमांत खर्च किंमती - भेदयुक्त किंमती
- बहू उत्पादन किंमती - हस्तांतरण किंमती (प्रत्यक्ष व्यवसायातील किंमत निर्धारकाची उदाहरणे)

विभाग - 4 भांडवली प्रकल्पांचे मूल्यमापन (10 lectures)
भांडवली अंदाजपत्रकाच्या अर्थ आणि महत्व - भांडवली अंदाज पत्रकातील टप्पे - गुंतवणूक मूल्यांकनाची
तंत्रे - परतावा काळ पद्धत - निव्वळ वास्तव मूल्यपद्धत - अंतर्गत परतावा दायपद्धत (उदाहरणासह)

References:

- 1) Mehta, P.L.: Managerial Economics - Analysis, Problem and Cases (S. Chand Sons, N. Delhi, 2000)
- 2) Hirschey .M., Managerial Economics, Thomson South western (2003)
- 3) Salvatore, D.: Managerial Economics in a global economy (Thomson South Western Singapore, 2001)
- 4) Frank R.H, Bernanke.B.S., Principles of Economics (Tata McGraw Hill (ed.3)
- 5) Gregory Mankiw., Principles of Economics, Thomson South western (2002)
- 6) Samuelson Nordhas.: Economics (Tata McGraw Hills, New Delhi, 2002)
- 7) Pal Sumitra, Managerial Economics cases and concepts (Macmillan, New Delhi, 2004)

AC –
Item No. –

University of Mumbai

Revised Syllabus for T.Y.B.A. in English

Semester – V & VI

(Choice Based Credit System)

(With effect from the academic year 2023-24)

University of Mumbai

O: _____	Title of Course	T.Y.B.A. in English
O: _____	Eligibility	S.Y. B.A.
R: _____	Passing Marks	40%
No. of years/Semesters:		01 years & 02 semesters
Level:		P.G. / U.G. / Diploma / Certificate
Pattern:		Yearly / Semester
Status:		New / Revised
To be implemented from Academic Year :		From Academic Year 2023-2024

Date: 26/08/2022

Signature:

(Dr. Sudhir Nikam)
Chairman, Board of Studies

Signature:

Dean, Faculty of Humanities

University of Mumbai

Revised Syllabus for T.Y.B.A in English

(Choice Based Credit System)

With effect from the academic year 2023-24

Board of Studies in English

Dr. Sudhir Nikam (Chairperson)

Dr. Rajesh Karankal (Member)

Dr. Bhagyashree Varma (Member)

Dr. B. N. Gaikwad (Member)

Dr. Satyawan Hanegave (Member)

Dr. Santosh Rathod (Member)

Dr. Deepa Mishra (Member)

Dr. Dattaguru Joshi (Member)

Dr. Deepa Murdeshwar-Katre (Member)

TYBA English Semester V and VI
Revised Syllabus as per CBCS Pattern
(With effect from the Academic Year 2023-24)

Paper No	Name of Course	Semester	Paper Code	Name of the Paper
IV	Indian Literature	Sem.-V	UAENG501	Indian Literature-I
		Sem.-VI	UAENG601	Indian Literature-II
V	Literary Theory and Criticism	Sem.-V	UAENG502	Literary Theory and Criticism-I
		Sem.-VI	UAENG602	Literary Theory and Criticism-II
VI-A	Structure of Modern English	Sem.-V	UAENG503A	Structure of Modern English-I
		Sem.-VI	UAENG603A	Structure of Modern English-II
VI-B	Translation Studies: Theory and Practice	Sem.-V	UAENG503B	Translation Studies: Theory and Practice-I
		Sem.-VI	UAENG603B	Translation Studies: Theory and Practice-II
VI-C	Introduction to Cultural Studies	Sem.-V	UAENG503C	Introduction to Cultural Studies-I
		Sem.-VI	UAENG603C	Introduction to Cultural Studies-II
VII	Contemporary British Literature	Sem.-V	UAENG504	Contemporary British Literature-I
		Sem.-VI	UAENG604	Contemporary British Literature-II
VIII	Contemporary American Literature	Sem.-V	UAENG505	Contemporary American Literature-I
		Sem.-VI	UAENG605	Contemporary American Literature-II
IX-A	Literature and Science	Sem.-V	UAENG506A	Literature and Science-I
		Sem.-VI	UAENG606A	Literature and Science-II
IX-B	Media Studies	Sem.-V	UAENG506B	Media Studies-I
		Sem.-VI	UAENG606B	Media Studies-II
IX-C	Teaching Methods for English	Sem.-V	UAENG506C	Teaching Methods for English-I
		Sem.-VI	UAENG606C	Teaching Methods for English-II
IX-D	Tribal Literature and Culture	Sem.-V	UAENG506D	Tribal Literature and Culture-I
		Sem.-VI	UAENG606D	Tribal Literature and Culture -II

University of Mumbai
Syllabus for T.Y.B.A. English
Paper IV Semester: V & VI
Course: Core Paper Course Title: Indian Literature

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2023-24)

1	Syllabus as per Choice Based Credit System		
	i)	Name of the Course	T.Y.B.A. English
	ii)	Course Code :	UAENG501 & UAENG601
	iii)	Course Title :	Indian Literature
	iv)	Semester wise Course Contents:	Enclosed the copy of syllabus
	v)	References and Additional References	Enclosed in the Syllabus
	vi)	Credit Structure : No. of Credits per Semester	04
	v)	No. of lectures per Unit	20
	vi)	No. of lectures per week	04
	vii)	No. of Tutorials per week :	--
	viii)	Scheme of Examination :	5 Questions of 20 marks each.
2		Special notes , if any	No
3		Eligibility , if any	No
4		Fee Structure	As per University Structure
5		Special Ordinances / : Resolutions if any	No

Syllabus for TYBA Paper IV

Course: INDIAN LITERATURE

Course Codes: UAENG501& UAENG601

Preamble: Indian English Literature has now become a full-fledged discipline of study as many writers are writing originally in English. It is enriched with Anglo-Indian and Indo-Anglian writers. The translations of regional language literatures into English enrich its horizon also. To know various cultures of India, it is essential to delve deep into literature of various types. This course is an attempt to provide insight into various creative facets and cultures of Indian society. This will definitely enlarge the learners' understanding and critical aptitude of Indian Literature in English.

Objectives of the Course:

- To enable learners to realize the diversity of Indian writing in English
- To help learners to understand the importance of political, religious, social and economic issues in understanding the literature
- To acquaint learners with the various facets of Indian history and society through literature
- To familiarise the learners to various themes and cultural contexts of Indian literature in English
- To help the learners to understand various voices in Indian literature in English

Outcome of the Course: After Completion of the course the learners will be able to:

- analyse the thematic concerns of Indian Literature in English.
- explore Indian Literature in English in various ways.
- find different literary techniques employed in Indian Literature in English
- understand Indian society and issues.
- find various research topics in Indian literature in English.

Semester V: Indian Literature – I
Course code- UAENG501 04Credits
Total Lectures: 60

Unit I: Background Topics

Lectures 20

- The rise of English studies in India
- Survey of Development of Short Story Writing in Indian English Literature
- The Contribution of Great Trio to Indian Novel – Raja Rao, Mulk Raj Anand and R. K. Narayan
- Gandhian Whirlwind in Indian English Novel
- Partition Novel
- Postcolonial Indian Novel
- Writings of Indian Diaspora
- Contribution of Women Novelists
- Dalit Novelists and their Contribution

Unit II: Novel

Lectures 20

- Khushwant Singh: Train to Pakistan
- Kiran Desai: Inheritance of Loss

Unit III: Short Stories

Lectures 20

1. Rabindranath Tagore: The Wife's Letter
2. Mulk Raj Anand: The Liar
3. R. K. Narayan: Lawley Road
4. Bandumadhav: The Poisoned Bread
5. Jhumpa Lahiri: Interpreter of Maladies
6. Chitra Banerjee Divakaruni: Doors

Sources for the Short Stories:

- Chaudhari Sukanta. Rabindranath Tagore Selected Short Stories. New Delhi: Oxford University Press, 2000.
- Dangle, Arjun. Poisoned Bread Translations from Modern Marathi Literature. Orient Longman, 1994.
- Kumar, Shiv Kumar. Contemporary Indian Short Stories in English: Collection of 24 Short Stories in English. Sahitya Akademi, 1991.
- Jatin Mohanty (Ed). Ten Short Stories. Universities Press (India) Ltd. 1983.
- Lahiri, Jhumpa. Interpreter of Maladies. HarperCollins Publishers India, 1999.
- Divakaruni, Chitra Banerjee. Arranged Marriage: Stories by Chitra Banerjee Divakaruni. Black Swan, 1997.

Semester VI: Indian Literature – II
Course code- UAENG601 04Credits

Total Lectures: 60

Unit I: Background Topics

Lectures 20

- Pre-Independence Indian English Drama
- Post-Independence Indian English Drama
- Pre-Independence English Poetry
- Post-Independence Indian English Poetry
- Modernism and Postmodernism in Indian English Poetry
- Contribution of Women Poets
- Dalit Poetry

Unit II: Drama

Lectures 20

1. Vijay Tendulkar: Silence! The Court is in Session
2. Mahesh Dattani: Dance Like a Man

Unit III: Poetry

Lectures 20

1. Sarojini Naidu

a. Street Cries

<https://www.poemhunter.com/poem/street-cries/>

b. Corn Grinders

<https://allpoetry.com/Corn-Grinders>

<https://www.poemhunter.com/poem/corn-grinders/>

2. Arun Kolatkar

From "Jejuri"

a. "Heart of Ruin"

b. Between Jejuri and the Railway Station

3. Dilip Chitre

a. The Felling of the Banyan Tree

b. Pushing a Cart

4. A.K. Ramanujan

a. Ecology

<https://www.poetryfoundation.org/poetrymagazine/poems/35016/ecology>

b. Self-Portrait

5. Dom Moraes

a. Absences

<https://www.poemhunter.com/poem/absences-3/>

b. Autobiography

(All poems, where links are not given, are from The Oxford India Anthology of Twelve Modern Indian Poets edited by Arvind Krishna Mehrotra, Oxford University Press, Calcutta, Oxford India Paperbacks, 1992)

Semester End Examination Pattern: 100 Marks 03 Hours

The Semester End Examination for 100 marks will have 5 questions (with internal choice) of 20 marks each.

Question 1: A. Essay Type - Unit I

OR

B. Essay Type - Unit I

OR

C. Short Notes (two out of four) - Unit I

Q.2 Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 2

Q.3 Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 3

Q.4 Short Notes (2 out of 4) - Unit 2

Q.5 Short Notes (2 out of 4) - Unit 3

References:

- 1) Bhabha Homi K. *The Location of Culture*. London: Routledge, 1994.
- 2) Bharucha, Nilufer and Vrinda Nabar (eds). *Mapping Cultural Spaces: Postcolonial Indian Literature in English, Essays in Honour of Nissim Ezekiel*. Delhi: Vision Books, 1998.
- 3) Dangle, Arjun. (ed.) *Poisoned Bread: Translations from Modern Marathi Dalit Literature*. Hyderabad: Orient Longman, 1992. Print.
- 4) Dass Veena Nable and R.K.Dhawan (eds.) *Fiction of Nineties*. New Delhi: Prestige Books, 1994. Print.
- 5) Deshmukh, Smita. *Style and Technique in the Poetry of Walt Whitman and Rabindranath Tagore*. Raleigh: Lulu Publication, 2019
- 6) Deshmukh, Smita. *Philosophy Reflected in the Poetry of Walt Whitman and Rabindranath Tagore*. Raleigh: Lulu Publication, 2019
- 7) Dhawan, R. K. (ed.) *Indian Women Novelists. (Vol. I-V)*. New Delhi: Prestige, 1991. Print.
- 8) Fanon, Frantz. *Black Skin, White Mask*. London, 1986. Print.
- 9) —. *The Wretched of the Earth*. New Delhi: Penguin Books, 1965. Print.
- 10) Gandhi, Leela. *Postcolonial Theory*. New Delhi: Oxford University Press, 1988. Print.
- 11) Iyengar Srinivasa K. R. *Indian Writing in English*. Sterling Pub., 2019.
- 12) King, Bruce Alvin. *Three Indian Poets: Nissim Ezekiel, A K Ramanujan, Dom Moraes*. Madras: Oxford University Press, 1991.
- 13) King, Bruce. *Modern Indian Poetry in English*. Delhi: Oxford University Press, 1987.
- 14) Kirpal, Viney. *The New Indian Novel in English: A study of the 1980s*. New Delhi: AlliedPublishers Ltd., 1990. Print. .
- 15) Kirpal Viney (ed.). *The Postmodern Indian English Novel*. Allied Publishers, 1996. Print.
- 16) Mehrotra, Arvind Krishna (ed.) *A History of Indian Literature in English*. New York: Columbia University Press, Distributed in India by Doaba Books Shanti Mohan House 16, Ansari Road, New Delhi, 2003.
- 17) Manohar, D. Murali (ed). *Critical Essays on Dalit Literature*. New Delhi: Atlantic, 2013.Print.
- 18) Manohar, D.Murali (ed). *Dalit Hindu Narratives*. New Delhi: Global, 2013. Print.
- 19) Mongia, Padmini (ed). *Contemporary Postcolonial Theory: A Reader*. New Delhi: Oxford University Press, 1988. Print.
- 20) Mukherjee, Meenakshi. *The Twice Born Fiction: Themes and Technique of the Indian Novel in English*. New Delhi: Heinemann, 1971. Print.
- 21) Naik M. K. *A History of Indian English Literature*. Sahitya Akademy, Delhi, 1982.
- 22) Naik M. K. *Aspects of Indian Writing in English*. Macmillan, Delhi 1979.
- 23) Navin, Sunil Kumar. *Closed Doors and Other Stories*. Delhi: Authors Press, 2012.
- 24) Nityanandam Indira and Reena Kothari. (eds.) *Indo-English Fiction: The Last Decade*. New Delhi: Creative Books, 2002. Print.
- 25) Paranjape, Makarand. In *Diaspora: Theories, Histories, Texts*. New Delhi: Indialog Pub., 2001. Print.
- 26) Ravi, P.S. *Modern Indian Fiction: History, Politics and Individual in the Novels of Salman Rushdie, Amitav Ghosh, Upamanyu Chatterjee*. New Delhi: Prestige Books, 2003. Print.

- 27) Trivedi, Harish and Meenakshi Mukherjee. Interrogating Post-colonialism: Theory, Text, Context. Shimla: Indian Institute of Advanced Study, 1996.
- 28) Vishwanathan, Gauri. Masks of Conquest: Literary History of British Rule in India. Faber, 1990.
- 29) Walsh William. Indo-Anglian Literature 1800-1970: A Survey. Orient Longman, Madras, 1976.

Syllabus Prepared by:

- 1) Dr. Pramod Patil (Convener), HoD English, SGAS and GPCC Shivle
- 2) Prashant Raut (Member), Asst. Prof., English, SHKC Devgad
- 3) Yuvraj Shinde (Member), Asst. Prof., English, IYCC Jogeshwari (Mum.)
- 4) Dr. Rupa Deshmukhya (Member), Asst. Prof., English, Bhavan's Hazarimal Somani College Chowpatty, Mumbai
- 5) Jordana Miranda (Member), Asst. Prof., English, Bhavan's Hazarimal Somani College Chowpatty, Mumbai
- 6) Dr. Kamlakar Chavan (Member), Asst. Prof., English, SRMM Kudal
- 7) Shankar Khobare (Member), S. K. Patil Sindhudurg Mahavidyalaya, Malvan

University of Mumbai Syllabus

for T.Y.B.A. English

Paper VII

Semester: V & VI

Course: Core paper

Course Title: Contemporary British Literature

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2023-24)

Syllabus as per Choice Based Credit System

	Syllabus as per Choice Based Credit System	
i)	Name of the Course:	T.Y.B.A. English
ii)	Course Code :	UAENG504 and UAENG604
iii)	Course Title:	Contemporary British Literature
iv)	Semester wise Course Contents:	Enclosed the copy of syllabus
v)	References and Additional References:	Enclosed in the Syllabus
vi)	Credit Structure: No. of Credits per Semester	04
vii)	No. of lectures per Unit:	20
viii)	No. of lectures per week:	04
ix)	No. of Tutorials per week:	--
2.	Scheme of Examination:	5 Questions of 20 marks each
3.	Special notes, if any:	No
4.	Eligibility, if any:	No
5.	Fee Structure:	As per University Structure
6.	Special Ordinances / Resolutions if any :	No

Syllabus for T.Y.B.A.

Course: Contemporary British Literature

Course Codes: UAENG504 and UAENG604

Preamble:

Contemporary British Literature focuses on the British literature of the twentieth and twenty-first centuries. The development of British Literature and its influence on other literature from the beginning of the twentieth century to the present time are emphasised in the course. The literary history of contemporary British literature also reflects various political, social, economic, psychological, strategic, and tactical incidents of the contemporary world. The course aims to focus on the relationships between literature and these contemporary occurrences. Traditional literary genres have been modified in the contemporary era, and to study them it is required to have reflective and imaginative thinking, and the present syllabus endeavours to serve the purpose.

Objectives of the Course:

- 1) To explore representative trends, literary genres and movements of British Literature in the 20th and 21st Centuries.
- 2) To enable students to create linkages between social and historical contexts and literary texts.
- 3) To train students to develop skills for a critical and analytical understanding of the texts.
- 4) To acclimatise students with the contemporary reaction to literary and cultural structures and concepts.

Outcome of the Course:

After the completion of the course, students are expected to:

- 1) Be equipped with comprehensive understanding of literary genres, trends and movements in contemporary British Literature.
- 2) Understand the valuable co-relation between the socio-cultural, economic and historical contexts; behind the literary production.
- 3) Acquire the discipline to become reflective and imaginative thinkers through a close, critical and analytical reading of the prescribed texts.
- 4) Understand the contemporary reaction to literary and cultural structures and concepts.

Semester V:		
Course Title: Contemporary British Literature I	Course	Code:
UAENG504		
Credits: 04	Total Lectures: 60	

Unit 1: Background Topics: Total
Lectures 20

- 1) Early Modernism
- 2) World War I
- 3) War Poetry
- 4) Irish Movement
- 5) Impact of Russian Revolution
- 6) Expressionism and Expressionistic Theatre
- 7) Revival of Poetic Drama
- 8) Post-Modernism
- 9) Social Realism in 21st Century Drama

Unit 2: Drama Total
Lectures 20

- A. Pinter Harold: *The Birthday Party* (1956)
OR
B. Eliot T. S.: *Murder in the Cathedral* (1959)

Unit 3: Poetry Total
Lectures 20

1) W. B. Yeats:
Sailing to Byzantium	Leda and the Swan
2) W. H. Auden:
Stop All the Clocks	Lullaby
3) Dylan Thomas:
Do Not Go Gentle into That Good Night	Fern Hill
4) Wilfred Owen:
Futility	Strange Meeting
5) Imtiaz Dharker:
A Century Later	The Trick

Semester VI:			
Course Title: Contemporary British Literature II		Course	Code:
UAENG604			
Credits: 04		Total Lectures: 60	

Unit 1:	Background Topics:	Total
Lectures 20		
	1) Life and Literature between Two Wars	
	2) The Great Depression	
	3) Twentieth Century Short Story	
	4) World War II Novels	
	5) Psychological and Stream of Consciousness Novels	
	6) Magic Realism	
	7) The Fall of British Empire	
	8) Post-Colonial Fiction	
	9) New Literatures in English	
Unit 2:	Novel:	Total
Lectures 20		
	Golding William: <i>Lord of the Flies</i> (1954)	
	OR	
	Rushdie Salman: <i>Midnight's Children</i> (1981)	
Unit 3:	Short stories:	Total
Lectures 20		
	1) Virginia Woolf: <i>The Lady in the Looking Glass</i> (1929)	
	2) D. H. Lawrence: <i>The Horse Dealer's Daughter</i> (1922)	
	3) Angela Carter: <i>The Werewolf</i> (1979)	
	4) Neil Gaiman: <i>Cinnamon</i> (2019)	
	5) Jeffrey Archer: <i>The Chinese Statue</i> (2006)	

Semester End Examination Pattern: 100 Marks 03 Hours

The Semester End Examination for 100 marks will have 5 questions (with internal choice) of 20 marks each

Question 1: A. Essay or Question 1: B. Essay or Question 1.C. Short Notes (2 out of 4)
- Unit I

Q.2 Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 2

Q.3 Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 3

Q.4 Short Notes (2 out of 4) - Unit 2

Q.5 Short Notes (2 out of 4) - Unit

Recommended Readings:

- Abrams, M.H. *A Glossary of Literary Terms*. 1978. Madras: Macmillan, 1988. Print.
- Adiseshiah, Siân and LePage, Louise (ed.) *Twenty-First Century Drama: What Happens Now*. London: Palgrave, 2016. Print.
- Billington, Michael. *State of the Nation: British Theatre Since 1945*. London: Faber, 2007. Print.
- Bloom, Harold, Ed. *Lord of The Flies: Modern Critical Interpretations*. New York: Chelsea House Publishers, 1998. Print.
- Bradbury, Malcolm. *The Modern British Novel*. London: Secker and Warburg, 1993. Print.
- Brian Charles, Dyson A. E. *Twentieth Century Mind* (3 Volumes). London: Oxford University Press, 1972. Print.
- Butler, Christopher. *Early Modernism: Literature, Music and Painting in Europe 1900-1916*. London: Oxford University Press. 1994. Print.
- Chinitz, David. *A Companion to T.S. Eliot (Volume 62 of the Blackwell Companions to Literature and Culture)*. Chicago: John Wiley and Sons, 2009. Print.
- Connor, Steven. *The English Novel in History: 1950 – 1995*. London and New York: Routledge, 1996. Print.
- Cowell, Raymond (ed.). *Critics on Yeats*. New Delhi: Universal Book Stall, 1992. Print.
- Das, Santanu (ed.). *The Cambridge Companion to the Poetry of the First World War*. New York: Cambridge University Press, 2013. Print.
- Dawson, Ashley. *The Routledge Concise History of Twentieth Century British Literature*. London and New York: Routledge (Taylor and Francis Group), 2013. Print.
- Deer, Patrick. *Culture in Camouflage: War, Empire and Modern British Literature*. London: Oxford University Press, 2009. Print.
- Drabble, Margaret (ed.). *The Oxford Companion to English Literature*. Oxford:

- Oxford University Press, 1996. Print.
- Draper, R.P. *An Introduction to twentieth-century poetry in English*. New York: Macmillan Press Ltd, 1999. Print.
 - Featherstone, Simon. *War Poetry: An Introductory Reader*. London and New York: Routledge, 1995. Print.
 - Gale Steven H. *Harold Pinter: Critical Approaches*. Vancouver: Fairleigh Dickinson University Press, 1986. Print.
 - Goodby, John. *The Poetry of Dylan Thomas: Under the Spelling Wall (Liverpool Texts and Studies)*. Liverpool: Liverpool University Press, 2014. Print.
 - Head, Dominic. *The Cambridge Introduction to Modern British Fiction, 1950 – 2000*. Cambridge, New York and Cape Town: Cambridge University Press, 2002. Print.
 - Innes, Christopher. *Modern British Drama: 1890-1990*. Cambridge: University Press, 1992. Print
 - Kermode, Frank and John Hollander. *The Oxford Anthology of English Literature Volume Six: Modern British Literature*. London: Oxford University Press, 1973. Print.
 - Lee-Brown, Patrick. *The Modernist Period: 1900 – 1945*. London: Evans, 2003. Print.
 - Naismith, Bill. *Harold Pinter: A Faber Critical Guide*. London: Faber and Faber, 2000. Print.
 - Nelson, Gerald. *Changes of the Heart: A Study of the Poetry of W.H. Auden*. California: University of California Press, 1970. Print
 - Smith, Stan (ed.). *The Cambridge Companion to W.H. Auden*. Cambridge, New York, Madrid, Cape Town and Melbourne: Cambridge University Press, 2004. Print.
 - Stevenson, Randall. *A Reader's Guide to the Twentieth-Century Novel in Britain*. Lexington: The University Press of Kentucky, 1993. Print.
 - Swisher, Clarice, Ed. *Readings on Lord of The Flies*. San Diego, CA: Greenhaven Press, 1997. Print
 - Trotsky, Leon (ed. Keach William). *Literature and Revolution*. Chicago: Haymarket Books. 2005. Print.
 - Unterecker, John (ed.). *Yeats: A Collection of Critical Essays*. Eaglewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1963. Print.
 - Unterecker, John. *A Reader's Guide to William Butler Yeats*. London and New York: Thames and Hudson, 1959. Print.
 - Wheeler, David. *"The Right Word" by Imtiaz Dharker- A Critical Analysis*. Dog's Tail Books, 2011. Kindle

Internet Sources:

- <http://haaconline.org.in/attendance/classnotes/files/1586787144.pdf>
- <http://haaconline.org.in/attendance/classnotes/files/1589542784.pdf>
- <http://sittingbee.com/the-lady-in-the-looking-glass-a-reflection-virginia-woolf/>
- [http://www.amerlit.com/plays/PLAYS%20Eliot,%20TS%20Murder%20in%20the%20Cathedral%20\(1935\)%20analysis.pdf](http://www.amerlit.com/plays/PLAYS%20Eliot,%20TS%20Murder%20in%20the%20Cathedral%20(1935)%20analysis.pdf)
- <http://www.strony.tova.net.pl/~cyrillus/new/prose.pdf> (Angela Carter: The Werewolf)
- <http://www.wilfredowen.org.uk/poetry/futility>
- <http://www.wilfredowen.org.uk/poetry/strange-meeting>
- <https://dc.cod.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1117&context=essai#:~:text=W.%20H.%20Auden's%20poem%2C%20%22Stop%20all,enforced%20by%20the%20internal%20rhyme>
- <https://ew.com/books/2017/05/16/neil-gaiman-cinnamon-divya-srinivasan-interview/>
- <https://icpla.edu/wp-content/uploads/2012/10/Lawrence-D.H.-The-Horse-Dealers-Daughter.pdf> (D H Lawrence: The Horse Dealer's Daughter)
- https://kyotogakuen.repo.nii.ac.jp/?action=repository_action_common_download&item_id=1118&item_no=1&attribute_id=22&file_no=1
- <https://literariness.org/2016/03/31/postmodernism/>
- <https://literariness.org/2019/05/06/analysis-of-harold-pinters-plays/>
- <https://medium.com/world-literature/a-woman-s-movement-9cc4460c1a4f>
- <https://neoenglish.wordpress.com/2010/12/27/english-poetry-between-the-two-wars/>
- <https://pdfs.semanticscholar.org/2b5f/33dd43b408e89090e5633f9c191faceba0cc.pdf>
- <https://pssr.org.pk/issues/v5/2/rise-against-kyriarchy-critical-examination-of-imtiaz-dharker-s-a-century-later.pdf>
- <https://sites.udel.edu/britlitwiki/the-first-world-war-and-literature/>
- https://userpages.umbc.edu/~jamie/html/on_do_not_go_gentle_into_that.html
- <https://web.english.upenn.edu/~jenglish/English104/woolf2.html> (A Lady in the Looking Glass)
- <https://www.annarleslie.com/2020/07/19/werewolf-angela-carter/#:~:text=Angela%20Carter%20uses%20deliberate%20word,to%20question%20such%20social%20norms.>
- <https://www.bl.uk/world-war-one/articles/reframing-first-world-war-poetry>
- <https://www.britannica.com/art/magic-realism>
- <https://www.britannica.com/art/Modernism-art>
- <https://www.britannica.com/art/theater-building/Production-aspects-of-Expressionist-theatre>
- <https://www.culturematters.org.uk/index.php/arts/visual-art/item/2654-books-please-the-russian-revolution-arts-and-culture>
- <https://www.davuniversity.org/images/files/study-material/Post%20war%20British%20Novels.pdf>
- https://www.festivaldepoesiademedellin.org/en/Diario/05_01_10.html
- <https://www.ft.com/content/bb5183a8-6820-11e7-9a66-93fb352ba1fe>
- <https://www.globusedujournal.in/wp-content/uploads/2019/04/warda.pdf>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814031437/pdf?md5=ab361821f0b730467d1f01034cae0f3e&pid=1-s2.0-S1877042814031437-main.pdf>
- <https://www.thebritishacademy.ac.uk/blog/what-is-postcolonial-literature/>
- <https://www.uv.es/~fores/wgaron.html>

Syllabus Prepared by:

Dr. Mahendra Kamat, (Convener)
Associate Professor and Head, Department of English,
Shri S. H. Kelkar College of Arts, Commerce and Science, Devgad
Dist: Sindhudurg: 416613

Dr. Rajesh Mali,
Assistant Professor, Department of English,
New Education's Society's Arts, Commerce and Science College,
Lanja, Dist: Ratnagiri: 416701

Santosh Akhade,
Assistant Professor, Department of English,
Arts and Commerce College, Phondaghat,
Dist: Sindhudurg 416601

Gayatri Gadgil,
Assistant Professor, Department of English,
D. G. Ruparel College, Senapati Bapat Marg,
Matunga, Mumbai: 400016

Dr. H. L. Narayan Rao
Head, Department of English,
Bhavan's College, Andheri (W), Mumbai: 400053

Gargi Bendre
Assistant Professor, Department of English,
D. G. Ruparel College, Senapati Bapat Marg,
Matunga, Mumbai: 400016

**University of Mumbai
Syllabus for
T.Y.B.A. English
Paper VIII
Semester: V & VI**

Course: Core paper

Course Title: Contemporary American Literature

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2023-24)

Syllabus as per Choice Based Credit System		
i)	Name of the Course:	T.Y.B.A. English
ii)	Course Code :	UAENG505 and UAENG605
iii)	Course Title:	Contemporary American Literature
iv)	Semester wise Course Contents:	Enclosed the copy of syllabus
v)	References and Additional References:	Enclosed in the Syllabus
vi)	Credit Structure: No. of Credits per Semester	04
vii)	No. of lectures per Unit:	20
viii)	No. of lectures per week:	04
ix)	No. of Tutorials per week:	--
2.	Scheme of Examination:	5 Questions of 20 marks each
3.	Special notes, if any:	No
4.	Eligibility, if any:	No
5.	Fee Structure:	As per University Structure
6.	Special Ordinances / Resolutions if any :	No

Syllabus for T.Y.B.A.

Course: Contemporary American Literature

Course Codes: UAENG505 and UAENG605

Preamble: American literature has become source of attraction and contributed significantly in the development of world literature. It has been at the forefront in the establishment of various literary trends and genres. There is an immense desire in the mind of people to experience American culture and its literature. It is apparent that America is an embodiment of land of opportunities to the people on the basis of knowledge and skills. America is also considered as a pioneer in accomplishing incredible and commendable growth in economy, science and technology leading to sense of materialism and comfortable life style. American dream is responsible for reforming and transforming the life of people with its positivity and negativity. The prominent strength of America is its vivid reflection of multi-culturalism in all spheres of life and literature. The literary works are depiction of moral, social, ethical values and universal truths. This Contemporary American Literature course is a golden opportunity to the students for understanding and appreciating varied literary works and its significance to become successful personality in the 21st century.

Objectives of the Course:

- 1) To introduce the students with the representative trends, literary genres and movements of Contemporary American Literature
- 2) To explore the socio-political and cultural aspects reflected in the Contemporary American Literature
- 3) To enable the students to understand distinctive features of American, African-American, Jewish American and Literature of Indian and Chinese Diaspora
- 4) To elaborate varied thematic concerns represented in Contemporary American Literature

Outcomes of the Course:

After the completion of the course, students are expected to:

- 1) Understand literary genres, trends and movements in Contemporary American Literature.
- 2) Interpret socio-political and cultural dimensions of Contemporary American Literature.

- 3) Appreciate tenets and themes of Contemporary American Literature.
- 4) Formulate various perspectives pertaining to Contemporary American Literature.

Semester V

Course Title: Contemporary American Literature I Course Code: UAENG505

Credits: 04

Total Lectures: 60

Unit 1: Background Topics:

Total Lectures 20

- 1) Development of Postmodern American Drama
- 2) Theatre of the Absurd
- 3) Broadway and Off-Broadway Theatre
- 4) Black Art Movement
- 5) Multiculturalism in American Literature
- 6) Beat Generation
- 7) Confessional Poetry

Unit 2: Drama

Total Lectures 20

- A. Edward Albee: *Who is Afraid of Virginia Woolf?*
OR
B. Neil Simon: *The Odd Couple*

Unit 3: Poetry

Total Lectures 20

- 1) Adrienne Rich: Power
From a Survivor
- 2) Robert Lowell: Skunk Hour
For the Union Dead
- 3) Maya Angelou: Still I Rise
Phenomenal Woman
- 4) Meena Alexander: Muse
House of Thousand Doors
- 5) Allen Ginsberg: Home Work
Wild Orphan

Semester VI:

Course Title: Contemporary American Literature II Course Code: UAENG605

Credits: 04

Total Lectures: 60

Unit 1: Background Topics:

Total Lectures 20

- 1) Contemporary Native American Fiction
- 2) Postmodern African American Fiction
- 3) Contemporary Jewish American Literature
- 4) Literature of Indian Diaspora in America
- 5) Literature of Chinese Diaspora in America
- 6) American Literature in the 21st Century
- 7) Contemporary American Science Fiction

Unit 2: Novel

Total Lectures 20

- A. Toni Morrison: *The Bluest Eye*
OR
B. Beatty Paul: *The Sellout*

Unit 3: Short Stories

Total Lectures 20

- 1) Flannery O'Connor: "A Good Man is Hard to Find"
- 2) Alice Walker: "To Hell with Dying"
- 3) Bernard Malamud: "The Mourners"
- 4) Jhumpa Lahiri: "When Mr. Pirzada Came to Dine"
- 5) Amy Tan: "Mother Tongue"
- 6) Denis Johnson: "Emergency"

Semester End Examination Pattern:

100 Marks

03 Hours

The Semester End Examination for 100 marks will have 5 questions (with internal choice) of 20 marks each

Question 1: A. Essay Type Question - Unit I

OR

1: B. Essay Type Question

OR

1: C. Short Notes (2 out of 4)

Question 2: Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 2

Question 3: Essay Type Question (1 out of 2) - Unit 3

Question 4: Short Notes (2 out of 4) - Unit 2

Question 5: Short Notes (2 out of 4) - Unit 3

Recommended Readings:

Abrams, M. H. *A Glossary of Literary Terms*. (8th Edition) New Delhi: Akash Press, 2007. Print.

Andrews, William. *African American Autobiography: A Collection of Critical Essays*. New Jersey: Prentice Hall, 1993. Print.

Bala, Suman (ed.). *Jhumpa Lahiri: The Master Storyteller: A Critical Response to Interpreter of Maladies*. New Delhi: Khosla Publishing House, 2002. Print.

Baldick, Chris. *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. Oxford: Oxford University Press, 2001. Print.

Bigsby, C.W.E. *A Critical Introduction to Twentieth Century Drama*. New York : Cambridge University Press, 1985. Print.

Boyers, Robert, ed. *Contemporary Poetry in America*. New York: Schocken, 1974. Print.

Brauner, David. *Post-War Jewish Fiction: Ambivalence, Self-Explanation and Transatlantic Connections*. New York: Palgrave, 2001. Print.

Brown, Judith M. *Global South Asians: Introducing the Modern Diaspora*. Cambridge University Press, 2006. Print.

Bryce, Patrice. *The Novels of Toni Morrison: The Search for Self and Place within the Community*. New York: Peter Lang, 1992. Print.

Careman, Karen. *Toni Morrison's World of Fiction*. New York: Troy, 1993. Print.

Codde, Philippe. *The Jewish American Novel*. West Lafayette: Purdue UP, 2007. Print.

Cohen, Robin. *Global Diasporas*. London: Routledge, 2001. Print.

Cook, Bruce. *The Beat Generation*. New York: Scribners, 1971. Print.

- Drabble, Margaret and Stringer, Jenny. *The Concise Oxford Companion to English Literature*. Oxford: Oxford University Press, 2007. Print.
- Gilman, Sander L. *Jewish Frontiers: Essays on Bodies, Histories, and Identities*. New York: Palgrave, 2004. Print.
- Gilman, Sander L. *Jewish Self Hatred: Anti-Semitism and the Hidden Language of the Jews*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1986. Print.
- Gould, Jean. *Modern American Playwrights*. New York: Dodd, Mead, 1966. Print.
- Gruen, Erich S. *Diaspora : Jews amidst Greeks and Romans*. Cambridge: Harvard UP, 2004. Print.
- Harap, Louis. *In the Mainstream: The Jewish Presence in Twentieth-Century American literature 1950s-1980s*. Connecticut: Greenwood Press Inc., 1987. Print.
- Harrison, Derek J. *The American Dream: Vision and Reality*. San Francisco: Canfield Press, 1975. Print.
- Hearn, Charles. *The American Dream in the Great Depression*. Connecticut: Greenwood Press Inc., 1977. Print.
- Hassan, Ihab. *Contemporary American Literature, 1945-1972: An Introduction*. New York: Ungar, 1973. Print.
- Hassan, Ihab. *Radical Innocence: Studies in the Contemporary American Novel*. Princeton, N. J: Princeton University Press, 1961. Print.
- Henderson, Stephen, ed. *Understanding the New Black Poetry*. New York: William Morrow, 1973. Print.
- Hoffman, Daniel, ed. *Harvard Guide to Contemporary Writing*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1979. Print.
- Hudson, William Henry. *An Introduction to the Study of Literature*. New Delhi: Atlantic, 2007. Print.
- Kernan, Alvin B., ed, *The Modern American Theater*. Englewood Cliffs, N. J.: Princeton Hall, 1967. Print.
- Kiernan, Robert F. *American Writing since 1945: A Critical Survey*. New York: Frederick Ungar, 1983. Print.
- Lawrence, Shaffer. *History of American Literature and Drama*. New Delhi: Sarup, 2000. Print.
- Lewis, Allan. *American Plays and Playwrights of the Contemporary Theatre*. Rev. Ed. New York: Crown, 1970. Print.

- Long, Elizabeth. *The American Dream and Popular Novels*. Boston: Routledge and Kegan Paul, 1985. Print.
- Moore, Harry T., ed. *Contemporary American Novelists*. Carbondale: Southern Illinois University Press, 1964. Print.
- Pattee, Fred Lewis. *The Development of the American Short Story: An Historical Survey*. New York: Biblio and Tannen, 1975. Print.
- Rosenblatt, Roger. *Black Fiction*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1974. Print.
- Scholes, Robert. *Radical Sophistication: Studies in Contemporary Jewish American Novelists*. Athens: Ohio University Press, 1969. Print.
- Scofield, Martin. *The Cambridge Introduction to the American Short Story*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. Print.
- Šesnić, Jelena. *From Shadow to Presence: Representations of Ethnicity in Contemporary American Literature*. New York: Rodopi, 2007. Print.
- Slater, Philip. *The Pursuit of Loneliness: American Culture at the Breaking Point*. New York: Beacon Press, 1976. Print.
- Stepan chev, Stephen. *American Poetry since 1945: A Critical Survey*. New York: Harper and Row, 1965. Print.
- Vendler, Helen. *Part of Nature, Part of Us: Modern American Poets*. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1980. Print.
- Venkateswarlu, D. *Humanism and Jewish American Drama*. New Delhi: Prestige Books, 1990. Print.
- Voss, Arthur. *The American Short Story: A Critical Survey*. Norman: Univ. of Oklahoma Press, 1980. Print.

Webliography

- <https://www.gradesaver.com/power-adrienne-rich-poem/study-guide/summary-power>
- <https://poemanalysis.com/adrienne-rich/power/>
- <https://www.poetryfoundation.org/poems/57035/for-the-union-dead>
- <https://www.poetryfoundation.org/poems/47694/skunk-hour>
- <https://www.poetryfoundation.org/poems/48985/phenomenal-woman>
- <https://www.poetryfoundation.org/poems/46446/still-i-rise>
- <https://meenaalexander.commons.gc.cuny.edu/house-of-a-thousand-doors/>
- <https://www.poemhunter.com/poem/muse-3/>
- <https://www.poetryfoundation.org/poems/49311/homework-k-56d22b44cb0bd>
- <https://www.poeticous.com/allen-ginsberg/wild-orphan>

<https://www.sparknotes.com/short-stories/a-good-man-is-hard-to-find/>
<https://www.supersummary.com/to-hell-with-dying/summary/>
https://loa-shared.s3.amazonaws.com/static/pdf/Malamud_Mourners.pdf
<https://www.jstor.org/stable/41205811>
<https://www.gradesaver.com/interpreter-of-maladies/study-guide/summary-when-mr-pirzada-came-to-dine>
<https://m.youtube.com/watch?v=LwtkA2Cko4Q>
<https://study.com/academy/lesson/amy-tans-mother-tongue-summary-themes.html>
<https://www.supersummary.com/emergency/summary/>

Syllabus Prepared by:

- 1) **Dr Rajesh Yeole (Convener)** Head, Department of English, Changu Kana Thakur Arts, Commerce and Science College, Khanda Colony, New Panvel (West), Dist Raigad 410206
- 2) **Sonali Khandekar** Assistant Professor & Head, Department of English, N. G. Acharya & D. K. Marathe college of Arts, Science and Commerce, Chembur, Mumbai 400071
- 3) **Dr Bhimrao Bansode** Assistant Professor, Department of English, Arts, Commerce and Science College, Onde, Tal Vikramgad, Dist: Palghar- 401605
- 4) **Shailesh Bagdane** Assistant Professor & Head, Department of English, Gokhale Education Society Arts, Commerce and Science College, Jawhar- 401603
- 5) **Dr Sopan Jadhav** Assistant Professor & Head, Department of English, Navnirman Shikshan Sanstha's Laxmibai Sitaram Halbe College of Arts, Commerce and Science, Dodamarg, Dist- Sindhudurg – 416512
- 5) **Dr Charuchandra B. Patil** Assistant Professor, Department of English, Bhavan's Degree College Munshi Nagar, J. P. Road, Andheri (West), Mumbai 400058

University of Mumbai

Syllabus for T.Y.B.A. English

Paper IX -A Semester: V & VI

Course: Elective Paper

Course Title: Literature and Science

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2023-24)

1		Syllabus as per Choice Based Credit System	
	i)	Name of the Course	T.Y.B.A. English
	ii)	Course Code :	UAENG506A & UAENG606A
	iii)	Course Title :	Literature and Science
	iv)	Semester wise Course Contents:	Enclosed the copy of syllabus
	v)	References and Additional References	Enclosed in the Syllabus
	vi)	Credit Structure : No. of Credits per Semester	03
	v)	No. of lectures per Unit :	03
	vi)	No. of lectures per week	15
	vii)	No. of Tutorials per week :	--
	viii)	Scheme of Examination :	4 Questions of 20 marks each.
2		Special notes , if any	No
3		Eligibility, if any	No
4		Fee Structure	As per University Structure
5		Special Ordinances / : Resolutions if any	No

Syllabus for TYBA Paper IX-A

Course: Elective Paper

Course Title: Literature and Science

Course Codes: UAENG506A & UAENG606A

Preamble:

Literature and Science are two different aspects of the human mind and both the areas had always been perceived as two completely diverse fields of academic discourses which actually is far from being true. However, Literature and science go hand in hand if we look closely. Both emerged as a consequence of curiosity. Literature is born as a product of imagination and curiosity whereas science is born as a product of experimentation and curiosity. Although both are considered different, yet they're closely related. It is said that science or its requisite elements concern with the facts, reasons, causes and effects whereas literature also deals with the same but in modified forms and therefore the bond between literature and science is truly indissoluble and cannot be denied at all. We are living in the era where science and technology has become a matter of lived social reality, a matter of daily consumption. If literature is the mirror of society, then mirroring today's reality will definitely include an element of all pervasive science. Science has become the culture of twenty first century and science-fiction therefore, has become its folklore. Science-Fiction as a genre of literature mixes literary art, scientific and philosophical speculations while evoking a sense of wonder and thus functions as a fertile ground for interaction and integration of the two seemingly different academic discourses. This course, therefore, is designed in such a way that it provides an understanding of the complex relationship between Science and Literature and, in the process, improves the dialogue between literature and science. Introducing Science Fiction as a literary genre and its various components along with the recurring themes, ideas and issues commonly dealt with, the course intends to build a compact base for understanding the most popular genre of the twenty first century. Keeping in mind the vast diversity of the genre, the course makes an attempt to be inclusive while choosing the representative stories across the world. The immense popularity of the science fiction movies and texts is a testimony to this statement. Therefore, to keep up with the time, it is imperative to include this most popular genre into our academic syllabus.

Objectives of the Course:

1. To provide knowledge and understanding of the complex relationship between literature and science and its emerging bond.
2. To introduce science fiction literature and its different requisite elements to the students and develop interest in it.
3. To acquaint the students with the forms, themes, tropes, and modes of expression of Science Fiction.
4. To create awareness and familiarise students with the advancement in the field of science through science fiction and develop the skill of interpretation and inference.
5. To inculcate the utopian / dystopian perspective and positive/negative side of the advancement in the field of science and technology and explore its impact on the society through the prescribed texts.

Outcomes of the Course:

1. The students will gain the knowledge of the connection between science and literature and its significance in today's postmodern era.
2. The students will be familiar with the prominent stream of Science Fiction along with its different elements and it may help them to develop their interest in it.
3. The Students will be able to understand, describe and analyze common themes, tropes, and modes of expression in science fiction.
4. The students will understand the indefinite exposure given to advanced science and technology in science fiction literature and it will help them to think about future and interpret and infer skillfully.
5. The positive side of the advancement in the arena of science and technology will be understood and utopian perspective of looking towards science and technology and its advancement will be developed through the prescribed literature.

Semester V: Literature and Science –I

Paper IX A

Course code- UAENG506A 03Credits

Total Lectures: 45

Unit I : Background Topics

Total Lectures 15

- a. Relationship between Literature and Science
- b. Components of Science Fiction Stories. (Including Novum and Extrapolation)
- c. Themes, Ideas and Issues incorporated in Science Fiction.
- d. Forms of Science Fiction: Utopia, Fantasy and Myth.
- e. Science Fiction of today is the Science of Tomorrow.

Unit II: Science Fiction

Total Lectures 15

A) H. G. Wells: *'The Invisible Man'* (1897)

OR

B) Arthur C Clark: *'2001 A Space Odyssey'* (1968)

Unit III: Science Fiction Short Stories

Total Lectures 15

- 1) Laxman Londhe: *'Einstein the Second'*
- 2) Philip K Dick: *'Colony'*
- 3) Harish Goyal: *'Operation Rêincarnation'*
- 4) Manjula Padmanabhan: *'The Pain Merchant'*
- 5) Arun Mande: *'Ruby'*

Evaluation Pattern for Semester V:

- ✓ Semester End Examination Pattern: 80 Marks – (2 & 1/2 Hours)
- ✓ The Semester End Examination for 80 marks will have 4 questions (with internal choice) of 20 marks each.

Q.1) Short Notes on Unit I (Any Two out of Four)	20 Marks
Q.2) Essay Type Questions on Unit II (Any one out of Two)	20 Marks
Q.3) Essay Type Questions on Unit III (Any one out of Two)	20 Marks
Q.4. A) Short Notes on Unit II (Any One out of Two)	10 Marks
Q.4. B) Short Notes on Unit III (Any One out of Two)	10 Marks

Project: 20 Marks

A project of 20 marks for semester V to be undertaken by the students with particular focus on the Science fiction, Science fiction short stories, Creative writings, Science fiction movies or write bio-sketch of any well-known science fiction writer of their choice (other than prescribed in the syllabus).

Evaluation Pattern for Project Work:

Sr. No.	Particulars	Marks
1	Project Work Report in 2000 words (Written or in PDF format) It may include images, graphs and appendix etc.	10
2	Presentation that demonstrates project (with the use of ICT)	10
Total Marks		20

Semester VI: Literature and Science –II
Paper IX A
Course code- UAENG606A 03 Credits
Total Lectures: 45

Unit I : Literary Terms: Subgenres of Science Fiction

Total Lectures 15

- a. Social Science Fiction
- b. Time Travel
- c. Space Opera
- d. Apocalypse and Post-Apocalypse
- e. Artificial Intelligence

Unit II: Science Fiction

Total Lectures 15

- A) Isaac Asimov: '*Caves of Steel*' (1953)
OR
B) Sami Ahmed Khan: '*Aliens in Delhi*' (2017)

Unit III: Short Stories

Total Lectures 15

- 1) Seema Kulkarni: '*A Red Trajectory*'
- 2) William Gibson: '*Burning Chrome*'
- 3) Subodh Jawadekar: '*A Journey into Darkness*'
- 4) Ursula K. Le Guin: '*The Ones Who Walk Away From Omelas*'
- 5) Bruce McAllister: '*Kin*'

Evaluation Pattern for Semester VI:

- ✓ Semester End Examination Pattern: 80 Marks – (2 & 1/2 Hours)
- ✓ The Semester End Examination for 80 marks will have 4 questions (with internal choice) of 20 marks each.

Q.1) Short Notes on Unit I (Any Two out of Four)	20 Marks
Q.2) Essay Type Questions on Unit II (Any one out of Two)	20 Marks
Q.3) Essay Type Questions on Unit III (Any one out of Two)	20 Marks
Q.4. A) Short Notes on Unit II (Any One out of Two)	10 Marks
Q.4. B) Short Notes on Unit III (Any One out of Two)	10 Marks

Project: 20 Marks

A project of 20 marks for semester VI to be undertaken by the students with particular focus on the Science fiction, Science fiction short stories, Creative writings, Science fiction movies or write bio-sketch of any well-known science fiction writer of their choice (other than prescribed in the syllabus).

Evaluation Pattern for Project Work:

Sr. No.	Particulars	Marks
1	Project Work Report in 2000 words (Written or in PDF format) It may include images, graphs and appendix etc.	10
2	Presentation that demonstrates project (with the use of ICT)	10
Total Marks		20

References:

- 1) Abrams, M. H. A Glossary of Literary Terms. (8th Edition) New Delhi: Akash Press, 2007.
- 2) Adam Roberts' *Science Fiction*, Routledge Publication, London, 2000.
- 3) Bal Phondke (Ed.), *It Happened Tomorrow*, New Delhi: National Book Trust, India, 1993.
- 4) Baldick, Chris, *Concise Dictionary of Literary Terms*, Oxford University Press, New York, 2004.
- 5) Dr. Srinarahari's *Science Fiction for Sci-Fi Fans*, 2017.
- 6) Dr. M.H Srinarahari, "A Cross-Section of Indian Robotistic Short Stories", *Proceedings, National Conference for Science Writers*, Mumbai, Marathi Vidnyan Parishad, Mumbai, 1996, pp 59-62.
- 7) Dr. Sowmya Muruges, *Silver Lining*, University Research Publication.in; University of Kerala,
- 8) Edward James' *Science Fiction in the Twentieth Century*, Oxford University Press, 1994.
- 9) Isaac Asimov: *Caves of Steel*, Bantam Books, New York: 1954.
- 10) Jayant Vishnu Narlikar and Subir Roy (ill.) and Bal Phondke (ed.) *It Happened Tomorrow*, National Book Trust, 1993.
- 11) Nandini Pandya, *It Happened Tomorrow* :Book Review, issue 20, www.adbhut.in;
- 12) Philip K Dick's *Selected Short Stories of Philip K Dick*, Harper Collins, 2013.
- 13) R. J. Rees' *English Literature: An Introduction for Foreign Readers* (1973)
- 14) Ratnakar Bhelkar's *Science Fiction: Fantasy and Reality*, Atlantic Publication, New Delhi, 2009.
- 15) Ron Miller's *The History of Science Fiction*, Franklin Watts, Canada, 2001.
- 16) Sami Ahmed Khan: *Aliens in Delhi* Niyogi Books, New Delhi, 2017.
- 17) Tarun K Saint (Ed.), *The Gollancz Book of South Asian Science Fiction Vol.II*, Gurugram: Hachette, 2021, pp 56-65.
- 18) Thomas A. Easton and Judith K. Dial (ed.) *Vision of Tomorrow: Science Fiction Predictions that Came True*, A Herman Graf Book Skyhouse Publishing, Canada, 2010.

Website Link:

- <https://docplayer.net/101733-But-who-can-replace-a-man-by-brian-w-aldiss.html>
- <https://www.popsci.com/predictions-sci-fi-writers-got-right/>
- <https://www.space.com/science-fiction-turned-reality.html>
- <https://kalpabiswa.in/article/y7n1a25;>
- <https://universitypublication.in/?s=Silver+Lining;>

Syllabus Prepared by:

Dr. Pravin B. Gaikwad

Assistant Professor, Department of English,
J. S. M. College, Alibag- Raigad

Convenor

Dr. M. H. Shrinarhari

Secretary,
General Indian Association for Science Fiction Studies,
Bangalore
Principal,
Annamaster College, Hebbal- Bangalore

Member

Dr. Sudhir Mathpati

Associate Professor, Department of English,
Adarsh Mahavidyalay, Omerga

Member

Bhashwati Parasar

Former Assistant Professor and Head
Department of English,
Rizavi College of Arts, Science and Commerce College,
Bandra West, Mumbai

Member

AC – 17/05/2022
Item No. – 5.1(R)

UNIVERSITY OF MUMBAI

**Revised Syllabus for S.Y.B.A. (English) (Ancillary) and
(Applied Component)
Semester - Sem V and VI
(Choice Based Credit System)**

(With effect from the academic year 2022-23)

UNIVERSITY OF MUMBAI

Syllabus for Approval

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Title of the Course	S.Y.B.A. (English) (Ancillary) and (Applied Component)
2	Eligibility for Admission	F.Y.B.A.
3	Passing Marks	40%
4	Ordinances / Regulations (if any)	
5	No. of Years / Semesters	02 years & 04 semesters
6	Level	P.G./ U.G./ Diploma / Certificate (Strike out which is not applicable)
7	Pattern	Yearly / Semester (Strike out which is not applicable)
8	Status	New / Revised (Strike out which is not applicable)
9	To be implemented from Academic Year	From Academic Year 2022-2023

Date: 25/10/2021

Signature :

Name of BOS Chairperson / Dean

Dr. Sudhir Nikam

University of Mumbai
Revised Syllabus for S.Y.B.A. (English)
(Ancillary) & (Applied Component)

Semester- III / IV

(Choice Based Credit System)

With effect from the academic year 2022-23

Board of Studies in English

Dr. Sudhir Nikam (Chairperson)

Dr. Rajesh Karankal (Member)

Dr. Santosh Rathod (Member)

Dr. Bhagyashree Varma (Member)

Dr. Deepa Mishra (Member)

Dr. B. N. Gaikwad (Member)

Dr. Dattaguru Joshi (Member)

Dr. Satyawan Hanegave (Member)

Dr. Deepa Murdeshwar-Katre (Member)

University of Mumbai

Syllabus for S.Y.B.A. (English) (Ancillary)

Program: B.A.

Course: Optional English: Introduction to Drama

Paper II

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2022- 2023)

1. Syllabus as per Choice Based Credit System (CBCS):

- i) **Name of the Program** : S.Y.B.A. English (Ancillary)
- ii) **Course Code** : Semester III UAENG301
& Semester IV UAENG401
- iii) **Course Title** : **Optional English: Introduction to Drama
Paper II**
- iv) **Semester wise Course Contents** : Enclosed the copy of the syllabus
- v) **References and Additional References:** Enclosed in the Syllabus
- vi) **Credit Structure** 03
- vii) **No. of lectures per Unit** 15
- viii) **No. of lectures per week** 03
2. **Scheme of Examination** : 5 Questions of 20 marks each
3. **Special notes, if any** : No
4. **Eligibility, if any** : No
5. **Fee Structure** : As per University Structure
6. **Special Ordinances / Resolutions if any:** No.

SYBA English (Ancillary) Course Title
Optional English: Introduction to Drama
Paper II
(100 Marks Examination Pattern)

Objectives of the Course:

- To create interest and develop passion amongst learners towards drama (and theatre)
- To familiarize learners with the salient elements and characteristics of drama
- To introduce learners to different forms and types of drama
- To introduce learners to the trends and characteristics of significant dramatic movements through representative dramas
- To equip the learners with the tools and techniques to critically appreciate drama
- To inculcate and propagate human values reflected in the plays among learners
- To demonstrate that drama is reflection / representation of life
- To Develop analytical skills and critical thinking through close reading of drama

Course Outcomes:

By the end of the course, a learner will:

- develop interest and passion for drama (and theatre).
- be familiarized with the salient elements and characteristics of drama.
- be able to identify the different forms and types of drama.
- be capable to identify the various trends and characteristics of significant dramatic movements through the representative dramas.
- be equipped with the tools and techniques to critically appreciate drama.
- imbibe human values reflected in the selected plays.
- justify that drama is reflection / representation of life.
- develop analytical skills and critical thinking through close reading of the representative dramas.

Semester III:	Paper II	Total Credits: 03
Course Title: Optional English: Introduction to Drama		
Total Lectures: 45		

Course Content

Unit 1: **No. of lectures: 15**

Definition, Concept and Significance of Drama

Origin and Development of Drama

Terms and Concepts associated with Drama:

Plot (Main Plot, Sub-plot, Simple, Complex, Peripeteia and Anagnorisis, Exposition, Complication, Resolution, Denouement, Climax, Anti-climax)

Character (Hero, Villain, Confidante, Foil)

Act and Scene,

Soliloquy and Aside,

Music, Chorus Lights, Masks, Proscenium Arch, Play within Play, Subtext, Catharsis,

Hamartia, Comic relief, Unity of action, time and place, Narrator and Sutradhar, etc.

Unit 2: **No. of lectures: 15**

Sophocles : *Oedipus Rex / Oedipus, The King*

OR

John Galsworthy : *Strife*

Unit 3: **No. of lectures: 15**

Girish Karnad : *Flowers*

OR

Mohan Rakesh : *Half-way House (Adhe Adhure)*

Evaluation: First Semester End Examination Pattern 100 Marks: 3 Hours

Question 1	:	Short Notes on Unit 1 (4 out of 6)	:	20 Marks
Question 2	:	Essay on Unit 2 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 3	:	Essay on Unit 3 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 4	:	Short Notes on Unit 2 (2 out of 4)	:	20 Marks
Question 5	:	Short Notes on Unit 3 (2 out of 4)	:	20 Marks

Semester IV:	Paper II	Total Credits: 03
Course Title: Optional English: Introduction to Drama		Total Lectures: 45

Course Content

Unit 1: No. of lectures: 15

Types of Drama (based on form, content, function, theme, style, etc.):

Interlude, Chronicle Plays, Mystery Plays, Miracle Plays, Morality Plays, Romantic Comedy, Comedy of Humours, Restoration Comedy of Manners, Sentimental Comedy, Senecan Plays or Revenge Plays, History Plays, Heroic Drama, Blank Verse Drama, Poetic Drama / Verse Drama, Drama of Ideas / Problem Play, Expressionist Plays, Epic Theatre, Absurd Plays, Plays by Angry Young Men, Kitchen Sink Drama, Theatre of Cruelty, Comedy of Menace, etc.

Unit 2: No. of lectures: 15

Eugene O'Neil : *The Hairy Ape*
OR
Lorraine Hansberry : *A Raisin in the Sun*

Unit 3: No. of lectures: 15

Wole Soyinka : *The Lion and the Jewel*
OR
David Williamson : *The Removalists*

Evaluation: Second Semester End Examination Pattern 100 Marks: 3 Hours

Question 1	:	Short Notes on Unit 1 (4 out of 6)	:	20 Marks
Question 2	:	Essay on Unit 2 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 3	:	Essay on Unit 3 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 4	:	Short Notes on Unit 2 (2 out of 4)	:	20 Marks
Question 5	:	Short Notes on Unit 3 (2 out of 4)	:	20 Marks

References:

- Abrams, M. H. and Harpham, Geoffrey Galt. *A Glossary of Literary Terms*. Cengage Learning, 2015.
- Ackerman, Alan Louis, editor. *Reading Modern Drama*. University of Toronto Press, 2012.
- Albert, Edward. *History of English Literature*. Oxford UP, 2009.
- Andermahr, Sonya. et al. *A Glossary of Feminist Theory*. Arnold, 2000.
- Athenian Society. *Drama, Its History*. Nabu Press, 2012.
- Auger, Peter. *The Anthem Glossary of Literary Terms and Theory*. India, Anthem Press, 2011.
- Baldick, Chris. *Oxford Dictionary of Literary Terms*. Cambridge UP, 2008.

- Bennett, Andrew and Nicholas Royle. *An Introduction to Literature, Criticism and Theory*. Routledge, 2004.
- Bharatamuni. *The Natyasastra*. Translated by Manmoham Ghosh, The Royal Asiatic Society of Bengal, 1959.
- Birch, Dinah, editor. *The Oxford Companion to English Literature*. Oxford UP, 2009.
- Boulton, Marjorie. *The Anatomy of Drama*. Routledge, 2015.
- Brandon, James R. *Theatre in Southeast Asia*. Harvard UP, 2009.
- Brooks, Cleanth and Heilman, Robert B. - *Understanding Drama*. Creative Media Partners, 2018.
- Cavanagh, Dermot Alan Gillis et.al., editors. *The Edinburgh Introduction to Studying Literature*. Edinburgh UP, 2010.
- Chakrabarti, Piyas. *Anthem Dictionary of Literary Terms and Theory*. Anthem Press, 2006.
- Chakraborty, Kaustav. *Indian Drama in English*. PHI Learning Pvt. Ltd., 2014.
- Chatterji, Suniti Kumar. *Indian Drama*. The Publications Division, Ministry of Information and Broadcasting, Government of India, National Printing Works, 1956.
- Childs, Peter. *The Routledge Dictionary of Literary Terms*. Routledge, 2006.
- Chowdhury, Aditi and Rita Goswami. *A History of English Literature: Traversing the Centuries*. Orient BlackSwan, 2014.
- Cuddon, J. A. *A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*. Wiley-Blackwell, 2013.
- Culler, Jonathan. *Literary Theory: A Very Short Introduction*. Oxford UP, 2000.
- Dawson, S. W. *Drama & the Dramatic*. Routledge, 2018.
- Esslin, Martin. *An Anatomy of Drama*. Hill and Wang, 1981.
- Fleming, Mike. *Starting Drama Teaching*. Routledge, 2017.
- Ford, Boris. *The Pelican Guide to English Literature*. Volume I to X. Penguin Books, 1991.
- Galsworthy, John. *Strife*. Books Way, 2021.
- Gibson, Arthur. *What is Literature*. Peter Lang Pub Inc, 2007.
- Hansberry, Lorraine. *A Raisin in the Sun*. Vintage, 2004.
- Hudson, W. H. *An Introduction to the Study of English Literature*. G. K. Publishers Pvt. Ltd., 2011.
- Hudson, W. H. *An Outline History of English Literature*. G. K. Publishers Pvt. Ltd., 2011.
- Karnad, Girish. *Collected Plays Vol. II*. edited by Aparna Bhargava Dharwadker, Oxford UP, 2011.
- Keith, A. Berriedale, *The Sanskrit Drama: In its Origin, Development Theory & Practice*. Oxford UP, 1998.
- Kennedy X. J. and Dana Gioia. *An Introduction to Fiction, Poetry, and Drama*. HarperCollins College Publishers Inc., 1995.
- Klages, Mary. *Key Terms in Literary Theory*. Continuum International, 2012.
- Krasner, David. *A History of Modern Drama*. Volume I, Wiley-Blackwell, 2012.
- Krasner, David. *A History of Modern Drama*. Volume II 1960-2000, Wiley-Blackwell, 2016.
- McClinton-Temple, Jennifer. *Encyclopaedia of Themes in Literature*. Facts on File Inc., 2006.
- Michael. *A History of English Literature*. Palgrave Macmillan, 2000.
- Naik, M. K. *A History of Indian English Literature*. Sahitya Akademi, 2009.
- Nicoll, Allardyce. *The Theory of Drama*. Doaba Publications, 1998.
- O'Neil, Eugene. *The Hairy Ape*. Good Press, 2019.
- Prasad, Birjadish. *Background of the Study of English Literature*. Macmillan, 1999.
- Pritner, Cal, and Scott E. Walters. *Introduction to Play Analysis*. Waveland Press, 2017.
- Quinn, Edward. *A Dictionary of Literary and Thematic Terms*. Facts on File Inc., 2006.
- Rakesh, Mohan. *Halfway House*. Translated by Bindu Batra. Worldview Publications, 1999.
- Rees, R. J. *English Literature: An Introduction to Foreign Readers*. Macmillan, 1982.
- Rush, David. *A Student Guide to Play Analysis*. Carbondale, IL: Southern Illinois UP, 2005.
- Salgado, Gamini. *English Drama: A Critical Introduction*. St. Martin's Press, 1980.

Sanders, Andrew. *The Short Oxford History of English Literature*. Oxford UP, 2004.
Shepherd-Barr, Kirsten. *Modern Drama: A Very Short Introduction*. Oxford UP, 2016.
Sophocles. *Oedipus Rex*. edited by R. D. Dawe, Cambridge UP, 2006.
Soyinka, Wole. *The Lion and the Jewel*. Oxford UP, 1974.
Styan, J. L. *Elements of Drama*. Cambridge UP, 2001.
Styan, J. L. *Modern Drama in Theory and Practice*. Cambridge UP, 1980.
Turco, Lewis. *The Book of Literary Terms*. UP of New England, 1999.
Walsh William, *Commonwealth Literature*. Oxford UP, 1973.
Widdowson, Peter. *The Palgrave Guide to English Literature and its Contexts 1500-2000*.
Palgrave Macmillan, 2004.
Williamson, David. *The Removalists*. Currency Press, 1980.

Activity: Students should be encouraged to perform any scene or act from any play.

MOOCs:

Merin Simi Raj. Twentieth Century American Drama. IIT Madras.
<https://nptel.ac.in/noc/courses/noc21/SEM2/noc21-hs75/>

Prof. Aysha Iqbal. American Literature and Culture. IIT Madras.
<https://nptel.ac.in/noc/courses/noc21/SEM2/noc21-hs63/>

Chattopadhyay, Sayan. 'Introduction to Literary Theory.' IIT Kanpur.
https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs82/preview

Perui, Avishek . 'Gender and Literature'. IIT Madras.
https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs59/preview

Raj, Merin Simi. 'History of English Language and Literature'. IIT Madras.
https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs52/preview

Perui, Avishek. 'Feminists Writings'. IIT Madras.
https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs58/preview

Web Resources:

1. <https://youtu.be/2CVO9Vd067U> (Greek Theatre Explained)
2. https://youtu.be/4_XPcAwmULg (Ancient Greek Theatre and Machinery)
3. https://ingilizedebyati.net/wp-content/uploads/ABSURD_DRAMA.pdf
The Theatre Of The Absurd: The Basics
4. <https://asianethnology.org/downloads/ae/pdf/a430.pdf>
Indian Folk Traditions and the Modern Theatre
5. <https://www.mansworldindia.com/currentedition/from-the-magazine/drama-mahesh-dattanis-life/>
6. https://en.wikipedia.org/wiki/Indian_classical_drama#:~:text=The%20term%20Indian%20classical%20drama.highest%20achievement%20of%20Sanskrit%20literature. (Indian Classical Drama)
7. <http://www.unishivaji.ac.in/uploads/distedu/Home/SIM%202015/B.%20A.%20III%20Understanding%20Drama%20Paper-9.PDF>
Understanding Drama

8. <http://notedesk.blogspot.com/2017/05/allied-i-background-to-study-of-english.html>
Elements of Drama
9. <http://notedesk.blogspot.com/2017/05/allied-paper-ii-background-to-study-of.html>
Drama
10. https://web.archive.org/web/20051107010423/http://www.hccy.cg.catholic.edu.au/home/pamela_cohen/removalists/removalistindex.htm
The Removalists: A Study Guide

Syllabus Drafting Committee

Dr. Satyawan Hanegave (Convener), HoD, Department of English, K J Somaiya College of Arts and Commerce, Vidyavihar, Mumbai -400077

Dr. Panchshiela Mahale: Assistant Professor, Department of English, Sathaye College, Mumbai.

Dr. Anil Sonawane: Assistant Professor, Head Department of English, St. Gonsalo Garcia College of Arts and Commerce, Near Chimaji Appa Ground, Vasai Gaon, Vasai West, District Palghar, Maharashtra-401201.

Dr. Shitalkumar G. Gaikawad: Assistant Professor, Department of English, Elphinstone College Mumbai, 156, M.G.Road, Fort, Mumbai 3

Shankar Pandurang Khobare: Assistant Professor, Department of English, S. K. Patil Sindhudurg Mahavidyalaya, Malvan, Dist. Sindhudurg, – 416606.

Surendra Athawale: Assistant Professor, Department of English, Vikas College Of Arts, Science & Commerce, Vikas High School Marg, Kannamwar Nagar-2, Vikhroli (East), Mumbai – 400083.

University of Mumbai

Syllabus for S.Y.B.A. (English) (Ancillary)

Course: Optional English: Introduction to Poetry

Paper III

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2022-2023)

1. Syllabus as per Choice Based Credit System (CBCS):

i) **Name of the Program** : S.Y.B.A. English (Ancillary)

- ii) **Course Code** : Semester III UAENG302
& Semester IV UAENG402
- iii) **Course Title** : **Optional English: Introduction to Poetry Paper III**
- iv) **Semesterwise Course Contents** : Enclosed the copy of the syllabus
- v) **References and Additional References:** Enclosed in the Syllabus
- vi) **Credit Structure** 03
- vii) **No. of lectures per Unit** 15
- viii) **No. of lectures per week** 03
2. **Scheme of Examination** : 5 Questions of 20 marks each
3. **Special notes , if any** : No
4. **Eligibility, if any** : No
5. **Fee Structure** : As per University Structure
6. **Special Ordinances / Resolutions if any:** No.

SYBA English (Ancillary) Course Title:
Optional English: Introduction to Poetry
Paper III
(100 Marks Examination Pattern)

Objectives of the Course:

- To introduce students to different genres and forms of poetry
- To sensitize them to the rhythmical and formal properties of poetry by introducing key elements of poetry
- To provide them with basic poetic devices for analyzing poems
- To introduce them to the trends and characteristics of significant poetic movements through representative poems
- To develop their skills in reading, writing and to critically appreciate poetry
- To introduce students to poetry produced in various social and cultural context

Course Outcome: By the end of the course, a student should develop the ability to:

- Identify different genres and forms of poetry
- Identify poetic technique, style and rhetorical devices used in poetry
- Critically appreciate poems by separating various component parts and investigating the relationship of the parts to the whole
- Demonstrate understanding of wide range of poems from different historical periods, written in a wide range of forms, styles and subject matter
- Identify the major poets of world literature and define the importance of their works
- Enhance their cultural sensitivity through reading of representative poems from diverse cultural context

Semester III:	Paper III	Total Credits: 03
Course Title: Optional English: Introduction to Poetry		

Total Lectures: 45

Unit I

15 Lectures

- A) Elements of Poetry:** Turns of Speech: Voice and persona, tone, mood, attitude; Diction: Denotation and connotation; Imagery; Symbol; Allegory; Figurative Language; Music: Rhyme and Rhythm, Scansion (scansion to be taught and practiced; not for evaluation)
- B) Types of Verse:** Nature, characteristics and functions: Epic, lyric, sonnet, elegy, ode, ballad, dramatic monologue and free verse

Unit II

15 Lectures

- John Milton : 'Invocation' (from *Paradise Lost*), Book 1, Lines 1-26
- Robert Frost : 'The Road Not Taken'
- Edmund Spenser : 'Men Call you Fayre...' (*Amoretti* LXXIX)
- William Shakespeare : Sonnet 19, 'Devouring Time, blunt thou the Lion's paws'
- Walt Whitman : 'O Captain! My Captain!'
- Ralph Waldo Emerson: 'Ode to Beauty'
- W. B. Yeats : 'The Song of Wandering Aengus'

Unit III

15 Lectures

- John Keats : 'La Belle Dame sans Merci'
- Alfred Lord Tennyson: 'Ulysses'
- Rabindranath Tagore : 'Freedom'
- Sarojini Naidu : 'Indian Weavers'
- Wole Soyinka : 'To My First White Hairs'
- Pablo Neruda : 'You Start Dying Slowly'
- Nissim Ezekiel : 'Enterprise'

Evaluation Pattern:

Third Semester End Examination Pattern	Duration: 3 Hours	Marks: 100
---	--------------------------	-------------------

Question 1(A): Short notes on Unit I (A) (2 out of 4) :10 Marks

and

Question 1 (B): Short notes on Unit I (B) (2 out of 4) :10 Marks

Question 2: Essay on Unit II (1 out of 3) :20 Marks

Question 3: Essay on Unit III (1 out of 3) :20 Marks

Question 4: Short Notes on Unit II (2 out of 4) :20 Marks

Question 5: Short Notes on Unit III (2 out of 4) :20 marks

Semester IV:	Paper III	Total Credits:03
Course Title: Introduction to Poetry		

Total Lectures: 45

Unit I: Trends and Movements in Poetry: Modernism and after **15 Lectures**
Modernism, War Poetry, Harlem Renaissance, Imagism, Symbolism, Surrealism, Confessional Poetry,
Beat poetry, Modernism in Indian English Poetry

Unit II **15 Lectures**

T.S. Eliot : 'The Love Song of J. Alfred Prufrock'
Wilfred Owen : 'Anthem for Doomed Youth'
Claude McKay : 'If We Must Die'
William Carlos Williams : 'The Red Wheelbarrow'
Wallace Stevens : 'Sunday Morning'
Kamala Das : 'An Introduction'
Arun Kolatkar : 'The Bus'

Unit III **15 Lectures**

Phillip Larkin : 'Church Going'
Robert Creeley : 'I Know a Man'
Meena Kandasamy : 'Touch'
Gabriel Okara : 'The Mystic Drum'
Chinua Achebe : 'Refugee Mother and Child'
Margaret Atwood : 'This is a Photograph of Me'
Derek Walcott : 'A Far Cry from Africa'

Evaluation Pattern:

Fourth Semester End Examination Pattern	Duration: 3 Hours	Marks: 100
--	--------------------------	-------------------

Question 1: Short notes on Unit I	(4 out of 6)	:20Marks
Question 2: Essay on Unit II	(1 out of 3)	:20 Marks
Question 3: Essay on Unit III	(1 out of 3)	:20 Marks
Question 4: Short Notes on Unit II	(2 out of 4)	:20 Marks
Question 5: Short Notes on Unit III	(2 out of 4)	:20 marks

References:

- Abrams, M.H. *Glossary of Literary Terms*. Macmillan Publishers, 2000.
- Adams, Stephen J. *Poetic Designs: An Introduction to Meters, Verse Forms and Figures of Speech*. Broadview Press Ltd., 2003.
- Albert, E. *History of English Literature*, Oxford University Press, 2009.
- Alexander, Michael. *A History of English Literature*. Palgrave Macmillan, 2000.
- Altieri, Charles. *The Art of Twentieth-Century American Poetry: Modernism and After*, Blackwell Publishing Professional, 2006.
- Andermahr, Sonya. et al. *A Glossary of Feminist Theory*. Arnold, 2000.
- Atwood, Margaret. *The Circle of Game*. House of Anansi Press, 1998.
- Auger, Peter. *The Anthem Glossary of Literary Terms and Theory*, Anthem Press, 2011.
- Barfield, Owen. *Poetic Diction: A Study in Meaning*. Wesleyan UP, 1973.
- Birch, Dinah. ed. *The Oxford Companion to English Literature*. OUP, 2009.
- Bullough, G. *The Trends in Modern Poetry*. Oliver and Boyd, 1949.
- Cavanagh, Dermot Alan Gillis et al. ed. *The Edinburgh Introduction to Studying Literature*. Edinburgh University Press, 2010.
- Chowdhury, Aditi and Rita Goswami. *A History of English Literature: Traversing the Centuries*. Orient BlackSwan, 2014.
- Cuddon, J. A. *The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*, 4th ed., Penguin, 2000.
- Culler, Jonathan. *Literary Theory: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2000.
- Das, Kamala. *The Old Playhouse and Other Poems*. Orient Longman, 1973.
- David Perkins. *A History of Modern Poetry, Volume II: Modernism and After*. New Edition. Pelknap Press, 1989.
- Davis, A. et al. *Locations of Literary Modernism: Region and Nation in British and American Modernist Poetry*. Cambridge University Press, 2010.
- Drew, Elizabeth. *Poetry: A Modern Guide to its Understanding and Enjoyment*. Dell Publishing Co. Inc. 1959.
- Draper R. P. *An Introduction to Twentieth-Century Poetry in English*, Macmillan Press Ltd, 1999.
- Durrell, Lawrence. *A Key to Modern British Poetry*. University of Oklahoma Press, 1952.
- Edmond Gore and Alexander Holmes. *What is Poetry?* Nabu Press, 2010.
- Ezekiel, Nissim. *Latter-day Psalms*. Oxford University Press, 1982.
- Ferry, Anne. *Milton's Epic Voice: The Narrator in Paradise Lost*, University of Chicago Press, 1963.
- Ford, Boris. *The Pelican Guide to English Literature*, Volume I to X. Penguin Books, 1991.
- Fowler, Roger. ed., *A Dictionary of Modern Critical Terms*. Routledge & Kegan Paul, 1987.
- Friedlander, Benjamin. (ed.) *Robert Creeley: Selected Poems 1945-2005*. University of California Press, 2008.
- Gibson, Arthur. *What is Literature*, Peter Lang Pub Inc., 2007.
- Gross, Harvey and Robert McDowell. *Sound and Form in Modern Poetry*. U of Michigan Press 1996.
- Helbling, Mark, *The Harlem Renaissance: The One and the Many*, Greenwood Press, 1999.
- Hobsbawm, Phillip. *Metre, Rhythm and Verse Form*. Routledge, 1996.
- Hudson, W.H. *An Outline History of English Literature*, G K Publishers Pvt. Ltd. 2011.
- Hudson, W.H., *An Introduction to the Study of English Literature*, G K Publishers Pvt. Ltd., 2011.
- Kennedy X. J. and Dana Gioia. *An Introduction to Fiction, Poetry, and Dram*. HarperCollins College Publishers Inc., 1995.
- Kendall, T. M. (ed.), *Poetry of First World War: An Anthology*, UK, Oxford University Press, 2014.
- Leech, Geoffrey, N. *A Linguistic Guide to English Poetry*. Longman, 1996.

Michael Hamburger. *The Truth of Poetry, New Edition*. Anvil Press Poetry, 2004.

Miller, Ruthand and Robert A. Greenberg. *Poetry: An Introduction*. Macmillan Press Ltd., 1981.

Mills, Sara. *Feminist Stylistics*. Routledge, 1995.

Milton, John. *Paradise Lost and Other Poems*. Signet Classic, 2000.

Narasimhaiah, C. D. (ed.), *Anthology of Commonwealth Poetry*. India, MacMillan Publishers India Ltd, 2009.

Nayar, Pramod K. *Studying Literature: An Introduction to Fiction and Poetry*. Orient BlackSwan Pvt.Ltd., 2013.

Nazareth, Peter, *Literature and Society in Modern Africa*. East African Literature Bureau, 1971.

Paranjape, Makarand. *Indian Poetry in English*. Macmillan India Ltd., 1993.

----- *An Anthology of New Indian English Poetry*. Rupa Publications, 1994.

Perloff, Marjorie. *21st – Century Modernism: The “New” Poetics*, Wiley-Blackwell, 2002.

Prasad, B. *A Background to the Study of English Literature*, Macmillan, 1999.

Preminger, Alex and Terry V. F. Brogan, *New Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. M J F Books, 1996.

Rees, R.J. *English Literature: An Introduction for Foreign Readers*, Macmillan Education, 1982.

Roberts, Neil (ed.), *A Companion to Twentieth Century Poetry*. Blackwell, 2003.

Sanders, Andrew. *The Short Oxford History of English Literature*. OUP, 2004.

Sanders, Gerald. D. *Chief Modern Poets of Britain and America*, Macmillan, 1970.

Shaikh, F.A. *New Perspectives on Indian Writing in English*, Sarup and Sons, 2009.

Sarang, Vilas. *Indian English Poetry since 1950 – An Anthology*, Orient Longman, 1990.

Sarkar, Sumit. *Modern India: 1885-1947*, 2nd ed. Macmillan, 1989.

Smith A. J. M., (ed.), *The Oxford Book of Canadian Verse*. Oxford University Press 1965.

Smith A. J. M. (ed.), *Masks of Poetry: Canadian Critics on Canadian Verse*. McClelland and Stewart, 1968.

Soyinka Wole (ed.), *Poems of Black Africa, African Writers Series*. Heinemann Educational Books, 1975.

Spenser, Edmund. *Amoretti: A Sonnet Cycle*. Portable Poetry, 2017,

Thiong'o, Ngugi wa. *Homecoming: Essays on African and Caribbean Literature, Culture and Politics*. Educational Books, 1972.

Turco, Lewis. *The Book of Literary Terms*. University Press of New England, 1999.

Walsh William, *Commonwealth Literature*, Oxford University Press, 1973.

Widdowson, Peter. *The Palgrave Guide to English Literature and its Contexts 1500-2000*. Palgrave Macmillan, 2004

MOOCs:

Dhanwal, S. P. 'Poetry'. IIT Madras.

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs64/preview

Chattopadhyay, Sayan. 'Introduction to Literary Theory.' IIT Kanpur.

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs82/preview

Perui, Avishek . 'Gender and Literature'. IIT Madras.

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs59/preview

Raj, Merin Simi. 'History of English Language and Literature'. IIT Madras.

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs52/preview

Perui. Avishek. 'Feminists Writings'. IIT Madras.

https://onlinecourses.nptel.ac.in/noc20_hs58/preview

Syllabus Sub-Committee:

Dr. Deepa Mishra, Convener, Department of English, Smt. C.H.M. College, Ulhasnagar.

Dr. H. L. Narayana Rao, Member, Department of English, Bhavan's College, Andheri.

Mr. Shailesh Bagdane, Member, Department of English, Gokhale Education Society's Arts, Commerce and Science College, Jawhar, Palghar.

Ms. Bhaswati Parasar, Member, Department of English, Rizvi College of Arts, Science and Commerce, Bandra.

Mr. Kirtikumar Pimpliskar, Member, Department of English, Akbar Peerbhoy College of Commerce and Economics, Grant Road.

Mr. Bhimrao Bansode, Member, Department of English, Sanjeevan Gramin Vaidyakiya Samajik Sahayata Pratishthan's Arts, Commerce and Science College, Palghar.

University of Mumbai

Syllabus for S.Y.B.A. (Applied Component)

Course: Business Communication

Paper I & II

(Choice Based Credit System with effect from the Academic Year 2022-2023)

1. **Syllabus as per Choice Based Credit System (CBCS):**

i. Name of the Program	: S.Y.B.A. (Applied Component)
ii. Course Code	: Semester III (UABC301) Semester IV (UABC401)
iii. Course Title	: Business Communication Papers I and II
iv. Semester wise Course Contents	: Enclosed in the Copy of the Syllabus
v. References & Additional References	: Enclosed in the Syllabus
vi. Credit Structure	: Number of credits per Semester – 02
vii. No. of lectures per Unit	: As mentioned in the syllabus
viii. No. of lectures per week	04
2. Scheme of Examination	: 05 Questions of 20 Marks each
3. Special notes, if any	: No
4. Eligibility, if any	: No
5. Fee Structure	: As per University Fee Structure
6. Special Ordinances / Resolutions if any	: No

Syllabus for S.Y.B.A. (Applied Component)

Course Title: Business Communication

Paper I & II

(100 Marks Examination Pattern)

Objectives of the Course: This course aims to introduce students with

- To build up comprehensive understanding of business correspondence and conditions.
- To create influential oral, written and practical skills among students.
- To develop the powerful utilization of communication technologies.
- To equip students with the career skills such as collaborative working at workplace, interviews, etc.

Course Outcome: At end of the course learners will develop

- Theoretical understanding of both business and communication
- The business correspondence techniques.
- Competency in effective use of media and electronic devices in business.
- Interpersonal skills, presentation skills, oral, written and listening skills.

Semester III:	Applied Component:	Paper-I	Total Credits: 02
Course Title: Business Communication			

Total Lectures: 60

Unit I : Theory of Communication (05)

- Concept of Communication
- Meaning
- Definition
- Process
- Need
- Feedback
- Emergence of Communication as a key concept in the Corporate and Global world

Unit II : Communication at the Workplace

i. Channels of Communication (03)

Formal and Informal – Vertical, Horizontal, Diagonal and Grapevine

ii. Methods of Communication (05)

Verbal, Non-Verbal and Visual (including Kinesics, Para-Language, Proxemics, Silence, Sign, Signal and Symbol)

iii. Business Etiquette (04)

Office Etiquette, Internet Etiquette / Netiquette, Business Card Etiquette, Handshake Etiquette, Mobile Phone Etiquette

iv. Barriers to Communication and Ways to Overcome Them (06)

Physical or Environmental, Semantic or Language, Psychological and Cross-Cultural Barriers

Ways to Overcome these Barriers

v. Listening (04)

What is Listening?

The Listening Process

Importance of Good Listening

How to Develop Effective Listening Skills

Obstacles to Listening

vi. Business Ethics (07)

What is Ethics? Business Ethics?

Importance of Business Ethics at Workplace

Digital Ethics

Environmental Ethics

Ethics in International Business

Corporate Social Responsibility

Unit III: New Media in Communication (07)

- Impact of Technology Enabled Communication
- Video Conference: Skype, Google Meet, Go-To-Meeting and Jio-Meet
- Social Media: WhatsApp, Twitter, Facebook, Instagram, Telegram and Blogs

Unit IV: Business Correspondence

i. Theory of Business Letter Writing (05)

- Principles of Effective Letter Writing
- Parts of a Business Letter
- Layout of a Business Letter (Full Block)

ii. Personnel Correspondence (09)

Job Application Letter and Resume

Letter of Recommendation

Letter of Appointment

Letter of Acceptance of Job Offer

Letter of Appreciation

Letter of Resignation

Unit V: Paragraph Writing and Book Review

i. **Paragraph Writing** (02)
Developing an idea, using appropriate linking devices, etc.
Cohesion and Coherence, etc.

ii. **Book Review** (03)
Steps in writing a book review: Introduction, Summary, Opinion and Conclusion
Recommended Books are: *The Wings of Fire* by Dr. APJ Abdul Kalam,
Bhujia Barons: *The Untold Story of How Haldiram Built a 5000 Crore Empire* by
Pavitra Kumar and
The 7 Habits of Highly Effective People by Stephen Covey

Evaluation Pattern:

Third Semester	End Examination Pattern	Duration: 3 Hours	Marks: 100
----------------	-------------------------	-------------------	------------

Question 1. :20 Marks (10+05+05)

- A. Explain the terms in 2 to 3 sentences (five out of eight) (from all Units)
- B. Objective type questions (From all Units)
- C. True or False (From all Units)

Question 2. Short Notes (four out of six) (From Unit – I and III) :20 Marks

Question 3. Essay Type Questions (two out of three (From Unit – II) :20 Marks

Question 4. Personnel Letters (four out of five) :20 Marks

- Letter of Recommendation
- Letter of Appointment
- Letter of Acceptance of Job Offer
- Letter of Appreciation
- Letter of Resignation

Question 5. 20 Marks (10+05+05)

- A. Job Application Letter with Resume (05+05)
- B. Book Review
- C. Paragraph Writing

Semester IV:	Title of the paper:	Paper- II	Total Credits:03
	Course Title: Business Communication		

Total Lectures: 60

Unit I : Group Communication

i. Group Discussion and Interview

(08)

- Group Discussion

What is GD? Effective Participation in GD, Role of Participants in GD and Role of Evaluators

- Interview, Definition

Preparing for an interview: the Interviewer and the Interviewee

Types of interview: Selection Interview, Appraisal Interview, Stress Interview, Exit Interview and Online Interview

- Soft Skills - Emotional Quotient (EQ), Conflict Management

ii. Meetings

(10)

- Need and Importance of Meetings

- Types of Meetings: Formal and Informal Meetings

- Preparation and Conduct of Formal Meetings and Group Dynamics

- Role of the Chairperson

- Role of the Participants

- Drafting of Notice, Agenda and Resolutions

- Secretary: Types of Secretaries- Company Secretary/Private Secretary, Functions of Secretaries.

iii. Committees and Conferences

(08)

- Committee

Definition of Committee

Types of Committees

Advantages and Disadvantages of Committee

- Conference

Definition of Conference

Organizing a Conference

Advantages and Disadvantages of organizing a conference

Unit II: Public Relations

(10)

- Meaning

- Functions of the PR Department of an Organization

- Qualification of a PRO

- External and Internal Measures of Promoting PR

- Crisis Management

- Definition

- Causes of Crisis

- Types of Crisis

- Stages for Crisis Management

- Role of Crisis Manager

Unit III: Business Correspondence (10)

- Letters of Inquiry
- Letters of Reply to Inquiry
- Letters of Complaint, Claim and Adjustments
- Sales Letters
- Consumer Grievance Redressal Letters

Unit III : Report Writing (06)

- Parts of a Business Report
- Drafting Feasibility Reports
- Drafting Investigative Reports

Unit V: Language and Writing Skills (08)

- i. **Presentation Skills**
 - Principles of Effective Presentation
 - Use of PPT
 - How to make effective Power-Point Presentation
- ii. **Interactive Sessions (Not to be assessed in exam)**
 - Group Discussion
 - Mock Interview

Evaluation Pattern:

Fourth Semester End Examination Pattern	Duration: 3 Hours	Marks: 100
---	-------------------	------------

Question 1. Short Notes (four out of six) (From Unit – I Group Discussion, Interviews, Meetings)	:20 Marks
Question 2. Essay Type Questions (two out of three) (Based on Committees, Conferences and Public Relations)	:20 Marks
Question 3. Trade Letters (four out of five) Letters of Inquiry Letters of Reply to Inquiry Letters of Complaint, Claim and Adjustments Sales Letters Consumer Grievance Redressal Letters	:20 Marks
Question 4. Answer the following questions A. Drafting Notice, Agenda and Two Resolutions B. Report Writing (One out of two)	:20 Marks (10+10) (03+03+04) (10)
Question 5. Answer the following questions. A. Explain the terms in 2 to 3 sentences (five out of eight) (from all Units) B. Multiple Choice Questions (From all Units) C. Short Notes (From Unit-V (i) Presentation Skills)	:20 Marks (10+05+05)

References:

1. Agarwal, Anju D. *A Practical Handbook for Consumers*. India Book House, 1989.
2. Ashley, A. *A Handbook of Commercial Correspondence*. Oxford UP, 1992.
3. Aswalthapa, K. *Organizational Behavior*. Himalaya Publication, 1992.
4. Atreya, N. and Guha. *Effective Credit Management*. MMC School of Management, 1994.
5. Bah, J.C. and Nagamia S.M. *Modern Business Correspondence and Minute Writing*. N.M. Tripathi Pvt., 1974.
6. Balan, K.R. and Rayudu, C.S. *Effective Communication*. Beacon Books, 1996.
7. Bangh, L. Sue, Fryar, Maridell and Thomas David A. *How to Write First Class Business Correspondence*. N.T.C. Publishing Group USA, 1998.
8. Banerjee, Bani P. *Foundation of Ethics in Management*. Excel Books, 2005.
9. Bakar, Alan. *Making Meeting Work*. Sterling Publication Pvt., 1993.
10. Basu, C.R. *Business Organization and Management*. Tata McGraw-Hill, 1998.
11. Benjamin, James. *Business and Professional Communication Concept and Practices*. Harper Collins College Publishers, 1993.
12. Bhargava and Bhargava. *Company Notices, Meetings and Regulations*. Taxman Publication, 1971.
13. Black, Sam. *Practical Public Relations*. E.L.B.S. London, 1972.
14. Britt, Deborah. *Improving Business Communication Skills*. Kendall Hunt Publishing, 1992.
15. Bovee Cortland, L. and John V. Thrill. *Business Communication Today*. Taxman Publication, 1989.
16. Burton, G. and Thakur. *Management Today- Principles and Practices*. Tata McGraw Hill, 1995.
17. Darrow, Richard, Forrstal, Dan and Coolman, Audrey. *Public Relations Handbook*. The Dartwell, 1967.
18. Drucher, P.F. *Technology, Management and Society*. Pan Books, 1970.
19. Drucher, P.F. *Management Responsibilities Practices*. Heinemann, 1974.
20. Eyre, E.C. *Effective Communication Made Simple*. Rupa and Co., 1985.
21. Ecouse, Barry. *Competitive Communication: A Rhetoric for Modern Business*. OUP, 1999.
22. Fisher, Dalmar. *Communication in Organization*. Jaico Publishing House, 1999.
23. Frailley, L.E. *Handbook of Business Letters*. Prentice Hall Inc, 1982.
24. French, Astrid. *Interpersonal Skills*. Sterling Publishers, 1993.
25. Fritzsche, David J. *Business Ethics: A Global and Managerial Perspective*. McGraw Hill, 2005.
26. Gartside, L.E. *Modern Business Correspondence*. McDonald and Evans, 1980.
27. Ghanekar, A. *Communication Skills for Effective Management*. Everest Publishing House, 1996.
28. Goleman, Daniel. *Emotional Intelligence*. Bloomsbury Publication, 1995.
29. Graves, Harold F. *Report Writing*. Prentice Hall, 1965.
30. Gupta, Anand Das. *Ethics, Business and Society: Managing Responsibly*. Response Books, 2010.
31. Gupta, Dipankar. *Ethics Incorporated: Top Priority and Bottom Line*. Response Books, 2006.
32. Krevolin, Nathan. *Communication Systems and Procedures for Modern Office*. Prentice Hall, 1983.
33. Lesiker, Raymond V. and John D. Petit. *Business Communication: Theory and Application*. Richard D. Irwin Inc., 1994.
34. Ludlow, Ron. *The Essence of Effective Communication*. Prentice, 1995.
35. M. Ashraf, Rizvi. *Effective Technical Communication*. Tata McGraw Hill, 2006
36. Marston, John E. *The Nature of Public Relations*. Tata McGraw Hill, 1963.
37. Majumdar, P.K. *Commentary on the Consumer Protection Act*. Prentice, 1992.
38. Mclean, Scott L. *Business Communication for Success*. Flat World Publishers, 2016.
39. McQuail, Denis. *Communication*. Longman, 1975.
40. Merrihue, William. *Managing by Communication*. McGraw Hill, 1960.
41. Mishra Rajiv K. *Code of Conduct for Managers*. Rupa Co., 2006.
42. Monippalli, M.M. *The Craft of Business Letter Writing*. Tata McGraw Hill, 1997.

43. Montagu, A and Floyd Matson. *The Human Connection*. McGraw Hill, 1997.
44. Parry, John. *The Psychology of Human Communication*. American Elsevier, 1968.
45. Peterson, Robert A. and Ferrell, O.C. *Business Ethics: New Challenges for Business Schools and Corporate Leaders*. Printice Hall of India, 1998.
46. Ross, Robert D. *The Management of Public Relations*. John Wiley and Sons, 1977.
47. Sadri Sorab, Sinha Arun and Bonnerjee Peter. *Business Ethics: Concepts and Cases*. Tata McGraw Hill, 1998.
48. Shekhar, R.C. *Ethical Choices in Business*. Response Books, Pennsylvania State UP, 1997.
49. Shurter, Robert L. *Written Communication in Business*. Tata McGraw Hill, 1971.

Books for Book Review:

1. Kalam, APJ. *Wings of Fire*. University Press, 1999.
2. Covey, Stephen. *The 7 Habits of Highly Effective People*. Electronic Ed. RosettaBooks LLC, 2012.
3. Kumar, Pavitra. *Bhujia Barons: The Untold Story of How Haldiram Built a 5000 Crore Empire*. Potfolio/Penguin, 2016.

Web Resources:

1. <http://lifehacker.com/top-10-ways-to-improve-your-communication-skills-1590488550>
2. <https://www.thebalance.com/verbal-communication-skills-list-2059698>
3. <https://bemycareercoach.com/soft-skills/list-soft-skills.html>
4. <https://www.thebalance.com/verbal-communication-skills-list-2059698>
5. <https://bemycareercoach.com/soft-skills/list-soft-skills.html>
6. <https://www.sitepoint.com/social-networking-sites-for-business>

Suggested List of YouTube Videos:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=K15ca0n0ois>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=ixSUB11WNxk>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=K15ca0n0ois>

MOOCs:

1. <https://www.mooc-list.com/tags/communication-skills>
2. <https://www.mooc-list.com/tags/effective-communication>
3. <http://www.about.com/Communication+Skills+List>

Syllabus Sub-Committee:

- Dr Baliram Gaikwad (Convener): Professor & Head, Department of English, Acharya Marathe College, Mumbai
- Dr. Arti Samant (Member): Head, Department of English, NKT College, Thane
- Dr Shamrao Waghmare (Member): Assistant Professor & Head, Department of English, LGM ACS College, Mandangad, Dist. Ratnagiri-415203
- Kamlakar Chavan (Member): Assistant Professor, Department of English, Sant Rawool Maharaj Mahavidyalay, Kudal, Dist-Sindhudurg
- Mukesh Patil (Member): Assistant Professor & Head, Department of English, Pragati College of Arts and Commerce, Dombivli(E)
- Pankajkumar Patil (Member): Assistant Professor & Head, Department of English, Bhausaheb Nene College, Pen Dist: Raigard

AC _____
Item No. _____**UNIVERSITY OF MUMBAI****Syllabus for Approval**

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Title of the Course	FYBA : Communication Skills in English
2	Eligibility for Admission	10+2
3	Passing Marks	40
4	Ordinances / Regulations (if any)	
5	No. of Years / Semesters	1 Year (semester I and II)
6	Level	P.G. / U.G./ Diploma / Certificate (Strike out which is not applicable)
7	Pattern	Yearly / Semester (Strike out which is not applicable)
8	Status	New / Revised (Strike out which is not applicable)
9	To be implemented from Academic Year	From Academic Year 2021 -2022

Date: 21/12/2020

Signature :

Name of BOS Chairperson / Dean :

Dr. Sudhir Nikam

University of Mumbai

Syllabus for F.Y.B.A

Program: B.A.

Course: Communication Skills in English (Core Paper)

(Choice Based Credit System with effect from the academic year 2021-2022)

Board of Studies in English

Dr. Sudhir Nikam (Chairperson)

Dr. Rajesh Karankal (Member)

Dr. Santosh Rathod (Member)

Dr. Bhagyashree Varma (Member)

Dr. Deepa Mishra (Member)

Dr. B. N. Gaikwad (Member)

Dr. Dattaguru Joshi (Member)

Dr. Satyawan Hanegave (Member)

Dr. Deepa Murdeshwar-Katre (Member)

Syllabus Sub-Committee

- Dr. Deepa Murdeshwar-Katre (Convener)** : Department of English, Vartak College, Vasai Road, Dist Palghar
- Dr. Susmita Dey (Member)** : Department of English and Research Centre (Retd.), V. G. Vaze College, Mumbai
- Dr. Sachin Labade (Member)** : Department of English, University of Mumbai
- Mr. Vinodsinh Patil (Member)** : Department of English, Arts & Commerce College, Phondaghat, Dist.Sindhudurg
- Ms Gayatri Gadgil (Member)** : Department of English, D. G. Ruparel College of Arts, Science and Commerce, Mahim, Mumbai
- Mrs. Shanti Polamuri (Member)** : Department of English, Maharashtra College of Arts, Science and Commerce, Mumbai
- Mr. Sanjay Kalekar (Member)** : Department of English, DRT's A. E. Kalsekar Degree College, Kausa, Thane
- Mr. Rameshwar Solanke (Member)** : Department of English, Khare Dhere - Bhosale College, Guhagar, Dist.Ratnagiri
- Dr. S. Vishnu Priya (Member)** : Department of ELT, SDE, EFLU, Hyderabad.

Course: Communication Skills in English

(80:20 Marks Examination Pattern)

(Choice Based Credit System with effect from the academic year 2021-22)

1. Syllabus as per Credit Based Semester and Grading System:		
i)	Name of the Programme	: B.A.
ii)	Course Code	: UACS 101 & UACS 201
iii)	Course Titles	: Communication Skills in English
iv)	Semester-wise Course Content	: Enclosed the copy of syllabus
v)	References and Additional References:	: Enclosed in the Syllabus
vi)	Credit Structure	: No. of Credits per Semester – 02
vii)	No. of lectures per Unit	: 15
viii)	No. of lectures per week	: 03 lectures + 01 tutorial
2.	Scheme of Examination	: Written Exam: 4 Questions of 20 Marks each Internal Assessment: 20 marks
3.	Special notes, if any	: No
4.	Eligibility, if any	: No
5.	Fee Structure	: As per University Structure
6.	Special Ordinances / Resolutions if any	: No

Revised Syllabus for FYBA Communication Skills in

English Paper I and Paper II

To be implemented from 2021-22 (80:20 Marks Examination Pattern)

Preamble:

The English language is the dominant medium through which one can connect to the global community. It is, therefore, vital that all learners acquire adequate skills in this language. Communication Skills in English is a core course wherein the first year learners are guided to acquire the four skills of communication viz., Listening, Speaking, Reading and Writing.

The focus of the syllabus is on building confidence in the learners in applying these skills while using the English language both academically and socially. Keeping this in mind, the units will have a multi-pronged approach. The course is graded from basic to higher levels of learning so as to help learners gradually acquire the skills. The 80:20 pattern will also help in accomplishing this goal. The tutorial activities are designed to focus on oral skill development, while the lectures are aimed at honing their cognitive, analytical, linguistic and creative skills.

It is hoped that by the end of the academic year, the learners will have developed confidence in using the English language both for oral and written communication as well as develop interest in enhancing these skills later on.

Objectives:

1. To enhance English language proficiency of students by familiarizing them with the skills of Listening, Speaking, Reading and Writing (LSRW)
2. To introduce learners to different perspectives of looking at a text or passage
3. To equip learners in the functional aspects of English so that they use the acquired language skills correctly and confidently
4. To guide learners in the effective use of the digital medium of communication.

Outcomes:

1. The learners will learn to understand and interpret any text they are reading from different perspectives
2. The interest of learners in listening to and watching good quality audio and visual media will be aroused.
3. Learners will acquire proficiency in the skills of listening, speaking, reading and writing that will help them meet the challenges of the world.
4. The learners will develop good oral and written skills of communication in the English language.

Periods: 45 lectures + 15 Tutorials (3 lectures + 1 tutorial per week per batch) per semester

All passages, stories, articles, poems selected should help the learners develop different communication skills. Learning through example and practice with a theoretical base is the intention.

Semester I

Communication Skills in English Paper I

Course Content

Unit 1: Introduction to Communication Skills

No. of lectures: 08

1. English as an international language and varieties of English
2. Significance and ways of effective communication in English
3. Listening for academic and professional development
4. Formal and informal communication in spoken English
5. Reading for different purposes
6. Features of effective writing skills
7. Study skills in English

This unit shall work as theoretical base for the following units that are practical in nature.

Unit 2: Developing Comprehension Skills in English

No. of lectures: 12

A. Reading Skills

1. Scanning a text for information
2. Skimming a passage to look for main ideas, understanding text type
3. Guessing meaning of an expression (word/phrase/clause)
4. Building inference skills
5. Understanding language structure (such as subject verb agreement, voice, direct and reported speech)
6. Note making
7. Summarizing

Passages from fables, folk stories, short stories, non-fiction, history, business or environment, of around 250- 300 words, could be chosen in this unit.

B. Listening Skills

1. Listening for main ideas/Gist
2. Listening for detail
3. Listening for text organization features
4. Listening for tone, accent, style and register
5. Predicting content and guessing meaning
6. Making inferences from the audio-visual text
7. Listening for opinion/argument/counter-arguments etc.
8. Taking notes

A variety of relevant audio/visual texts as samples may be drawn from various sources. Listening skills in English should be developed through various activities along with the practice done while teaching in the class.

Unit 3: Speaking Skills in English

No of lectures: 15

A. Public Speaking in English

1. Introduction
2. Characteristics of an effective speech
3. Analysis of model speeches
4. Drafting and presenting a speech in formal and informal gatherings

B. Conversation in English

1. Opening a conversation
2. Introducing oneself in various contexts
3. Introducing others formally and informally
4. Building a conversation
5. Leaving and closing a conversation
6. Conversation in group in various situations

C. Speaking at an Event

1. Anchoring/compering an event
2. Introducing guests/ speakers/dignitaries
3. Proposing a vote of thanks

A variety of relevant texts as samples may be drawn from print and non-print sources such as books, videos, audio files etc. Speaking skills in English should be developed through various activities along with the practice done while teaching in the class.

Unit 4: Formal Writing Skills

No. of lectures: 10

A. Letters:

1. Job applications with bio data (solicited and unsolicited)
2. RTI applications
3. Applications for duplicate documents (I-cards / mark sheet, etc.)

B. Emails:

1. Job acceptance and joining
2. Resignation
3. Complaints
4. Requests for references
5. Request for sponsorship

Tutorial Activities:

1. Use of YouTube videos for use of grammar study and practice that may be taken from the list recommended or similar relevant videos.
 2. Listening to audio clips/ books to enhance listening skills
 3. Reading aloud from newspapers, magazines, stories, non-fiction followed by classroom discussion on these to enhance reading and speaking skills
 4. Making short presentations on given topics
 5. Official letter writing/ email writing exercises
-

Semester II

Communication Skills in English Paper II

Course Content

Unit 1: English Usage in Communication

No. of lectures: 08

1. Distinction between American English and British English
2. Indianism and Indian English
3. Appropriacy in the Use of English
4. Non-verbal Communication
5. Elevator Pitch
6. Information and Communication Technology and Use of English
7. Modes and Types of Interview
8. Principles of Creative Writing

This unit shall work as theoretical base for the following units that are practical in nature.

Unit 2: Enhancing Reading Competencies

No. of lectures: 12

A variety of passages of 200-250 words may be taken such as extracts from novels, short stories, plays, magazine, newspapers, reports, documents, academic texts. The passages should have complex text type, function and lexis. The learners may be encouraged to gather meaning contextually or by referring to offline and online sources such as dictionary, thesaurus, and encyclopedia.

1. Augmenting active vocabulary
2. Understanding relations between parts of a text
3. Transferring information (Verbal to Non-Verbal)
4. Understanding concepts and arguments,
5. Developing skills in analysis and interpretation
6. Rewriting a passage from a defined perspective
7. Reading critically (presenting a reasoned argument that evaluates and analyses what you have read)

Weightage of questions on texts -

- a. On vocabulary, synonyms and antonyms, prefixes and suffixes, collocations, making sentences of their own from the idioms or difficult words in the extract (50%)
- b. On writing their opinions, perspectives on the passages in longer, more descriptive ways (50%)

Unit 3: Advanced Oral Communication Skills

No. of lectures: 15

A. Presentation skills: (Formal presentations and skits)

1. Planning and structuring
2. Opening and closing a presentation
3. Use of body language
4. Use of technology in making a presentation
5. Drafting a skit (Not to be tested in theory exam)
6. Reading of a skit
7. Presenting a skit

Students are advised to prepare their own presentation scripts. Teachers should help them in drafting, reading and presenting those scripts in the class.

B. Group Discussion:

1. Formal and informal discussion
2. Elements of group discussion
3. Using appropriate language: Initiating, seeking and giving opinions, suggesting, responding to a suggestion, agreeing, disagreeing, interrupting, requesting, clarifying, summing up
4. Types of discussion:
Giving and sharing opinions of a given topic, making decisions, problem solving (case study)

C. Interview Skills

1. Interviewing others
 - Researching the interviewee (writer, social worker, entrepreneur, actor etc.)
 - Preparing questions
 - Conducting interview
2. Attending an Interview (Job/Entrance)
 - Researching the organization
 - Reviewing job-profile and your bio-data/CV
 - Preparing for standard questions
 - Responding to questions
 - Preparing your questions to ask to the interviewer/s
3. Analyzing Interviews

Students can be tested on forming actual interview frameworks including questions. Teachers must form the groups and conduct actual interviews involving full strength of students.

Unit 4: Advanced Writing Skills

No. of lectures: 10

A. Report Writing:

1. News report
2. Activity/Event report

B. Creative Writing:

1. Personal Essay
2. Memoir
3. Short Speech on the given occasion/ event
4. Story writing

Tutorial Activities:

1. Dialogue-writing exercises
2. Writing skits and presenting them
3. Giving speeches
4. Group discussions
5. Mock Interviews

6. Development of stories, passages from hints given, in about 200-250 words
7. Report writing tasks
8. Statement of Purpose

Evaluation Pattern:

A. Internal Evaluation (20 Marks)

		Marks	Remarks
1	Performance in Tutorial activities	10	<p>Sem I -- Learners may be asked to make presentations, hold conversation in class, which will be assessed</p> <p>Sem II -- Learners may be asked to participate in group discussions or mock interviews in class, which will be assessed</p>
2	Participation in classes (lectures and tutorials)	05	Learners' response to teaching, timely submission of tasks will be assessed
3.	Overall attendance (lectures and tutorials)	05	Percentage of learners' attendance in class to be considered

B. Written Examination: (80 marks)

Semester I: 4 questions carrying 20 marks each

Q. No.	Question details	Marks
1	Short Notes (4 out of 6) from Unit 1	20
2	<p>Unseen Passage (200-250 words) (Unit 2)</p> <p>a. On content, the use of tenses, articles, prepositions, direct-indirect speech and concord, voice, word meanings - (50%)</p> <p>b. On reading sub-skills (pointing out main ideas and supporting details, making inferences) (50%)</p>	<p>10</p> <p>10</p>

3	<p><u>Any four</u> to be attempted from given options (based on Unit 3)</p> <p>a. Preparing a speech on a given topic b. Questions on introducing self and others c. Develop a conversation on a given situation d. Introducing speakers/guests in a given event e. Drafting vote of thanks at a given event</p>	20
4	<p>a. Job application with bio-data b. RTI letter c. Email writing (1 out of 2)</p>	08 07 05

Semester II: 4 questions carrying 20 marks each

Q. No.	Question details	Marks
1	Short Notes (4 out of 6) on theory from Unit 1	20
2	<p>Unseen Passage (200-250 words) (Unit 2)</p> <p>a. On content, synonyms and antonyms, prefixes and suffixes, collocations, making sentences of their own from the idioms or difficult words in the passage (50%)</p> <p>b. On other sub-skills (such as writing their opinions, perspectives on the passages in longer, more descriptive ways (50%)</p>	10 10
3	<p>Any Two out of Three to be attempted (based on Unit 3)</p> <p>a. Preparing a draft of presentation on a given topic b. Preparing a draft for a mock interview based on the given instructions c. Preparing a draft of a group discussion on a given topic & instructions</p>	20

4.	a. Report writing (1 out of 2)	08
	b. Personal essay/Memoir	07
	c. Story Writing/Speech	05

Recommended Reading:

- Bellare, Nirmala. *Reading & Study Strategies*. Books. 1 and 2. Oxford University Press, 1997, 1998
- Bellare, Nirmala. *Easy Steps to Summary Writing and Note-Making*. Amazon Kindle Edition, 2020
- Comfort, Jeremy, et al. *Speaking Effectively: Developing Speaking Skills for Business English*. Cambridge University Press, 1994.
- Das, Bikram K., et. al. *An Introduction to Professional English and Soft Skills*. Cambridge University Press India Pvt. Ltd., 2010
- Das, Yadjnaseni & R. Saha (eds.) *English for Careers*. Pearson Education India, 2012.
- Devlin, Joseph. *How to Speak And Write Correctly*. New York, The Christian Herald, 1910
- Dimond-Bayir, Stephanie. *Unlock Level 2 Listening and Speaking Skills Student's Book and Online Workbook: Listening and Speaking Skills Student's Book+ Online Workbook*. Cambridge University Press, 2014.
- Doff, Adrian and Christopher Jones. *Language in Use (Intermediate and Upper Intermediate)*. CUP, 2004.
- Glendinning, Eric H. and Beverley Holmstrom. Second edition. *Study Reading: A Course in Reading Skills for Academic Purposes*. CUP, 2004
- Goodale, Malcolm. *Professional Presentations Video Pack: A Video Based Course*. Cambridge University Press, 1998.
- Grellet, F. *Developing Reading Skills*. Cambridge: Cambridge University Press, 1981

- Grussendorf, Marion. *English for Presentations*. Oxford University Press, 2007. Hamp-Lyons, Liz and Ben Heasley. Second edition. *Study Writing: A Course in Writing Skills for Academic Purposes*. CUP, 2006
- Kumar, Sanjay and Pushp Lata. *Communication Skills*. Second Edition. New Delhi, 2011. Oxford University Press, 2015
- Lewis, N. *How to Read Better & Faster*. New Delhi, Goyal Publishers & Distributors Pvt. Ltd, 2006.
- McCarthy, Michael and Felicity O'Dell. *English Vocabulary in Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Mohan, RC Sharma Krishna. *Business Correspondence and Report Writing*. Third edition. Tata McGraw-Hill Education, 2002.
- Murphy, Raymond, et al. *Grammar in use: Intermediate*. Cambridge University Press, 2000
- Richards, Jack C., and Chuck Sandy. *Passages Level 2 Student's Book*. Cambridge University Press, 2014.
- Sadanand, Kamlesh & S. Punitha. *Spoken English: A Foundation Course*. (Part 1 & 2). Orient Blackswan. 2009.
- Sasikumar, V., et al. *A Course in Listening & Speaking I*. 2005. Cambridge University Press India Pvt. Ltd. (under the Foundation Books Imprint), 2010
- Savage, Alice, et al *Effective Academic Writing*. Oxford: OUP, 2005
- Sethi, J. *Standard English and Indian usage: Vocabulary and grammar*. PHI Learning Pvt. Ltd., 2011.
- Taylor, Grant. *English Conversation Practice*. 1967. Tata McGraw-Hill, 2013
- Turton, Nigel D. *A B C of Common Grammatical Errors*. 1995. Macmillan India Ltd., 1996
- Vas, Gratian. *English Grammar for Everyone*. Mumbai, Shree Book Centre, 2015
- Watson, T. *Reading Comprehension Skills and Strategies: Level 6*. Saddleback Educational Publishing, 2002
- Wright. Andrew, et al. *Games for Language Learning: Cambridge Handbooks for Language Teachers* (Third Edition). 2006. Cambridge (UK), Cambridge University Press, 2010

Web link Resources:

1. A rendezvous with Simi Garewal: Ratan Tata:
<https://www.youtube.com/watch?v=ozetTgOHu78&t=510s> Here Ratan Tata discusses his personal life, his expectations, his experience as a CEO of Tata and sons.
2. A rendezvous with Simi Garewal: Kiran Bedi:
<https://youtu.be/vX2NyKvEAXQ>
In this video, Kiran Bedi shares her daring adventures, her field, her passion for career with Simi Garewal.
3. In Conversation: Rajiv Mehrotra with J.R.D.Tata:
<https://youtu.be/68otfg601HI>
J. R. D. Tata discloses his dream of India, his experiences with Pandit Nehru, Mahatma Gandhi, Sardar Patel and his contribution to modern India.
4. The Tharoor Guide To Indian English: <https://youtu.be/NsyI9LIXbFM>
Shashi Tharoor talks of new words like “defenstrate”, “brinjol”; talks about Indian English, ethnicity and so on.
5. Dr.A.P.J Abdul Kalam on Discovery, invention and innovation:<https://youtu.be/9CKCfiX3u00>
Dr. Kalam addresses IIT Delhi students.
6. Malala Yousafzai’s speech on the occasion of her Nobel Peace Prize (2014) on education:<https://youtu.be/c2DHZlkUI6s>
7. Kailash Satyarthi’s speech on the occasion of Nobel Peace Prize (2014) on the innocence of children; he gives voice to voiceless in his speech:https://youtu.be/wt0LSCEuc_M
8. Speech by Mr. Ratan Tata: <https://youtu.be/m7-tKX7aZXM>
9. “I Have a Dream” speech by Martin Luther King Jr. HD (subtitled)
<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s>
“I Have a Dream” is a public speech that was delivered by American civil rights activist Martin Luther King Jr. during the March on Washington for Jobs and Freedom on August 28, 1963, in which he called for civil and economic rights and an end to racism in the United States.
10. Speech by Emma Watson on Gender Equality: <https://youtu.be/nIwU-9ZTTJc>
11. Imaginative science video: Could humans live in underwater cities?
<https://youtu.be/GUGtU7Ii1yk>
12. A conversation about household appliances: <https://youtu.be/rAPI0fSborU>
13. Video on psychology: Why do we dream? <https://youtu.be/2W85Dwxx218>
14. Video on space: Solar system 101: <https://youtu.be/libKVRa01L8>
15. Video on evolution: How Apocalypses paved the way for Humans
<https://youtu.be/libKVRa01L8>
16. Video on biology: Why Bats Aren't as Scary as You Think
https://youtu.be/D6e_qh3YRPs
17. Video on social media: What is a social media influencer?
<https://youtu.be/39A3og7enz8>
18. Tips on communication (TED Talk): The Secrets of Learning a New Language https://youtu.be/o_XVt5rdpFY
19. Expressing opinions: If Cinderella Were a Guy: <https://youtu.be/p4OyCNctKXg>
20. Telling stories without words: Partly Cloudy
<https://youtu.be/ix13P9NqBjo>
21. Telling stories without words: Tree of Unity <https://youtu.be/sAo41Gyl6hY>

22. Bonding over the Radio: A special storytelling series by the much loved author Ruskin Bond: akashvaniair
<https://youtu.be/oxf60BIR2Q4>
<https://youtu.be/ISX7rUOJOms>
https://youtu.be/rrC_s0XPXKI
<https://youtu.be/FUML3q1ncF0>
https://youtu.be/3by_ninqRzg
23. Video on the English language: Where did English come from?
<https://youtu.be/YEaSxhcns7Y>
24. Video on biology: The science of skin colour: <https://youtu.be/r4c2NT4naQ>
25. Video on advertising: The Science of Persuasion <https://youtu.be/cFdCzN7RYbw>
26. "The Happy Prince" Oscar Wilde Michael Mills Classic Animated Short 1974
<https://www.youtube.com/watch?v=q3RZh1yaqxM>

Learners may be encouraged to watch animated stories such as this one and questions asked later on.

Cover Page

AC _____
Item No. _____

UNIVERSITY OF MUMBAI

Syllabus for Approval

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Title of the Course	FYBA Optional English: 'Introduction to Prose and Fiction'
2	Eligibility for Admission	10+2
3	Passing Marks	40
4	Ordinances / Regulations (if any)	
5	No. of Years / Semesters	1 Year (Semester I and II)
6	Level	P.G. / U.G./ Diploma / Certificate (Strike out which is not applicable)
7	Pattern:	Yearly / Semester (Strike out which is not applicable)
8	Status	New / Revised (Strike out which is not applicable)
9	To be implemented from Academic Year	From Academic Year 2021-2022

Date: 21/12/2020

Signature :

Name of BOS Chairperson / ~~Dean~~ :

Dr. Sudhir Nikam

University of Mumbai

Syllabus for F.Y.B.A

Program: B.A.

Course: Introduction to Prose and Fiction

(Choice Based Credit System with effect from the academic year 2021-2022)

Board of Studies in English

Dr. Sudhir Nikam (Chairperson)

Dr. Rajesh Karankal (Member)

Dr. Santosh Rathod (Member)

Dr. Bhagyashree Varma (Member)

Dr. Deepa Mishra (Member)

Dr. B. N. Gaikwad (Member)

Dr. Dattaguru Joshi (Member)

Dr. Satyawan Hanegave (Member)

Dr. Deepa Murdeshwar-Katre (Member)

Syllabus Sub-Committee

- Dr. Rajesh Karankal** : Convenor, Head, Department of English,
University of Mumbai
- Dr. Rajesh Yeole** : Member, Head, Department of English, Changu
Kana Thakur A.C.S.College, New Panvel,
- Ms. Sumali Bose** : Member, Department of English, N.E.S Ratnam
College, Mumbai
- Dr. Shweta Salian** : Member, Department of English, Mithibai
College, Mumbai
- Dr. Satyajit Kosambi** : Member, Department of English, Sathaye
College, Mumbai
- Dr. Bharat Tupere** : Member, Department of English, Sant Rawool
Maharaj College, Kudal

Course: Introduction to Prose and Fiction

(100 Marks Examination Pattern)

(Choice Based Credit System with effect from the academic year 2021-22)

1. Syllabus as per Credit Based Semester and Grading System:		
i)	Name of the Programme	: B.A.
ii)	Course Code	: UAENG 101 & UAENG 201
iii)	Course Titles	: Introduction to Prose and Fiction Paper – I and II
iv)	Semester-wise Course Content	: Enclosed the copy of Syllabus
v)	References and Additional References:	: Enclosed in the Syllabus
vi)	Credit Structure	: No. of Credits per Semester – 03
vii)	No. of lectures per Unit	: 15
viii)	No. of lectures per week	: 04
2.	Scheme of Examination	: Written Exam: 5 Questions of 20 Marks each
3.	Special notes, if any	: No
4.	Eligibility, if any	: No
5.	Fee Structure	: As per University Structure
6.	Special Ordinances / Resolutions if any	: No

Revised Syllabus for FYBA Optional English
Introduction to Prose and Fiction Paper I and II

To be implemented from 2021-22 (100 Marks Examination Pattern)

Objectives of the Course:

- To create interest and develop passion amongst learners towards English Literature
- To familiarize learners with salient characteristics of literary genres like short story, prose, fiction and non-fiction
- To introduce learners to various elements of selected short stories written in English and translated into English
- To acquaint learners with different forms of prose and its importance through close reading of selected works
- To understand that literature is an expression of human values and universal truths

Course Outcomes:

- To develop passion for reading literary works amongst students
- To make learners at ease in the process of appreciation of literature
- To enable learners to understand and analyze selected stories, prose, fiction and non-fiction masterpieces
- To imbibe the underlying philosophy and values reflected in literature
- To develop sensitivity to nature and understand the relationship between human beings and environment

Semester I

Optional English: Introduction to Prose and Fiction Paper I

Course Content

Unit 1:

No. of lectures: 15

Development of Short Story, Elements of Short Story: Plot, Character, Setting, Narrative,
Development of Essay, Features of Prose writing, Types of Prose, Autobiography

Unit 2:

No. of lectures: 15

- O' Henry : "The Cop and the Anthem"
- Ray Bradbury : "A Sound of Thunder"
- Rabindranath Tagore : "The Kabuliwala"
- Bernard Malamud : "The Jewbird"
- Baburao Bagul : "Mother"
- Ken Liu : "The Paper Menagerie"

Unit 3:

No. of lectures: 15

- Sir Francis Bacon : "Of Marriage and Single Life" and "Of Revenge"
- Charles Lamb : "The Two Races Of Men "
- Ralph Waldo Emerson : "Self – Reliance"
- W.E.B. Du Bois : "Strivings of the Negro People"
- Shobha De : From "Speedpost": "Dear Arundhati" Aug'99 and "Dear Aditya" June'99
- Subroto Bagchi : From *Go kiss the world*: "Learning to Listen" (p. 145-150) and "Who Is a Good Leader?" (p. 150-155)

Evaluation: First Semester End Examination Pattern 100 Marks: 3 Hours

Question 1	:	Short Notes on Unit 1 (4 out of 6)	:	20 Marks
Question 2	:	Essay on Unit 2 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 3	:	Essay on Unit 3 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 4	:	Short Notes on Unit 2 (2 out of 4)	:	20 Marks
Question 5	:	Short Notes on Unit 3 (2 out of 4)	:	20 Marks

Semester II

Optional English: Introduction to Prose and Fiction Paper II

Course Content

Unit 1:

No. of lectures: 15

Novella, Aspects of Novel, Children's Fiction, Adventure Novel, Mystery novel, Science Fiction, Social Novel, Philosophical Novel, Historical Novel

Unit 2:

No. of lectures: 15

- John Steinbeck: *The Pearl*
OR
- Ruskin Bond: *The Blue Umbrella*

Unit 3:

No. of lectures: 15

- R.K. Narayan: *The Financial Expert*
OR
- Isaac Asimov: *Fantastic Voyage*

Evaluation: Second Semester End Examination Pattern 100 Marks: 3 Hours

Question 1	:	Short Notes on Unit 1 (4 out of 6)	:	20 Marks
Question 2	:	Essay on Unit 2 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 3	:	Essay on Unit 3 (1 out of 2)	:	20 Marks
Question 4	:	Short Notes on Unit 2 (2 out of 4)	:	20 Marks
Question 5	:	Short Notes on Unit 3 (2 out of 4)	:	20 Marks

References:

- Abrams, M.H. *Glossary of Literary Terms*. India, Macmillan Publishers, 2000.
- Albert, E. *History of English Literature*, India, Oxford University Press, 2009.
- Athenian Society. *Drama, Its History*, England, Nabu Press, 2012.
- Auger, Peter. *The Anthem Glossary of Literary Terms and Theory*, India, Anthem Press, 2011.
- Baldick Chris, *Oxford Dictionary of Literary Terms*. Cambridge University Press, 2008.
- Bennett, Andrew and Nicholas Royle. *Introduction to Literature Criticism and Theory*. Great Britain: Pearson Education Limited, 2004.
- Brooks, Cleanth and Warren, Robert Penn. *Understanding Fiction*, Printice Hall.
- Cavanagh, Dermot Alan Gillis, Michelle Keown, James Loxley and Randall Stevenson (Ed). *The Edinburgh Introduction to Studying Literature*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010.
- Chakrabarti, Piyas. *Anthem Dictionary of Literary Terms and Theory*. Delhi: Anthem Press, 2006.
- Edmond Gore and Alexander Holmes. *What is Poetry?* England, Nabu Press, 2010.
- Ford, Boris. *The Pelican Guide to English Literature, Volume I to X*
- Forster, E M. *Aspects of the Novel*, (1954) London: Rosetta Books, 2002.
- Fowler, Roger. (Ed.). *A Dictionary of Modern Critical Terms*. (Rev.Ed.) London: Routledge & Kegan Paul, 1987.
- Gibson Arthur. *What is Literature*, Peter Lang Pub Inc, 2007.
- Hudson, W.H., 2011, *An Outline History of English Literature*, India, G K Publishers Pvt. Ltd
- McKeon, Michael. *Theory of the Novel: A Historical Approach*. Baltimore : John Hopkins University Press, 2000.
- Prasad, B. . *Background of the Study of English Literature*, Chennai, Macmillan, 1999.
- Rees, R.J. *English Literature : An Introduction to Foreign Readers*, New Delhi: Macmillan, 1982.
- Turco, Lewis. *The Book of Literary Terms*, UK, University Press of New England, 1999.
- Widdowson, Peter. *The Palgrave Guide to English Literature and its Contexts 1500-2000*, Hampshire: Palgrave, Macmillan, 2004

1. Syllabus as per Choice Based Semester and Grading System.

- i) Name of the Programm : B.Com
- ii) Course Code : Semester I UBCOMFSI.4
Semester II UBCOMFSII.4
- iii) Course Title : F.Y.B.Com
- iv) Semester wise Course Contents : Enclosed the copy of the syllabus
Business Communication (Semester I & Semester II)
- v) References and additional references : Enclosed in the Syllabus
- vi) Credit structure : No. of Credits per Semester - 03
- vii) No. of lectures per Unit : Sem- I [Unit 1: ; Unit 2: ; Unit 3:]
: Sem- II [Unit 1: ; Unit 2: ; Unit 3:]
- viii) No. of lectures per week : 03
2. Scheme of Examination : Sem -I : 6 Questions [Q1,Q2,Q3: 20 marks each
Q4: 10 marks, Q 5: 20 marks, Q 6 :10 marks]
: Sem -II :7 Questions [Q1: 15 marks; Q2, Q3: 20
marks each; Q5, Q6 :10marks each; Q7:05 marks]
- 3 Special notes, if any : No
- 4 Eligibility, if any : No
- 5 Fee Structure : As per University Structure
- 6 Special Ordinances / Resolutions, if any : No

*One tutorial per batch per week in addition to number of lectures stated above
(Batch size as per the University norms)*

Syllabus for Business Communication: F.Y. B. Com and SYBA

Course Objectives: 1. To develop awareness of the complexity of the communication process

2. To develop effective listening skills in students so as to enable them to comprehend instructions and become a critical listener
3. To develop effective oral skills so as to enable students to speak confidently interpersonally as well as in large groups
4. To develop effective writing skills so as enable students to write in clear, concise, persuasive and audience centered manner
5. To demonstrate effective use of communication technology.

Expected Outcome : After successful completion of the course the learner should be able to enhance his Listening, Speaking, Reading and Writing skills to meet the challenges of the world.

First Semester

Unit I: Theory of Communication

1. Concept of Communication – 04
Models of Communication – Linear / Interactive / Transactional / Shannon and Weaver (To be only discussed in class)
Meaning, Definition, Process, Need, Feedback
Emergence of Communication as a key concept in the Corporate and Global world.
2. Impact of Technology Enabled Communication-- 03
Types – Internet, Blogs, E – Mail, Moodle, Social Media (Facebook, Twitter & Whats'app
Advantages & Disadvantages
3. Communication at Workplace--- 06
Channels - Formal and Informal—Vertical, Horizontal, Diagonal, Grapevine
Methods – Verbal / Non Verbal (including Visual)
Business Etiquettes
4. Business Ethics 04
Ethics at workplace - Importance of Business Ethics
Personal Integrity at the workplace
Business Ethics and media
Computer Ethics
Corporate Social Responsibility

AC _____
Item No. _____**UNIVERSITY OF MUMBAI****Syllabus for Approval**

Sr. No.	Heading	Particulars
1	Title of the Course	S.Y.B.A. (MARATHI)
2	Eligibility for Admission	F.Y.B.A. Pass
3	Passing Marks	40
4	Ordinances / Regulations (if any)	Nil
5	No. of Years / Semesters	01 (Two Semester)
6	Level	U.G.
7	Pattern	Semester
8	Status	Revised
9	To be implemented from Academic Year	From Academic Year 2021-22 2022-23 2023-24

Name & Signature of BOS Chairperson :

Name & Signature of Dean:

UNIVERSITY OF MUMBAI

Revised Syllabus

(Choice Based Credit System, CBCS)

Sem. III & Sem. IV

Program: S.Y.B.A.

Course: Marathi

From 2021-22

मुंबई विद्यापीठ
द्वितीय वर्ष बी.ए.
मराठी
अभ्यासक्रम (CBCS)

Course Code	Core Course	No of Credits
सत्र ३ रे		
UAMAR ३०१	कथन साहित्य	३
UAMAR ३०२	भाषा आणि बोली अभ्यास	३
सत्र ४ थे		
UAMAR ४०१	नाट्य साहित्य	३
UAMAR ४०२	मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धा परीक्षा)	३

द्वितीय वर्ष बी. ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.२ कथन साहित्य

सत्र ३ (तिसरे)- एकूण व्याख्याने ४५ - श्रेयांकने - ०३

उद्दिष्टे (Objective)

- १) कथन साहित्याचा परिचय करून घेणे
- २) कादंबरी या वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये समजून घेणे
- ३) नेमलेल्या कादंबरीचे विविध घटकानुसार विवेचन व विश्लेषण करणे
- ४) कथा या वाङ्मय प्रकाराचा घटकानुसार नेमलेल्या कथासंग्रहाचे विश्लेषण करणे

घटक-१ कथन साहित्याचा परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन १

अ) कथा व कादंबरी या साहित्य प्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय

घटक- २ 'फेसाटी - कादंबरी - नवनाथ गोरे, अक्षर वाङ्मय प्रकाशन (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक-३ 'बक-याची बॉडी - समर खडस, शब्दालय प्रकाशन (१५ तासिका) श्रेयांकन १

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे -

प्रश्न १- ' कथन' साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न २ - "फेसाटी ' या कादंबरीवर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ३ - "'बक-याची बॉडी" कथा संग्रहावर ' पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ४ - तिन्ही गटातील सहा टीपा विचाराव्यात किंवा लघुत्तरी प्रश्न विचारावेत विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार सोडवाव्यात - गुण ४०.

१) कथन' साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय

२) 'फेसाटी '

३) "'बक-याची बॉडी"

साध्ये (Outcome)

- १) मराठी साहित्यातील कथन साहित्य अभ्यासून विद्यार्थ्यांना कथन साहित्याचे विश्लेषण करून मर्म ग्रहण करता येईल
- २) कथा कादंबरी वाचताना कोणत्या दृष्टीने वाचावे याचे ज्ञान प्राप्त होईल

संदर्भ ग्रंथ

- १) फेसाटी : चिंतन आणि मंथन, संपा. आशा मुंडे, संग्राम टेकले, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव
- २) फेसाटी विशेषांक, वारूळ त्रैमासिक दिवाळी २०१८

सत्र -४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ - श्रेयांकने -३
द्वितीय वर्ष बी. ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र.२
नाट्य साहित्य

उद्दिष्टे (Objective)

- १) नाटक या वाङ्मय प्रकारची संकल्पना व त्याचे स्वरूप समजून घेणे
- २) मराठी नाट्य वाङ्मयाची वाटचाल ठळक नाट्याधारे लक्षात घेणे
- ३) एकांकिका या नाट्यप्रकारचे स्वरूप व त्याची वैशिष्ट्ये जाणून घेणे
- ४) मराठीतील एकांकिका वाटचाल लक्षात घेणे
- ५) निवडक एकांकिकांचा अभ्यास करणे आणि लेखनाचे स्वरूप वैशिष्ट्ये समजून घेणे

घटक १: नाट्य ('नाटक व एकांकिका') या साहित्यप्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये (१५ तासिका) श्रेयांकन- १

घटक २: 'आमदार सौभाग्यवती' - नाटक - श्रीनिवास जोशी (रा रं बोराडे यांच्या कादंबरीवर आधारित नाटक)
काँटिनेनटल प्रकाशन, (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक ३: निवडक एकांकिकांचा अभ्यास (१५ तासिका)श्रेयांकन १

- १ झूलता पूल - सतीश आळेकर
- २ रक्तपुष्प - महेश एलकुंचवार
- ३ जहाज फुटलं आहे : दत्ता भगत
- ४ दुकान कुणी मांडू नये : संजय पवार
- ५ काजळ कुबड्या एकांताला : प्रा. दिलीप परदेशी
- ६ कृष्णाजी केशव : प्रल्हाद जाधव
- ७ चिऊताई चिऊताई दार उघड : प्रदीप राणे
- ८ रिक्षावाला : चंद्रशेखर फणसळकर
९. दगड आणि माती : दत्ता पाटील

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे -

प्रश्न १- नाट्य ('नाटक व एकांकिका') या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न २ -'आमदार सौभाग्यवती' या नाटकावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ३ - निवडक एकांकिकावर ' पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ४ - तिन्ही गटातील सहा टीपा विचाराव्यात किंवा लघुत्तरी प्रश्न विचारावेत विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार सोडवाव्यात - गुण ४०.

१) नाट्य ('नाटक व एकांकिका') या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय

२) 'आमदार सौभाग्यवती'

३) निवडक एकांकिका

साध्ये (Outcome)

- १) नाटक आणि एकांकिका या प्रकारचे वाङ्मयीन स्वरूप लक्षात येईल

सत्रांत परिक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न ४ – तिन्ही गटातील सहा टीपा विचाराव्यात किंवा लघुत्तरी प्रश्न विचारावेत विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार सोडवाव्यात - गुण ४०.

साध्ये (Outcome)

- १) मराठी भाषेचे स्वरूप समजेल
- २) मराठीच्या विविध बोलींचे ज्ञान होईल
- ३) मराठी बोलीअभ्यासाला चालना मिळेल

संदर्भ ग्रंथ:

- १) भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण: सर्वेक्षण मालिका मुख्य संपादक- डॉ. गणेश देवी, महाराष्ट्र खंड संपादन: अरुण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, २०१३
- २) मालवणी बोली-व्याकरण, साहित्य व शब्द कोश, संपा डॉ. पुष्पलता राजापुणे-तापस, डॉ. रमेश धोंगडे, शब्दपरी प्रकाशन.

२) नाट्य साहित्याची वाटचाल समजेल

३) नाट्य ज्ञान मिळून नाट्य रचना करता येईल

संदर्भ ग्रंथ

- १) आधुनिक मराठी नाटक (आशय आणि आकृतीबंध) सुषमा जोगळेकर
- २) दलित रंगभूमी – संपादन व प्रस्तावना : भालचंद्र फडके, सुरेश एजन्सी, पुणे
- ३) मराठी नाटक आणि रंगभूमी : पहिले शतक (१८४३ ते १९४३) वि.भा. देशपांडे, व्हीनस, पुणे
- ४) मराठी नाटक (स्वातंत्र्योत्तर काळ) १९४७ ते १९९० वि.भा. देशपांडेपुणे, व्हीनस,
- ५) मराठी नाटक आणि रंगभूमी (विसावे शतक : वसंत आबाजी डहाके पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई
- ६) मराठी नाटक आणि रंगभूमी (: हिमांशू स्मार्त, विश्वनाथ शिंदे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- ७) नाटक एक वाङ्मय प्रकार : दत्ता भगत, य.च.म.मु.वि., नाशिक
- ८) नाटक आणि मी, विजय तेंडुलकर, डिम्पल प्रकाशन, मुंबई, १९९७.
- ९) नाटक एक चिंतन – कानेटकर वसंत
- १०) नाटकातली चिन्हं – नाईक राजीव
- ११) महानगरी नाटकं – नाईक राजीव
- १२) मराठी नाटक : नव्या दिशा आणि वळणे, भवाळकर, तारा
- १३) नाटक कालचं आणि आजचं : राजापुणे-तापास, पुष्पलता
- १४) प्रायोगिक नाटक : भारतीय आणि जागतिक-(संपा) सूर्यवंशी नानासाहेब
- १५) निवडक मराठी एकांकिका : संपा. सुधा जोशी, रत्नाकर मतकरी, साहित्य अकादमी, दिल्ली.
- १६) निवडक एकांकिका : वि.भा. देशपांडे, १९७७
- १७) सर्वोत्कृष्ट मराठी एकांकिका, प्रभाकर नारायण परांजपे, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे, १९४८
- १८) मराठी एकांकिका तंत्र आणि विकास, संपादक श्री. रं.भी. भिडे सुपर्ण प्रकाशन पुणे.
- १९) एकांकिका विशेषांक, पंचधारा, जुलै-सप्टेंबर, २०१५

सत्र ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ श्रेयांकने ३
मराठी व्याकरण आणि लेखन कौशल्ये (स्पर्धा परीक्षा)

उद्दिष्टे (Objective)

- १) भाषा लेखन कौशल्य आत्मसात करणे
- २) निबंध लेखनाचे कौशल्ये आत्मसात करणे
- ३) निबंध लेखनाचा सराव करणे
- ४) संगणकीय उपयोजन करणे
- ५) मराठी व्याकरण समजून त्याचे उपयोजन करणे

घटक १ व्याकरण एकूण व्याख्याने १५ श्रेयांकने १

वर्णमाला शब्दांच्या जाती काळ

लिंग वचन प्रयोग अलंकार

वृत्ते समास वाक्यांचे प्रकार शब्दसंधी

संधी-स्वरसंधी विभक्ती विरामचिन्हे

समानार्थी शब्द

विरुद्धार्थी शब्द

वाक्प्रचार

म्हणी व अर्थ

विरामचिन्हे

शब्द समूहाबद्दल एक शब्द

अलंकाराचे प्रकार इत्यादी घटकांची संक्षेपाने चर्चा

घटक २ एकूण व्याख्याने १५ श्रेयांकने १

मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान परिचय व प्रात्यक्षिक

पॉवरपॉइंट प्रेझेंटेशन, युनिकोड टंकलेखन.

घटक ३ एकूण व्याख्याने १५ श्रेयांकने १

अ निबंध

आ कल्पना विस्तार

इ आकलन

ई सारांश लेखन

चतुर्थ सत्रांत परीक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे ४० पैकी कोणतेही ३० प्रश्न सोडविणे (गुण ६०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

संदर्भ ग्रंथ:

साध्ये (Outcome)

- १) भाषालेखन कौशल्य आत्मसात होईल
- २) मराठीचे लेखन कौशल्य प्राप्त होईल
- ३) संगणकासाठी मराठी भाषेचा उपयोग होईल
- ४) स्पर्धा परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

संदर्भ ग्रंथ-

- १) मराठी व्याकरण : प्रा. डॉ. के.पी. शहा, ओम पब्लिकेशन, सप्टेंबर २०१२
- २) मराठीचे व्याकरण : डॉ. लीला गोविलकर, शब्दालय प्रकाशन, जून २०१५
- ३) मराठी भाषेचे वाक्यप्रकार व म्हणी : कै. विद्याधर वामन भिडे, चित्रशाळा प्रकाशन पुणे, ऑक्टोबर १९१८
- ४) मराठी भाषेचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास : डॉ. अलका मटकर, शब्दालय प्रकाशन, २०१७
- ५) मराठी लेखन शुद्धी : डॉ. भास्कर गिरिधारी, गौतमी प्रकाशन, नाशिक, २०१२
- ६) मराठी व्याकरण वाद आणि प्रवाद, कृष्ण श्री अर्जुनवाडकर
- ७) मराठी व्याकरण काही समस्या : प्र. ना. दीक्षित
- ८) मराठी व्याकरणाचा इतिहास कृष्ण श्री अर्जुनवाडकर
- ९) मराठी व्याकरण : मो. रा. वाळवे
- १०) मराठी व्याकरणविवेक : मा. ना. आचार्य
- ११) मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार : अरविंद मंगरुळकर
- १२) मराठीचे व्याकरण : लीला गोविलकर
- १३) शास्त्रीय मराठी व्याकरण : मोरो केशव दामले
- १४) शुद्धलेखनविवेक : द.ना गोखले
- १५) आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विश्वात : दीपक शिकारपूर, उज्वल साठे, उत्कर्ष प्रकाशन पुणे.

द्वितीय वर्ष, कला, मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. ३
सत्र ३, अभ्यासपत्रिका क्र. ३, एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३
भाषा आणि बोली अभ्यास

उद्दिष्टे (Objective)

- १) भाषेचे स्वरूप समजून घेणे
- २) भाषाबोली समाजाचा परस्पर संबंध अभ्यासणे
- ३) बोलीचे स्वरूप व विषय समजून घेणे

घटक १ (अ) मानवी भाषेचे स्वरूप, एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

संप्रेषण - मानवी आणि मानवेतरांचे, मानवांचे भाषिक व भाषेतर संप्रेषण, मानवी भाषेची लक्षणे किंवा स्वरूप विशेष (ध्वन्यात्मकता, चिन्हात्मकता, यादृच्छिकता, सर्जनशीलता, प्रत्यक्षातीतता, सामाजिकता, परिवर्जनशीलता इ.) मानवी भाषेच्या व्याख्या

(आ) भाषेची विविध कार्ये - रोमान याकबसनचे संप्रेषणाचे नमुनारूप व ६ भाषिक कार्ये (निर्देशात्म, आविष्कारात्म, परिणामनिष्ठ, सौंदर्यात्म, संपर्कनिष्ठ, अतिभाषात्म)

घटक २ (अ) भाषा, समाज आणि संस्कृती - एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

भाषा - एक सांस्कृतिक संचित, सांस्कृतिक जडणघडणीचे, संक्रमणाचे माध्यम एडवर्ड सपीरबेंजामीन वोर्फ यांचा भाषिक सापेक्षतावादाचा अभ्युपगम भाषेकडे पाहण्याचा समाज भाषावैज्ञानिक दृष्टिकोण, समाजातील भाषावैविध्य आणि भाषेचा बहुजिनसीपणा, भाषिकसांस्कृतिक विविधता परस्परसंबंध

आ) भाषा, प्रमाण भाषा आणि बोली : संकल्पना विचार व्याख्याने १५ श्रेयांकने १

'प्रमाण भाषा' म्हणजे काय, प्रमाण भाषेची आवश्यकता, प्रमाण भाषा व बोली यांच्यातील संबंध, त्यांचे वापरक्षेत्र, बोलीवैविध्य- उपबोली, स्थानिक बोली-प्रादेशिक बोली- जातिनिष्ठ बोली-सामाजिक बोली इ., बोलीविषयीचे गैरसमज (शुद्धाशुद्धता, श्रेष्ठकनिष्ठता, अंगभूत क्षमता इ.) व तथ्ये, मराठीच्या विविध बोली

घटक ३ (अ) बोलींच्या अभ्यासाची गरज व महत्त्व

बोलीविज्ञान (Dialectology), बोलींच्या अभ्यासाची दिशा - बोलींचा विजनात्मक अभ्यास, सामाजिक-सांस्कृतिक अभ्यास, बोलींच्या अभ्यासाची साधने, क्षेत्रीय कार्य (Field Work), बोलींची व्याकरणे व कोशरचना यांचे महत्त्व, बोलींसमोरील आव्हाने व त्यांचे जतन व संवर्धन यांसाठी करावयाच्या प्रयत्नांची दिशा

आ) मराठीतील प्रमुख बोली : वऱ्हाडी, अहिराणी, कोकणी बोलीचे स्वरूप विशेष

इ) मालवणी व आगरी बोलींची वैशिष्ट्ये- व्युत्पत्ती आणि विकास, व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार प्रक्रिया, म्हणी, वाक् प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

FYBA – MAR – Comp

(To be implemented from 2019-20)

SEM – 1 (UAMAR 1 C 1)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी अनिवार्य

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी अनिवार्य या विषयासाठी २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून नेमलेला अभ्यासक्रम

सत्र - पहिले - एकूण व्याख्याने - ४० श्रेयांकने - ०२ गुण ५०

घटक - १ निवडक कथांचा अभ्यास

- १) भूताळया : नजुबाई गावित
- २) मी मेलोच नायी : माधव सुरकुंडे
- ३) उद्ध्वस्त : कमल गाडगीळ
- ४) पूर : विलास सारंग
- ५) वि-हार : प्रज्ञा दया पवार
- ६) भूक : बाबूराव बागूल
- ७) चौथी भिंत : उर्मिला पवार
- ८) बुद्धाची शपथ : अण्णाभाऊ साठे
- ९) पाणबळी : भास्कर चंदनशीव
- १०) लचांड : सदानंद देशमुख
- ११) राखीव सावल्यांचा खेळ : किरण गुरव
- १२) नवीन गोष्ट शिकण्यासाठीची गोष्ट : कृष्णा किंबहुने
- १३) झूमची दांडी : कुमार अनिल
- १४) सातबाऱ्याचा गर्भ : दिनकर कुटे
- १५) मोराची बायको : किरण येले

घटक - २ व्यावहारिक मराठी - (घटकविषय)-(२० तासिका)- श्रेयांकन १ गुण ५०

व्यावहारिक मराठी या विषयासाठी घटकविषय

- १) मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे
- २) वर्तमानपत्रासाठी वृत्तलेखन
- ३) वृत्तांतलेखन
- ४) अर्जलेखन
- ५) भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत)

सत्रांत परीक्षा

प्रथम सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (अनिवार्य)

प्रश्न १	घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
प्रश्न २	घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
प्रश्न ३	घटक क्र. १ वर आधारित चार पैकी दोन टिपा - गुण १०.
प्रश्न ४	मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे या उपघटकावर आधारित अंतर्गत पर्यायांसह प्रत्येकी ५ गुणांचे २ प्रश्न एकूण गुण १०.
प्रश्न ५	वर्तमानपत्रासाठी वृत्तलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
प्रश्न ६	वृत्तांतलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
प्रश्न ७	अर्जलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
प्रश्न ८	भाषांतर (इंग्रजीतून मराठीत) या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न १० गुण

SEM – 2 (UAMAR 2 C 1)

सत्र - दुसरे - एकूण व्याख्याने ४०, श्रेयांकने - ०२

सत्रांत परीक्षा :

प्रथम सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

घटक - १ निवडक कवितांचा अभ्यास (२० तासिका) - श्रेयांकन - १ गुण ५०

- १) चार शब्द - नारायण सुर्वे
- २) आता - नामदेव ढसाळ
- ३) इराणी - अरूण कोलटकर
- ४) हया नभाने हया भुईला दान ध्यावे - ना.धो. महानोर
- ५) ते वर्ष होत की कोळयाचं जाळ - भालचंद्र नेमाडे
- ६) तुकारामाचा अंत - दिलीप पुरूषोत्तम चित्रे
- ७) शोकगीत - ग्रेस
- ८) स्वागत - त्र्यंबक सपकाळे
- ९) मायबोली - सुरेश भट
- १०) बळीराजासाठी गाणं - नारायण कुलकर्णी कवठेकर
- ११) वाण - अनुपमा उजगरे
- १२) रांगोळी - रजनी परूळेकर
- १३) घरटयासाठी झिजतो कुडतो मरतो माझा बाप - ए.के. शेख
- १४) युनोत पाणी - भुजंग मेश्राम
- १५) ताळमेळ - माया पंडित
- १६) नफिसा - लोकनाथ यशवंत

- १७) ओवी - प्रकाश घोडके
- १८) नाही फिरलो माघारी - मोहन शिरसाट
- १९) आसक्तीच्या मनाला - शशिकांत हिंगोणेकर
- २०) हिराबाई जाफरमीया - संतोष पद्माकर पवार
- २१) वासनाकांड - भगवान ठाकूर
- २२) उजळमाथ्यानं कुणीबबीपण - श्रीकांत देशमुख
- २३) सुरूवात - मौहमद शकील जाफरी
- २४) दारासमोरचे देव - अरूण काळे
- २५) आयडियल स्टेटच्या हद्दीबाहेरून - सिद्धार्थ तांबे
- २६) मातीचे पाय - रमेश इंगळे उत्रादकर
- २७) बायका खोळंबून आहेत काठावर - प्रवीण दशरथ बांदेकर
- २८) मेलं नाही अजून अभाळ... - बालाजी मदन इंगळे
- २९) आई, तू नको करू चिंता - एकनाथ पाटील
- ३०) मनाच्या कॅनव्हासवरचं बुजगावणं - मोहन कुंभार
- ३१) तुझ्या सरंजामी भुवईने - सत्यपालसिंग आध्यासिंग राजपूत
- ३२) मृत्यूचं प्रार्थना गीत - पी. विठ्ठल
- ३३) वर्तमानाचा इतिहास भूगोल - वीरा राठोड
- ३४) सोळा - महादेव गोरख कांबळे
- ३५) कबुतरखाना - बाळासाहेब लबडे
- ३६) बेसावध - शेषराव पिराजी धांडे
- ३७) तृष्णेची कविता - सुनील अभिमान अवचार
- ३८) उन्हाच्या कटाविरूद्ध - नागराज मंजुळे

- ३९) मी पण शिकतलय - उत्तम पवार
- ४०) स्त्री हाच तुझा समाज ? - कविता मोरवणकर
- ४१) माझी पाच सहा वर्षाची पोरगी - संध्या रंगारी
- ४२) नोबल द्रुथ - केतन पिंपळापुरे
- ४३) मातीचं भंड पडो - अविनाश गायकवाड
- ४४) कविता तर रक्ताचीच गोष्ट असते ना दोस्ता ! - सुदाम राठोड
- ४५) माडया - विनोद कुमरे
- ४६) विचारावा अर्थ - रोहिदास पोटे
- ४७) गोंगलू - प्रभू राजगडकर
- ४८) गोंडवन माझे - कुसुम आलाम
- ४९) स्टेज - वाहरू सोनवणे
- ५०) भोग - वा.ना. आंधळे

घटक - २ व्यावहारिक मराठी - (मराठी) - (४ घटकविषय) - (२० तासिका) - श्रेयांकन १

- १) इतिवृत्तलेखन
- २) वर्तमानपत्रासाठी जाहिरातलेखन
- ३) उताऱ्यावरील प्रश्न
- ४) सारांशलेखन
- ५) निबंधलेखन

- प्रश्न १ घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न २ घटक क्र. १ वर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न ३ घटक क्र. १ वर आधारित चार पैकी दोन टिपा - गुण १०.
- प्रश्न ४ इतिवृत्तलेखन या उपघटकावर आधारित अंतर्गत पर्यायासह १ प्रश्न गुण १०

- प्रश्न ५ वर्तमानपत्रासाठी जाहिरातलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
- प्रश्न ६ उताऱ्यावरील या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
- प्रश्न ७ सारांशलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०
- प्रश्न ८ निबंधलेखन या उपघटकावर अंतर्गत पर्यायांसह १ प्रश्न गुण १०

संदर्भ ग्रंथ

- १) अदवंत म.ना. : प्रदक्षिणा खंड पहिला
- २) जोशी सुधा : कथा : संकल्पना आणि समीक्षा, मौजे प्रकाशन, मुंबई
- ३) सुरवाडे मनोहर : १९८० नंतरची ग्रामीण कथा, बळीवंश प्रकाश, नांदेड
- ४) ललित : कथा विशेषांक, ऑगस्ट २०१३
- ५) अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन : डॉ. अक्षयकुमार काळे
- ६) नव्वदोत्तर आंबेडकरी कवितेची मीमांसा : डॉ. अशोक रा. इंगळे

FYBA – MAR – (ANC)

(To be implemented from 2019-20)

SEM – 1 (UMAR 101)

SEM – 2 (UMAR 201)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी ऐच्छिक (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने)

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी या ऐच्छिक या विषयासाठी २०१९-२०२० या शैक्षणिक वर्षापासून नेमलेला अभ्यासक्रम प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी ऐच्छिक या अभ्यासक्रमात प्रथम सत्रात दोन नाटयकृती व दुसऱ्या सत्रात दोन प्रवासवर्णनांचा समावेश करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. वरील अभ्यासक्रम दोन सत्रांत विभागलेला असून, नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकवला जाणे आवश्यक आहे.

सत्र - पहिले - एकूण व्याख्याने - ४५, श्रेयांकने - ०३

घटक १ नाटक या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय - (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका)
श्रेयांकन - १

नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना, नाटक या साहित्य प्रकाराचे घटक, नाटकाचे महत्त्वाचे दोन प्रकार (शोकात्मिका व सुखात्मिका), नाटक एक संमिश्र कला, मराठी नाटकाच्या इतिहासातील महत्त्वाचे टप्पे.

घटक २ सत्यशोधक : गो.पु. देशपांडे, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका)
श्रेयांकन - १

घटक ३ सिगारेट : मनस्विनी लता रविंद्र, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई. (४८ मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन - १

प्रथम सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (ऐच्छिक)

प्रश्न १ 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न गुण २०

प्रश्न २ सत्यशोधक या नाटकावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ३ सिगारेट या नाटकावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न ४ प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा (अंतर्गत पर्यायांसह) - गुण ३०.

१) नाटकाचा सैद्धान्तिक परिचय

२) सत्यशोधक

३) सिगारेट

प्रश्न ५ अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न, प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील परीक्षार्थींनी त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत. प्रत्येक योग्य उत्तरास २ गुण असे एकूण गुण १०

सत्र दुसरे - एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने - ०३

घटक १ प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचा सैद्धांतिक परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन - १
प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराची संकल्पना, प्रवासवर्णन या साहित्य प्रकाराचे घटक मराठी प्रवासवर्णनाचे प्रकार व संक्षिप्त इतिहास

घटक २ कुंपणापलिकडचा देश : मनिषा टिकेकर, श्रीविद्या प्रकाशन पुणे या प्रवासवर्णनाचा अभ्यास

घटक ३ नाद अंतरीचा : श्रीलंका : महावीर जोंधळे, स्पर्श प्रकाशन, पुणे या प्रवासवर्णनाचा अभ्यास

दुसरी सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी.ए. मराठी (ऐच्छिक)

प्रश्न १ प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय (पर्यायसह) एक प्रश्न - गुण २०.

प्रश्न २ घटक २ मधील प्रवासवर्णनावर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०

प्रश्न ३ घटक ३ मधील प्रवासवर्णनावर आधारित पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०

प्रश्न ४ प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा - (अंतर्गत पर्यायांसह) गुण ३०

१) प्रवासवर्णनाचा सैद्धान्तिक परिचय

२) घटक २ मधील प्रवासवर्णन

३) घटक ३ मधील प्रवासवर्णन

प्रश्न ५ अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील परीक्षार्थींनी त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत प्रत्येक योग्य उत्तरास २ गुण असे एकूण गुण १०

संदर्भ ग्रंथ

- १) मराठी रंगभूमी मराठी नाटक - घटना आणि परंपरा (डॉ. अ.ना. भालेराव स्मृतिग्रंथ) - संपादक - के. नारायण काळे, वा.ल. कुळकर्णी, वा.रा. ढबळे, मुंबई मराठी साहित्य संघ, मुंबई १९७१.
- २) साहित्य अध्यापन आणि प्रकार - (वा.ल. कुळकर्णी गौरव ग्रंथ) - संपादक - श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ, मंगेश पाडगावकर, शिल्पा तेंडुलकर, अंजली किर्तने, - पॉप्युलर प्रकाशन आणि मौजे प्रकाशन, मुंबई, १९८७
- ३) भारतीय प्रयोगकलांचा परिचय व इतिहास-नाटय, राजीव नाईक, प्रवीण भोळे, लोकवाङ्मय गृह मुंबई २०१०
- ४) स्वातंत्र्योत्तर सामाजिक नाटयसृष्टी डॉ. श्रीकांत श्री. पाटील, हृदय प्रकाशन, कोल्हापूर.
- ५) कुलकर्णी वा.ल. मराठी नाटक आणि मराठी रंगभूमी पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- ६) मेदककर प्रकाश - सामाजिक नाटक स्वरूप विचार, साहित्य सेवा प्रकाशन, औरंगाबाद.
- ७) सावंत वसंत, प्रवासवर्णन : एक वाङ्मयप्रकार, महाराष्ट्र साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई.
- ८) भाषण व नाटयविषयक विचार : अशोक द. रानडे
- ९) खेळ नाटकाचा : राजीव नाईक, मौजे प्रकाशन, मुंबई.

SYBA – MAR – (II)

(To be implemented from 2017-2018)

SEM - 3

द्वितीय वर्ष कला मराठी सत्र तिसरे व चौथे (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने)

द्वितीय वर्ष बी.ए. (मराठी) अभ्यासपत्रिका क्र. २ च्या अभ्यासक्रमात तिस-या सत्रात कादंबरी या साहित्याप्रकाराचा सैद्धांतिक परिचय व दोन कादंब-या यांचा समावेश आहे. चौथ्या सत्रात आत्मकथन या साहित्यप्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये व दोन आत्मकथने यांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. हा अभ्यासक्रम दोन सत्रात विभागला असून नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकवला जाणे आवश्यक आहे.

सत्र ३ (तिसरे) – एकूण व्याख्याने ४५ – श्रेयांकने - ०३

घटक-१ कादंबरी: एक साहित्यप्रकार - परिचय (१५ तासिका) श्रेयांकन १

कादंबरी हा कथनात्मक साहित्यप्रकार त्या दृष्टीने त्याच्या घटकांची माहिती कथानक, निवेदन, व्यक्तिरेखा, भाषा, निवेदनाचे प्रकार, व्यक्तिरेखांचे प्रकार, कादंबरीची एकूण संरचना.

घटक- २ 'थँक यू मिस्टर ग्लाड',- कादंबरी – अनिल बर्वे पॉप्युलर प्रकाशन (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक -३ 'दिवे गेलेले दिवस',- कादंबरी – रंगनाथ पठारे, शब्दालय प्रकाशन (१५ तासिका) श्रेयांकन १

सत्र -४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ – श्रेयांकने -३

घटक १: 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराची ठळक वैशिष्ट्ये (१५ तासिका) श्रेयांकन- १

घटक २: 'मन में है विश्वास'- आत्मकथन – विश्वास नांगरे पाटील, राजहंस प्रकाशन, (१५ तासिका) श्रेयांकन १

घटक ३: 'जसं घडलं तसं' - आत्मकथन - नीलम माणगावे, शशिकिरण पब्लिकेशन, (१५ तासिका)- श्रेयांकन १

तृतीय सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

द्वितीय वर्ष बी. ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. ३

- प्रश्न १- 'कादंबरी' या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न २- 'थँक यू मिस्टर ग्लाड' या कादंबरीवर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न ३- 'दिवे गेलेले दिवस' या कादंबरीवर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न ४- प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा (अंतर्गत पर्यायांसह) - गुण ३०.
१) आत्मकथनाचा सैद्धान्तिक परिचय
२) 'थँक यू मिस्टर ग्लाड'
३) 'दिवे गेलेले दिवस'
- प्रश्न ५. अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न. प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील, परीक्षार्थींनी त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत. प्रत्येक योग्य उत्तरास २ गुण असे एकूण गुण १०

चतुर्थ सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

द्वितीय वर्ष बी. ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. ३

- प्रश्न १- 'आत्मकथन' या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न २- 'मनमे है विश्वास' या आत्मकथनावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न ३- 'जसं घडलं तसं' या आत्मकथनावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
- प्रश्न ४- प्रत्येक गटातील एकेक टीप लिहा (अंतर्गत पर्यायांसह) - गुण ३०.
१) आत्मकथनाचा सैद्धान्तिक परिचय
२) 'मनमे है विश्वास'
३) 'जसं घडलं तसं'
- प्रश्न ५. अभ्यासपत्रिकेतील घटक २ व ३ वर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न. प्रत्येक घटकावर ४ असे एकूण ८ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे प्रश्न विचारले जातील, परीक्षार्थींनी त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवायचे आहेत. प्रत्येक योग्य उत्तरास २ गुण - एकूण गुण १०
-

SYBA – PAPER NO. III

(To be implemented from 2017-2018)

द्वितीय वर्ष, कला, मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. ३

द्वितीय वर्ष, कला (मराठी) अभ्यासपत्रिका क्र. ३ च्या अभ्यासक्रमातील तिस-या व चौथ्या सत्रासाठी एकूण चार नव्या अभ्यासपत्रिका – “३०१ भाषा आणि भाषाभ्यास”, ४०१ “मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: आगरी बोली”, ४०२ “मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: मालवणी बोली”, ४०३ “मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: वाडवळी बोली” नेमण्यात आल्या आहेत. यापैकी तिसऱ्या सत्रासाठी अभ्यासपत्रिका क्र. “३०१ भाषा आणि भाषाभ्यास” ही सर्व महाविद्यालयांसाठी अनिवार्य असून, चौथ्या सत्रासाठी तीन पर्यायी स्वरूपाच्या अभ्यासपत्रिका नेमल्या आहेत; या अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक अभ्यासपत्रिका संबंधित महाविद्यालयाने निवडायची असून आगामी तीन वर्षांसाठी संबंधित महाविद्यालयाने विशिष्ट अभ्यासपत्रिकेची केलेली निवड अपरिहार्य राहिल, त्यांना आपल्या निवडीत बदल करता येणार नाही. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. वरील अभ्यासक्रम दोन सत्रांत विभागलेला असून, नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकविला जाणे आवश्यक आहे.

सत्र चारसाठी महाविद्यालयांना ४०१ मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: आगरी बोली; ४०२ मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: मालवणी बोली किंवा ४०३ मराठीच्या बोलीचा अभ्यास: वाडवळी बोली या चार अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणत्याही एकाच अभ्यासपत्रिकेची निवड करावी लागेल. संबंधित महाविद्यालयाच्या यापूर्वी निर्धारित व मान्य झालेल्या तासिकांमध्ये कोणत्याही प्रकारची वाढ करता येणार नाही.

सत्र ३, अभ्यासपत्रिका क्र. ३, एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३

भाषा आणि भाषाभ्यास

घटक १ (अ) मानवी भाषेचे स्वरूप, एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

संप्रेषण – मानवी आणि मानवेतरांचे, मानवांचे भाषिक व भाषेतर संप्रेषण, मानवी भाषेची लक्षणे किंवा स्वरूप विशेष (ध्वन्यात्मकता, चिन्हात्मकता, यादृच्छिकता, सर्जनशीलता, प्रत्यक्षातीतता, सामाजिकता, परिवर्जनशीलता इ.) मानवी भाषेच्या व्याख्या

(आ) भाषेची विविध कार्ये – रोमान याकबसनचे संप्रेषणाचे नमुनारूप व ६ भाषिक कार्ये (निर्देशात्म, आविष्कारात्म, परिणामनिष्ठ, सौंदर्यात्म, संपर्कनिष्ठ, अतिभाषात्म)

घटक २ (अ) भाषा, समाज आणि संस्कृती - एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

भाषा – एक सांस्कृतिक संचित, सांस्कृतिक जडणघडणीचे, संक्रमणाचे माध्यम एडवर्ड सपीर-बेंजामीन वोर्फ यांचा भाषिक सापेक्षतावादाचा अभ्युपगम भाषेकडे पाहण्याचा समाज भाषावैज्ञानिक दृष्टिकोण, समाजातील भाषावैविध्य आणि भाषेचा बहुजिनसीपणा, भाषिक-सांस्कृतिक विविधता परस्परसंबंध

(आ) भाषेचा विकास आणि -हास – संकल्पनाविचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

जागतिकीकरण आणि भाषिक-सांस्कृतिक विविधता- परिणाम, भाषिक ध्रुवीकरणाचे धोके, भाषेच्या 'विकासा'ची संकल्पना, भाषेच्या प्रगतीचे निकष किंवा मापदंड, भाषिक -हासाची संकल्पना, भाषिक -हासाच्या विविध अवस्था किंवा टप्पे, भाषिक -हासाची कारणे, भाषानियोजन आणि भाषेचा विकास

घटक ३ (अ) भाषा, प्रमाण भाषा आणि बोली- संकल्पना विचार : एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

'प्रमाण भाषा' म्हणजे काय, प्रमाण भाषेची आवश्यकता, प्रमाण भाषा व बोली यांच्यातील संबंध, त्यांचे वापरक्षेत्र, बोलीवैविध्य- उपबोली, स्थानिक बोली-प्रादेशिक बोली- जातिनिष्ठ बोली-सामाजिक बोली इ., बोलीविषयीचे गैरसमज (शुद्धाशुद्धता, श्रेष्ठकनिष्ठता, अंगभूत क्षमता इ.) व तथ्ये, मराठीच्या विविध बोली

(आ) बोलींच्या अभ्यासाची गरज व महत्त्व

बोलीविज्ञान (Dialectology), बोलींच्या अभ्यासाची दिशा – बोलींचा विजनात्मक अभ्यास, सामाजिक-सांस्कृतिक अभ्यास, बोलींच्या अभ्यासाची साधने, क्षेत्रीय कार्य (Field Work), बोलींची व्याकरणे व कोशरचना यांचे महत्त्व, बोलींसमोरील आव्हाने व त्यांचे जतन व संवर्धन यांसाठी करावयाच्या प्रयत्नांची दिशा

तृतीय सत्रांत परिक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण ३०)

प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे (गुण १०)

SEM - 4 (UAMAR 401)

सत्र - ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३

द्वितीय वर्ष बी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. 401 : मराठीच्या बोलींचा अभ्यास: आगरी बोली

घटक १ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

अ) आगरी बोलीची वैशिष्ट्ये- व्युत्पत्ती आणि विकास, व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार प्रक्रिया- म्हणी, वाक् प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

आ) आगरी लोकसंस्कृती, आगरी बोलीचे प्रभाव क्षेत्र, आगरी साहित्याचा इतिहास

घटक २ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

आगरी बोलीतील निवडक कवितांचा अभ्यास: १) पानी कवा येनार, सारेबाराचा पलाट, मायच्यं सुरक्याची गोदरी- प्रा. एल्. बी. पाटील; २) आगरी-कोळी, आय-चंद्रकांत मढवी, ३) आबचा आगोर- डॉ. संजीव म्हात्रे, ४) मीठ, नवी मुंबई- रामनाथ म्हात्रे, ५) इनकूरी, आमी जातीच हाव आगरी- पुंडलिक म्हात्रे, ६) जमिनीचा तुकरा, लोखांचा राज (आगरी फटका)- म. वा. म्हात्रे, ७) बंदर, खोपट- मुकेश कांबळे, ८) आलं कंपनीवालं आलं सौ. सुनंदा मोडखरकर, ९) पायंडा- सौ. शोभना रामकृष्ण पाटील, १०) एस्ई. झेड नवरा- गणपत म्हात्रे, ११) खलाटी- अविनाश पाटील, १२) दिस्तीला गाव सारा धावला- दिनानाथ वेदू पाटील, १३) आमचेकरं आता परकल्प आयलय- विश्वास

ठाकूर, नेरुळ

घटक ३ एकूण व्याख्याने १५, श्रेयांकने १

आगरी बोलीतील निवडक कथांचा अभ्यास: १) साकव- परेन जांभळे, २) मौल- शंकर सखाराम, ३) म्हारत्याचा तेरावा-मोहन भोईर, ४) बेमट्याचा बेरा- चंद्रकांत पाटील, ५) हरिभाऊ घरत- भगताचा उतारा ६) खपला कपला- रमेश म्हात्रे, ७) निवरणुका- ए. डी. पाटील, ८) जोल- अविनाश पाटील, ९) सरलं ते दिन र्हेल्या त्या आठवणी, म. वा. म्हात्रे, १०) शालन जावाचा हाय-प्रा. जयवंत पाटील

चतुर्थ सत्रांत परीक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण ३०)

प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे (गुण १०)

संदर्भ ग्रंथ: १) भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण: सर्वेक्षण मालिका मुख्य संपादक- डॉ. गणेश देवी,

महाराष्ट्र खंड संपादन: अरुण जाखडी, पद्मगंधा प्रकाशन, २०१३

SEM - 4 (UAMAR 402)

सत्र - ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५ श्रेयांकने ३

व्दितीय वर्ष बी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. 402 : मराठीच्या बोलींचा अभ्यास: मालवणी बोली

घटक १: एकूण तासिका १५, श्रेयांकने १

अ) मालवणी बोलीची वैशिष्ट्ये- व्युत्पत्ती आणि विकास, व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार प्रक्रिया-
म्हणी, वाक् प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

आ) मालवणी लोकसंस्कृती, मालवणी बोलीचे प्रभाव क्षेत्र, मालवणी साहित्याचा इतिहास

घटक २: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

नाटक: चाकरमानी- सुंदर तळाशीकर, मॅजेस्टीक प्रकाशन- आशय, पात्रचित्रण, अवकाश,
संवादभाषा, बोली वैशिष्ट्ये इ.

घटक ३: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

मालवणी बोलीतील कवितांचा अभ्यास

- १) ठेव झिला घराची आठव रे, चल चेडवा पडावात्सून आगबोटीत- विठ्ठल कृष्ण नेरूरकर
- २) आझान माझान, आराड गे बेडके सांन जांवदे- वसंत सावंत
- ३) व्हनीबाय जुन्यार दी गे, बाळगो आणि मालग्या- महेश केळुसकर
- ४) वाडवाळ, झेटलीमन- नारायण परब
- ५) नया घराचो पावो खनताना, वारूळ- प्रवीण बांदेकर
- ६) वांगड, शबय- सई लळीत
- ७) नामू कुळकार, मालवण मेवो- अविनाश बापट
- ८) जत्रा, पावस इलो पावस- दादा मडकईकर
- ९) खेळे, भातलय- नामदेव गवळी
- १०) शेताभातातलो शिरवान, तांबेट पसरलेल्या माटवात- अजय कांडर
- ११) दर्या राजा, माय- रुजारिओ पिंटो
- १२) तावडन आजी, गटारी- सुनंदा कांबळे

चतुर्थ सत्रांत परीक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण ३०)

प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे (गुण १०)

संदर्भ ग्रंथ: १) भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण: सर्वेक्षण मालिका मुख्य संपादक- डॉ. गणेश देवी,

महाराष्ट्र खंड संपादन: अरुण जाखडी, पद्मगंधा प्रकाशन, २०१३

SEM - 4 (UAMAR 403)

सत्र - ४ (चौथे) एकूण व्याख्याने ४५, श्रेयांकने ३

व्दितीय वर्ष बी.ए. मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. 403 : मराठीच्या बोलींचा अभ्यास: वाडवळी बोली

घटक १: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

अ) वाडवळी बोलीची वैशिष्ट्ये- व्युत्पत्ती आणि विकास, व्याकरणिक वैशिष्ट्ये, उच्चार प्रक्रिया- म्हणी, वाक् प्रचार, शब्दसंग्रह इ.

आ) वाडवळी लोकसंस्कृती, वाडवळी बोलीचे प्रभाव क्षेत्र, वाडवळी साहित्याचा इतिहास

घटक २: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

कादंबरी- कोपात- रेमंड मच्याडो, शब्दालय प्रकाशन, २०१७: आशय, पात्रचित्रण, अवकाश, संवादभाषा, बोली वैशिष्ट्ये इ.

घटक ३: एकूण तासिका १५, श्रेयांकन १

वाडवळी बोलीतील कथा:

१) नट-नटी आल्यात पालिया फेस्त्यात- दीपक मच्याडो, मुंबई

२) आगीही रेग- स्मिता पाटील, केळवे-माहीम

३) दोन हेपटीई गोष्ट- स्टीफन परेरा, वसई

४) मेंढरं- स्टॅल्ली गोन्सालवीस, वसई

५) माणुसकीहा साक्षात्कार- धोंडू पेडणेकर, वसई

निवडक वाडवळी कविता

१) लोकगीते: धरतरी फोडूनशी, साफा, शीसेशे पाखुरले, गुलाबाशा फुलाला, ताडा रे माडा

२) राटाहा पाणी, कपाळाहं वाणं- कवी आरेम् (रघुनाथ माधव पाटील)

३) जमीन, एकाकी- रिचर्ड नुनीस

४) तुया गावात, समजावणी- डॉ. सिसिलिया कार्वालो

चतुर्थ सत्रांत परीक्षेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. १ घटक १ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. २ घटक २ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ३ घटक ३ वर अंतर्गत पर्यायासह एक प्रश्न (गुण २०)

प्रश्न क्र. ४ घटक १, २ व ३ यांवर अंतर्गत पर्यायासह तीन टिपा (गुण ३०)

प्रश्न क्र. ५ घटक १, २ व ३ यांवर वस्तुनिष्ठ स्वरुपाचे ९ पैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे (गुण

१०)

संदर्भ ग्रंथ: १) हिंदोळा - डॉ. सिसिलिया कार्वालो, मुद्रा प्रकाशन, विरार

२) भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण: सर्वेक्षण मालिका मुख्य संपादक- डॉ. गणेश देवी, महाराष्ट्र

खंड संपादन: अरुण जाखडी, पद्मगंधा प्रकाशन, २०१३

FYBA – MAR – (ANC)

(To be implemented from 2016-2017)

SEM - 1 (UAMAR 101)

SEM - 2 (UAMAR 201)

प्रथम वर्ष बी. ए. मराठी ऐच्छिक (प्रत्येक सत्रात ३ श्रेयांकने.)

प्रथम वर्ष बी. ए. मराठी ऐच्छिक या विषयासाठी २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षापासून नेमलेला अभ्यासक्रम. प्रथम वर्ष बी. ए. मराठी ऐच्छिक या अभ्यासक्रमात प्रथम सत्रात दोन नाट्यकृती वदुस-या सत्रात निवडक कवितांचा समावेश करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाची श्रेयांकन पद्धतीनुसार रचना करण्यात आली आहे. वरील अभ्यासक्रम दोन सत्रांत विभागलेला असून, नेमलेल्या विशिष्ट तासिकांमध्ये तो शिकविला जाणे तसेच त्याच्या चाचणी परीक्षा घेणे आवश्यक आहे.

सत्र – पहिले- एकूण व्याख्याने -४५, श्रेयांकने - ०३

घटक१: 'नाटक'या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय - (४८मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन -१

नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना, नाटक या साहित्य प्रकाराचे घटक, नाटकाचे महत्त्वाचे दोन प्रकार (शोकात्मिका व सुखात्मिका), नाटक एक संमिश्र कला, मराठी नाटकाच्या इतिहासातील महत्त्वाचे टप्पे.

घटक२: 'कावळ्यांची शाळा', विजय तेंडुलकर, पॉप्युलर प्रकाशन (४८मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन - १

घटक३: 'राहिले दूर घर माझे,' शफाअत खान, शब्दालय प्रकाशन (४८मिनिटांच्या १५ तासिका) श्रेयांकन - १

प्रथम सत्रान्त परीक्षा - गुण १००

वरील अभ्यासपत्रिकेचे प्रथम सत्रान्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे ठरविण्यात आले आहे.

प्रथम वर्ष बी. ए. मराठी (ऐच्छिक)

- प्रश्न १- 'नाटक' या साहित्यप्रकाराचा सैद्धान्तिक परिचय यावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
 प्रश्न २ - 'कावळ्यांची शाळा' या नाटकावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.
 प्रश्न ३ - 'राहिले दूर घर माझे' या नाटकावर पर्याय देऊन एक प्रश्न - गुण २०.

17-18, 18-19

UNIVERSITY OF MUMBAI
Revised Syllabus
And
Pattern of Question Paper
In the
Subject of Hindi
At the
SY.B.A. PAPER -II & III
Examination
With Effect From 2017-18, 2018-19

Board of Study

1. Dr. Vishnu Sarwade (Chairman)
2. Dr. Manpreet Kaur (Member)
3. Dr. Anil Dhawale (Member)

Sub – Committee

1. Dr. SURENDRA PRASAD (Convenor)
2. Dr. BALKAVI SURANJAY (Member)
3. DR. NANDGIRIKAR (Member)
4. Dr. MRIGENDRA RAI (Member)
5. Dr. MANGESH BANSOD (Member)
6. Dr. GAUTAM SONKAMBLE (Member)
7. Dr. ARSHAD AWTE (Member)
8. Dr. JAYSHANKAR PANDEY (Member)
9. Dr. SANJAY SINGH (Member)

SY.B.A. HINDI PAPER -II LIST OF TEXT BOOK
ACCORDING TO CHOICE BASED CREDIT GRADING SYSTEM
SEMESTER- III COURSE CODE- UAHIN301

तृतीय सत्र

१. मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य
संपादन : हिंदी अध्ययन मंडल, मुंबई विश्वविद्यालय ,
प्रकाशक: वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली.
२. परशुराम की प्रतीक्षा- रामधारी सिंह दिनकर, लोकभारती प्रकाशन,
पहली मंजिल , दरबारी बिल्डिंग, महात्मा गांधी मार्ग , इलाहाबाद -१
३. प्रतिनिधि कविताएँ- कुँवर नारायण, संपादक : पुरूषोत्तम अग्रवाल,
प्रकाशक: राजकमल प्रकाशन, नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग, नई दिल्ली

तृतीय सत्र

१. मध्यकालीन एवं आधुनिक काव्य

पाठ्यक्रम के लिए निर्धारित कविताएँ

क. कबीर

सतगुरु महिमा अंगः

१. निसि अँधियारी कारणै.....तऊ दिष्टि नहिं मंद ॥
२. सतगुरु की महिमा अनंतअनंत दिखावणहार ॥
३. दीपक दीया तेल भरि..... बहुरि न आवौं हट्ट ॥
४. भली भई जो गुरु मिलेपड़ता पूरी जानिं ॥
५. सतगुरु लई कमाँण करि.....भीतरि रह्या सरीर ॥

सुमिरन भजन महिमां कौ अंग

६. कबीर सूता क्या करै.....लांबे गोड़ पसारि ॥ ॥
७. तूँ तूँ करता तूँ भया.....जित देखौं तित तूँ ॥
८. चिंता तौ हरि नाउं की.....सोई काल कौ पास ॥
९. कबीर निरभै राम जपि.....तब सोवैगा दिन राति ॥
१०. जिहि हरि जैसा जाणियाँ.....जब लगि धंसै न आभ ॥

ख. सूरदास के पद

१. अविगत गति.....सूर सगुन पद गावै ॥
२. हरि सों मीत न देख्यौं कोई.....नाना त्रास निवारै ॥
३. गोविन्द प्रीति सबनि की मानत.....जुग-जुग भक्त बढ़ाए ॥
४. और न जानै जन की पीर..... कौ अब सूरति करावै ॥
५. जैसे तुम गज कौसूरदास द्विज दीन सुदामा तिहि दारिद्र नसायौ ॥
६. स्याम भजन बिन कौन बड़ाई.....निगम कोटि सुख पाई ॥
७. मोहन के मुख ऊपरतिन लोक ते ताप निवार सुखकारी ॥

आधुनिक काव्य

१. आजकल लड़ाई का जमाना है-	त्रिलोचन
२. एक छोटा सा अनुरोध-	केदारनाथ सिंह
३. आधा चाँद माँगता है पूरी रात-	नरेश सक्सेना
४. नदी और साबुन-	ज्ञानेंद्रपति
५. लड़ता हुआ आदमी-	विश्वनाथप्रसाद तिवारी
६. सरकारी कोयल	उदयप्रकाश
७. घर -	मंगलेश डबराल
८. एक ढलती सदी का सच-	कात्यायनी
९. चंद्रखिलौना-	अनामिका
१०. विरुद्ध कथा	एकांत श्रीवास्तव

२. परशुराम की प्रतीक्षा- रामधारी सिंह दिनकर, लोकभारती प्रकाशन, पहली मंजिल, दरबारी बिल्डिंग, महात्मा गांधी मार्ग, इलाहाबाद - १

पाठ्यक्रम में निर्धारित खंड

१. परशुराम की प्रतीक्षा
२. जवानियाँ
३. हिम्मत की रौशनी
४. लोहे के मर्द
५. जनता जगी हुई है
६. आज कसौटी पर गाँधी की आग है
७. समर शेष है
८. जवानी का झण्डा

३. प्रतिनिधि कविताएँ- कुँवर नारायण, संपादक : पुरुषोत्तम अग्रवाल,
प्रकाशक: राजकमल प्रकाशन, नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग, नई दिल्ली

पाठ्यक्रम में निर्धारित कविताएँ

१. घर रहेंगे
२. अंतिम ऊँचाई
३. उत्केंद्रित
४. अबकी घर लौटा तो
५. क्या वह नहीं होगा
६. नदी बूढ़ी नहीं होती
७. स्पष्टीकरण
८. हँसी
९. एक अजीब सी मुश्किल
१०. बाजारों की तरफ
११. एक वृक्ष की हत्या
१२. एक जले हुए मकान के सामने

तृतीय सत्र

SEMESTER-II | COURSE CODE- UAHIN301

यूनिट विभाजन

- यूनिट १- व्याख्यान- ०६- कबीर , सूरदास (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट २- व्याख्यान-०६- तुलसी , बिहारी (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट -३- व्याख्यान -०८- आधुनिक काव्य (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट ४- व्याख्यान-१२ - कुँवर नारायण (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट ५-क- व्याख्यान- ०८ परशुराम की प्रतीक्षा (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट-६-व्याख्यान-०५- पाठालोचन और प्रश्न चर्चा

कुल क्रेडिट: ०३

**S.Y.B.A. HINDI PAPER -II LIST OF TEXT BOOK
ACCORDING TO CHOICE BASED CREDIT GRADING SYSTEM
SEMESTER- IV COURSE CODE- UAHIN401**

आधुनिक हिंदी गद्य

चतुर्थ सत्र

१. जंगलतंत्रम- श्रवणकुमार गोस्वामी, राजकमल पेपरबैक्स,
तीसरी आवृत्ति २०१२

२. आज भी खरे हैं तालाब (निबंध) - अनुपम मिश्र , वाणी प्रकाशन, २१ अ,
दरियागंज, नई दिल्ली।

३. कथा एक कंस की (नाटक) - दयाप्रकाश सिन्हा, वाणी प्रकाशन,
२१, अंसारी मार्ग, दरियागंज , नई दिल्ली

चतुर्थ सत्र

SEMESTER-IV COURSE CODE- UAHIN301

यूनिट विभाजन

- यूनिट १- व्याख्यान- ०६- उपन्यास (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट २- व्याख्यान-०६- उपन्यास (पाठवाचन एवं प्रश्नचर्चा)
यूनिट ३- व्याख्यान -०६ - निबंध (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट ४- व्याख्यान-०८ -निबंध (पाठवाचन एवं प्रश्नचर्चा)
यूनिट ५- व्याख्यान- ०८ कथा एक कंस की (पाठवाचन एवं व्याख्या)
यूनिट ६-व्याख्यान -०६- कथा एक कंस की (पाठवाचन एवं प्रश्नचर्चा)
यूनिट ७-व्याख्यान-०५- पाठालोचन और प्रश्न चर्चा

कुल क्रेडिट-०३

नियमित विद्यार्थियों हेतु प्रश्न पत्र का प्रारूप
प्रश्न पत्र II हेतु (दोनों सत्रों के लिए)

- प्रश्न १ . संदर्भ सहित व्याख्या (तीनों पुस्तकों से विकल्प सहित) (२७)
- प्रश्न २ . दीर्घोत्तरी प्रश्न (तीनों पुस्तकों से विकल्प सहित) (३६)
- प्रश्न ३ . सामान्य प्रश्न (तीनों पुस्तकों से किसी एक का उत्तर अपेक्षित) (१२)
- प्रश्न ४ . टिप्पणियाँ (तीनों पुस्तकों से विकल्प सहित) (१५)
- प्रश्न ५ . अति लघूत्तरी / वस्तुनिष्ठ (तीनों पुस्तकों से) (१०)

**SY.B.A. HINDI PAPER -III LIST OF TEXT BOOK
ACCORDING TO CHOICE BASED CREDIT GRADING SYSTEM
SEMESTER- III COURSE CODE- UAHIN302**

प्रयोजन मूलक हिंदी

१. प्रयोजन मूलक हिंदी
 - क. अर्थ
 - ख. परिभाषा
 - ग. स्वरूप
२. सामान्य हिंदी, साहित्यिक हिंदी, प्रयोजनमूलक हिंदी स्वरूप एवं विशेषताएँ
३. पारिभाषिक शब्दावली का सामान्य परिचय और महत्व
४. पारिभाषिक शब्दावली के रूप में ५० प्रतिशब्दों की सूची संलग्न
५. अनुवाद
 - घ. अर्थ
 - ङ. स्वरूप
 - च. परिभाषा
 - छ. महत्व
६. अनुवाद के भेद:
 - ज. शब्दानुवाद
 - झ. भावानुवाद
 - ञ. सारानुवाद
७. विज्ञापन
 - ट. अर्थ
 - ठ. स्वरूप
 - ड. परिभाषा
 - ढ. विशेषताएँ
 ८. विज्ञापन की भाषा

पाठ्यक्रम के लिए निर्धारित पारिभाषिक शब्दवली

1. Ability : योग्यता
2. Ballot : मतपत्र
3. Basic : बुनियादी
4. Claim : दावा
5. Circular : परिपत्र
6. Consent : सहमति
7. Deduction : कटौती
8. Defacto : वस्तुतः
9. Deliberation : विचार-विमर्श
10. Dispatch : प्रेषण
11. Enclosure : अनुलग्नक
12. Estimate : अनुमान
13. Experiment : प्रयोग
14. Founder : संस्थापक
15. Graduate : स्नातक
16. Grant : अनुदान
17. Honorarium : मानदेय
18. Identity Card : पहचान पत्र
19. Initials : आद्यक्षर
20. Junior : कनिष्ठ
21. Laboratory : प्रयोगशाला
22. Leave : छुट्टी
23. Margin : हाशिया
24. Maximum : अधिकतम
25. Memorandum : ज्ञापन

26.	Modus operandi:		कार्य-प्रणाली
27.	Notice	:	सूचना
28.	Notification	:	अधिसूचना
29.	Oath	:	शपथ
30.	Parliament	:	संसद
31.	Priority	:	प्राथमिकता
32.	Project	:	परियोजना
33.	Proceedings	:	कार्यवाही
34.	Questionnaire	:	प्रश्नावली
35.	Rate	:	दर
36.	Reaction	:	प्रतिक्रिया
37.	Record	:	अभिलेख
38.	Style	:	शैली
39.	Tax	:	कर
40.	Temporary	:	अस्थायी
41.	Tenure	:	अवधि
42.	Urgent	:	अत्यावश्यक
43.	Utilization	:	उपभोग
44.	Valuation	:	मूल्यांकन
45.	Verification	:	सत्यापन
46.	Wage	:	मज़दूरी
47.	Waiting list	:	प्रतीक्षा सूची
48.	Will	:	वसीयत
49.	Wholesale	:	थोक व्यापार
50.	Zonal office	:	आंचलिक कार्यालय

तृतीय सत्र

SEMESTER-III COURSE CODE- UAHIN301

यूनिट विभाजन

यूनिट १- व्याख्यान- ०३- प्रयोजन मूलक हिंदी: अर्थ, परिभाषा, स्वरूप

यूनिट २- व्याख्यान-०५- सामान्य हिंदी, साहित्यिक हिंदी, प्रयोजन मूलक हिंदी, स्वरूप एवं विशेषताएँ

यूनिट -३- व्याख्यान -०६ - पारिभाषिक शब्दावली का सामान्य परिचय

यूनिट ४- व्याख्यान-०२ -पारिभाषिक शब्दावली के रूप में ५० प्रतिशब्दों की सूची सलग्न

यूनिट ५- व्याख्यान- १० अनुवाद: अर्थ, स्वरूप, परिभाषा, महत्व

यूनिट -६-व्याख्यान -१०-अनुवाद के भेद

यूनिट-७-व्याख्यान-०९- विज्ञापन

कुल क्रेडिट : ०३

संदर्भ ग्रंथ

१. प्रयोजन मूलक हिंदी- डॉ. रवींद्रनाथ श्रीवास्तव
२. प्रयोजनमूलक हिंदी- डॉ. विनोद गोदरे
३. प्रयोजन मूलक हिंदी: सिद्धांत और प्रयोग- डॉ. दंगल झाल्टे
४. प्रयोजन मूलक हिंदी की नयी भूमिका- कैलाश नाथ पांडेय
५. प्रयोजन मूलक हिंदी- डॉ. पी.लता
६. प्रयोजन मूलक हिंदी- माधव सोनटक्के
७. अनुवाद विज्ञान - डॉ. भोलानाथ तिवारी
८. अनुवाद:स्वरूप और क्षेत्र- डॉ. गोपाल राय
९. अनुवाद कला - डॉ. एन.ई. विभवनाथ अय्यर
१०. अनुवाद : सिद्धांत एवं प्रयोग- जी.गोपीनाथ
११. अनुवाद विज्ञान की भूमिका- कृष्ण कुमार गोस्वामी
१२. व्यवहारिक हिंदी व्याकरण: अनुवाद तथा रचना- डॉ. एच. परमेश्वर
१३. अनुवाद स्वरूप और आयाम- डॉ. त्रिभुवन राय
१४. विज्ञापन सिद्धांत एवं प्रयोग- अशोक महाजन
१५. आधुनिक विज्ञापन- डॉ. प्रेमचंद पातंजलि
१६. राजभाषा हिंदी -कैलाश चंद्र भाटिया
१७. खड़ी बोली का आंदोलन - डॉ. शितिकंठ मिश्र

१८. भाषा और प्रौद्योगिकी- डॉ. विनोद कुमार प्रसाद
१९. राजभाषा के संदर्भ में हिंदी आंदोलन का इतिहास- डॉ. उदयनारायण दूबे
२०. प्रयोजनमूलक हिन्दी एवं पत्रकारिता- नीलम कपूर /सुनीता भाटिया

**नियमित विद्यार्थियों हेतु प्रश्न पत्र का प्रारूप
प्रश्न पत्र III हेतु (तृतीय सत्र के लिए)**

प्रश्न पत्र हेतु सूचना:

- प्रश्न १ से चार अंतरिम विकल्प सहित बीस अंकों के दिए जाएँ। (८०)
अंतिम प्रश्न अनिवार्य होगा।
इसके दो खंड होंगे
खंड अ अनुवाद (हिंदी से अंग्रेजी या मराठी) (१०)
खंड आ हिंदी प्रतिशब्द। (१०)

**SY.B.A. HINDI PAPER -III LIST OF TEXT BOOK
ACCORDING TO CHOICE BASED CREDIT GRADING SYSTEM
SEMESTER- IV COURSE CODE- UAHIN402**

जनसंचार माध्यम

१. जनसंचार:
अर्थ
स्वरूप
परिभाषा
२. जनसंचार माध्यमों का परिचय :
 १. मुद्रित माध्यम
 २. इलेक्ट्रॉनिक माध्यम
३. जनसंचार माध्यमों का विकास एवं उपयोगिता
 - क. समाचारपत्र
 - ख. रेडियो
 - ग. दूरदर्शन
 - घ. सिनेमा
 - ड. इंटरनेट
 - च. मोबाइल
४. जनसंचार माध्यमोपयोगी लेखन
 - छ. समाचार
 - ज. रेडियोवार्ता
 - झ. साक्षात्कार
 - ञ. संवाद
 - ट. फीचर
५. जनसंचार माध्यमों की भाषा
 - ठ. समाचारपत्र
 - ड. रेडियो
 - ढ. दूरदर्शन
 - ण. सिनेमा

त इंटरनेट

थ. मोबाइल

६. संविधान : मौलिक अधिकार

७. सूचना का अधिकार

सूचना : व्यवहारिक अनुभव के लिए संचार संस्थानों (टी.वी. , रेडियो , मुद्रित माध्यमों) की शैक्षणिक यात्रा अपेक्षित है।

चतुर्थ सत्र

SEMESTER-IV COURSE CODE- UAHIN402

यूनिट विभाजन

यूनिट १- व्याख्यान- ०३- जनसंचार अर्थ स्वरूप परिभाषा

यूनिट २- व्याख्यान- ०६- जनसंचार माध्यमों का परिचय

यूनिट -३- व्याख्यान -१० -जनसंचार माध्यमों का विकास एवं उपयोगिता

यूनिट ४- व्याख्यान-१० -जनसंचार माध्यमोपयोगी लेखन

यूनिट ५- व्याख्यान- १०-जनसंचार माध्यमों की भाषा

यूनिट -६-व्याख्यान -०३-संविधान : मौलिक अधिकार

यूनिट-७-व्याख्यान-०३- सूचना का अधिकार

कुल क्रेडिट - ०३

संदर्भ ग्रंथ

१. जनसंचार- हरीश हरोड़ा
२. प्रिंट मीडिया लेखन -हरीश हरोड़ा
३. इलैक्ट्रॉनिक मीडिया लेखन -हरीश अरोड़ा
४. मीडिया लेखन : सिद्धांत और व्यवहार - चंद्रप्रकाश मिश्र
५. मीडिया विधि - निशांत सिंह
६. पत्रकार और पत्रकारिता प्रशिक्षण- अरविंद मोहन
७. जनसंचार माध्यमों का राजनीतिक चरित्र- जवरीमल्ल पारख
८. भारत में प्रेस कानून -प्रो. मधुसूदन त्रिपाठी
९. टेलीविजन लेखन-असगर वजाहत/प्रभात रंजन

१०. रेडियो लेखन - मधुकर गंगाधर
११. आधुनिक पत्रकारिता- डॉ. अर्जुन तिवारी
१२. हिंदी पत्रकारिता- डॉ. पी.लता
१३. जनसंचार विविध आयाम- डॉ. वृजमोहन गुप्त
१४. जनसंचार माध्यम और पत्रकारिता सर्वांग- डॉ. जितेंद्र वत्स/ डॉ. किरणबाला
१५. समाचार, फीचर लेखन और संपादन कला- डॉ. हरिमोहन

**नियमित विद्यार्थियों हेतु प्रश्न पत्र का प्रारूप
प्रश्न पत्र IV हेतु (तृतीय सत्र के लिए**

प्रश्न पत्र हेतु सूचना:

- प्रश्न १ से चार अंतरिम विकल्प सहित बीस अंकों के दिए जाएँ। (८०)
अंतिम प्रश्न अनिवार्य होगा।
इसके दो खंड होंगे।
खंड अ समाचार लेखन विकल्प सहित (१०)
खंड आ टिप्पणी विकल्प सहित (१०)

T.Y.B.A. HINDI COURSE - V
(Post Independent Hindi Literature)

CourseCode-UAHIN-602कुल व्याख्यान-60

SEMESTER -VI Credits-4

स्वातंत्र्योत्तर हिंदी साहित्य

(पाठ्यक्रम की निर्धारित कविता, निबंध तथा अन्य विधाओं से संबंधित अध्ययन)

निर्धारित पाठ्य पुस्तकें

1. गीत-पुंज

संपादन हिंदी अध्ययन मंडल,
मुंबई विश्वविद्यालय,
राजकमल प्रकाशन नई दिल्ली

(i) जीवन नहीं मरा करता है...	-गोपाल दास 'नीरज'
(ii) सितारों ने लूटा...	-गोपाल सिंह 'नेपाली'
(iii) जीवन अनुभव की पुस्तक...	-ज्ञानवती सक्सेना
(iv) आती-जाती साँसें दो सहेलियाँ हैं...	-कुंअर बेचैन
(v) बेटी...	-सरिता शर्मा
(vi) आँसू गंगाजल हो बैठे...	-विष्णु सक्सेना
(vii) अपनी गंध नहीं बेचूंगा...	-बालकवि बैरागी
(viii) आकाश सारा...	-बुद्धिनाथ मिश्र
(ix) असंभव...	-रमानाथ अवस्थी
(x) मेघयत्री...	-वीरेंद्र मिश्र

2. निबंध-मंजूषा

संपादन हिंदी अध्ययन मंडल,
मुंबई विश्वविद्यालय,
लोकभारती प्रकाशन, नई दिल्ली

(i) उत्साह	-आचार्य रामचन्द्र शुक्ल
(ii) देवदारु	-आचार्य हजारीप्रसाद द्विवेदी
(iii) संस्कृति है क्या?	-रामधारी सिंह दिनकर
(iv) राष्ट्र का स्वरूप	-वासुदेवशरण अग्रवाल
(v) ठिठुरता हुआ गणतन्त्र	-हरिशंकर परसाई
(vi) मिले तो पछताए	-इन्द्रनाथ मदान
(vii) बुद्धिजीवी	-शंकर पुणतांबेकर
(viii) पानी है अनमोल	-श्रीराम परिहार

संदर्भ ग्रंथ-

1. हिंदी का गद्य साहित्य - रामचंद्र तिवारी
2. आधुनिक हिंदी गद्य का साहित्य - हरदयाल
3. छायावादोत्तर हिंदी गद्य साहित्य - विश्वनाथ प्रसाद तिवारी
4. हिंदी रेखाचित्र - हरवंशलाल शर्मा
5. निबंधों की दुनिया विजयदेव नारायण साही - संपादक निर्मला जैन और हरिमोहन शर्मा
6. निबंधों की दुनिया शिवपूजन सहाय - निर्मला जैन और अनिल राय
7. प्रतिनिधि हिन्दी निबंधकार - ज्योतीश्वर मिश्र